

ქალები საქართველოს
საინფორმაციო – საკომუნიკაციო
ტექნოლოგიებში
მონაწილეობა და გამოწვევები

გაეროს ქალთა ორგანიზაცია (UN Women) არის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სააგენტო, რომელიც გენდერული თანასწორობის ხელშეწყობისა და ქალთა გაძლიერების საკითხებზე მუშაობს. ორგანიზაციის დაარსების მიზანს მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ქალებისა და გოგონების ინტერესების დაცვა და მათი საჭიროებების დაკმაყოფილება წარმოადგენს. გაეროს ქალთა ორგანიზაცია მხარს უჭერს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრ სახელმწიფოებს გენდერული თანასწორობის მიღწევის საყოველთაო სტანდარტების შემუშავებაში; თანამშრომლობს მთავრობებსა და სამოქალაქო საზოგადოებასთან ამ სტანდარტების შესაბამისი კანონმდებლობის, პოლიტიკის, პროგრამებისა და მომსახურების შექმნის პროცესში. ორგანიზაცია ხელს უწყობს ყველა სფეროში ქალთა თანაბარ მონაწილეობას და განსაკუთრებულ აქცენტს აკეთებს ხუთ ძირითად მიმართულებაზე: ქალთა ლიდერობისა და მონაწილეობის გაზრდა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრა, სამშვიდობო და უსაფრთხოების პროცესების ყველა ასპექტში ქალთა მონაწილეობის უზრუნველყოფა, ქალთა ეკონომიკური გაძლიერება და გენდერული თანასწორობის პრინციპების ინტეგრირება ქვეყნის განვითარების დაგეგმვისა და ბიუჯეტის განსაზღვრის პროცესებში. გარდა ამისა, გაეროს ქალთა ორგანიზაცია კოორდინირებას უწევს და ხელს უწყობს გაეროს სისტემაში გენდერულ თანასწორობასთან დაკავშირებულ საქმიანობას.

პუბლიკაცია მომზადდა PwC საქართველოს მიერ, პროექტის „კარგი მმართველობა გენდერული თანასწორობისთვის საქართველოში“, ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების კომპონენტის ფარგლებში, რომელიც ნორვეგიის მთავრობის მხარდაჭერით, გაეროს ქალთა ორგანიზაციის მიერ ხორციელდება. პუბლიკაციაში წარმოდგენილი მოსაზრებები არ წარმოადგენს გაეროს ქალთა ორგანიზაციის, გაეროს ან მასთან დაკავშირებული რომელიმე სააგენტოს ან ნორვეგიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს მოსაზრებებს.

ქალები საქართველოს საინფორმაციო – საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებში მონაწილეობა და გამოწვევები

UN WOMEN

თბილისი, საქართველო
მაისი 2023

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

სარჩევნი

ცხრილები და დიაგრამები

დიაგრამები

ცხრილები

აკრონიმები და აბრევიატურები

ADB	აზიის განვითარების ბანკი
GCCI	Georgian Chamber of Commerce and Industry (საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა)
მშპ	მთლიანი შიდა პროდუქტი
საქსტატი	საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური
GITA	საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო
მეშ	მთლიანი ეროვნული შემოსავალი
GPA	Grade Point Average (საშუალო ქულა)
ICT	Information and Communications Technology (საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგია)
IT	Information Technology (საინფორმაციო ტექნოლოგიები)
ITU	International Telecommunication Union (საერთაშორისო ტელეკომუნიკაციების კავშირი)
Mbps	Megabits per second (მეგაბიტი წამში)
NACE	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (ეკონომიკური საქმიანობის სტატისტიკური კლასიფიკაცია ევროპის თანამეგობრობაში)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია)
PhD	Doctor of Philosophy (ფილოსოფიის დოქტორი)
PwC	PricewaterhouseCoopers
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics (მეცნიერება, ტექნოლოგიები, ინჟინერია, მათემატიკა)
გაერო	გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია
აშშ	ამერიკის შეერთებული შტატები
VET	პროფესიული განათლება და სწავლება
TPDC	The Teachers Professional Development Center (მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრი)
ECTS	European Credit Transfer and Accumulation System (კრედიტების ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპული სისტემა)

A large, stylized number '7' is centered on the page. The top horizontal bar of the '7' is a light blue color, while the vertical stem is a darker blue. The background is split horizontally into a blue top half and a green bottom half.

პროექტის მიმოხილვა,
მიზნები და ამოცანები

1.1 პროექტის მიმოხილვა

ბოლო წლების განმავლობაში საქართველომ მნიშვნელოვანი პროგრესი განიცადა გენდერული თანასწორობისა და დისკრიმინაციის აღმოფხვრის თვალსაზრისით. განსაკუთრებით აღსანიშნავია პროგრესი საკანონმდებლო და პოლიტიკის მიმართულებით. 2021 წლის მარტში საქართველოს მთავრობა „თანასწორობის თაობის“ ფორუმს შეუერთდა და ახალი ვალდებულებები აიღო ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების სფეროში გენდერული თანასწორობისათვის. ესენია:

- 1 გენდერის ინტეგრირება კანონმდებლობაში, როგორც ქალების მხარდაჭერისა და გენდერული თანასწორობის მიღწევის საშუალება. აღნიშნული ძალისხმევა ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების, ასევე, „გენდერული ზემოქმედების შეფასების“ მეთოდოლოგიის ინტეგრირებას ითვალისწინებს;
- 2 სტარტაპერ ქალებთან კავშირების დამყარებასა და გაძლიერებაში ინვესტირება, რათა მათ შეძლონ სხვადასხვა დაფინანსებაზე განაცხადის წარდგენა პერსპექტიული პროექტების განსახორციელებლად და ტექნოლოგიური კომპეტენციების, უნარებისა და საშუალებების გასაძლიერებლად (გადამზადება და ახალი უნარების შექმნა). პერსპექტივაში კი ქალებსა და გოგოებს, მიღებული ცოდნის საფუძველზე, შემოსავლის დამოუკიდებელი წყაროები გაუჩნდებათ;
- 3 კერძო და საჯარო პარტნიორობების დახმარებით, სპეციალური პროგრამის შემუშავება და განხორციელება ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სექტორში ქალთა ჩართულობის გასაუმჯობესებლად (უნარების განვითარება, სტაჟირება და დასაქმების ხელშეწყობა);
- 4 ინოვაციური, გენდერულ თანასწორობაზე მიმართული (ტრანსფორმაციული) დისტანციური სწავლებისა და შერეული სასწავლო მოდალობების განვრცობა ყველა გეოგრაფიული არეალის მოცვისა და იმ მოსახლეობის ჩართვის მიზნით, რომელსაც ინტერნეტსა და ციფრულ მოწყობილობებზე მარტივად არ მიუწვდება ხელი;
- 5 გოგოებისა და ქალებისთვის უსაფრთხო, გენდერულ საჭიროებებზე ორიენტირებული და კეთილმოწყობილი სასწავლო გარემოს უზრუნველყოფა, რათა ციფრული ტექნოლოგიები, კომპეტენციები და 21-ე საუკუნისთვის შესაფერისი უნარები ხელმისაწვდომი გახდეს მათთვის;
- 6 STEM-სა და საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების (ICT) სფეროში უფრო მეტი ქალისა და გოგოს მოზიდვის მიზნით კამპანიის ორგანიზება;
- 7 ინოვაციური და მეწარმე ქალების მიზნობრივ მხარდაჭერაში ინვესტირება, მათი განვითარებისა და საქმიანობის გაფართოების ხელშეწყობისთვის;
- 8 სტერეოტიპების მსხვრევისა და ინოვაციური კულტურის ხელშეწყობის მიზნით, გოგოებისა და ქალების დაკავშირება როლურ მოდელებსა და მენტორებთან;
- 9 ახალი მონაცემთა ბაზის შექმნა ტექნოლოგიებსა და ინოვაციებში ქალებისა და გოგოების წარმომადგენლობის მონიტორინგისთვის და შესაბამისი ინდიკატორებისა და ზომების შემუშავება პროგრესის მონიტორინგის მიზნებისთვის.

თუმცა, მიუხედავად საქართველოს მთავრობის, სხვადასხვა საერთაშორისო პარტნიორების (მათ შორის გაეროს ქალთა ორგანიზაციის), სამოქალაქო საზოგადოებისა და კერძო ორგანიზაციების ძალისხმევისა, ეკონომიკურ აქტივობებში ქალისა და კაცის მონაწილეობის კუთხით კვლავაც დიდი სხვაობაა. ეს სხვაობა მოიცავს არაერთ ასპექტს, დაწყებული განათლების სხვადასხვა საფეხურიდან, სწავლის შემდეგ მუშაობის დაწყებამდე და სახელფასო უთანასწორობის ჩათვლით. სტატისტიკური

მონაცემების მიხედვით, ზოგადად, არ არსებობს განსხვავება კაცისა და ქალის ჩართულობას შორის განათლების სხვადასხვა დონეზე (ბაკალავრიატის სტუდენტებს შორის, 2021/22 სასწავლო წლებში, 51% ქალია და 49% კაცი), თუმცა, საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების (ICT) სექტორში კაცების წილი საგრძნობლად ჭარბობს (2021/22 სასწავლო წლებში საბაკალავრო პროგრამებზე სტუდენტების 86% კაცია). კაცებთან შედარებით, ქალების ჩართულობა ICT სექტორში საკმაოდ მცირეა. კვლავაც ქვეყნის მთავარ გამოწვევად რჩება ქალებსა და კაცებს შორის ანაზღაურების მნიშვნელოვანი სხვაობა, მათ შორის ICT სექტორში. მაგალითად, 2020 წელს დასაქმებული ქალების ანაზღაურება 20%-ით ნაკლები იყო, ვიდრე კაცებისა.

ეს ფაქტორები, შემდგომი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების მხრივ, შესაძლოა, მნიშვნელოვან გამოწვევად იქცეს მომავალში ქვეყნისათვის.

სხვადასხვა კვლევის მიხედვით (მათ შორის McKinsey, BCG), ისეთი მეგატენდენციები, როგორებიცაა ტექნოლოგიური ცვლილებები და გლობალიზაცია, წარმოადგენს ძირითად ფაქტორებს, რომლებიც გავლენას ახდენს განათლებაზე, უნარებსა და დასაქმებაზე. COVID-19-ის პანდემიის დაწყებიდან ICT სექტორის განვითარება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი გახდა ქვეყნებისათვის ეკონომიკური და სოციალური აქტივობის შესანარჩუნებლად. პანდემიამ ციფრული ტრანსფორმაცია დააჩქარა, რადგან ბიზნესებმა დასაქმების უფრო მოქნილ მოდელებზე გადასვლა და თავიანთი პროდუქტებისა და სერვისების ციფრულად მიწოდება დაიწყეს; ასევე, საგანმანათლებლო დაწესებულებებიც იძულებულნი გახდნენ, ონლაინ სწავლებაზე გადასულიყვნენ, ხოლო სამთავრობო ორგანიზაციებმა დაადგინეს, რომ საჭირო იყო მნიშვნელოვანი რაოდენობის მონაცემების შეგროვება მოქალაქეების ჯანმრთელობისა და ეკონომიკური ინდიკატორების შესახებ, რათა პანდემიის ზეგავლენის შერბილების პოლიტიკა ჩამოყალიბებულიყო.¹

პანდემიამ დააჩქარა დიגיტალიზაციის პროცესი და აუცილებელი გახდა უფრო მეტი ადამიანის ჩართვა ICT სექტორში. თუმცა, მსოფლიო ბანკის ანალიტიკური ჩარჩოს (2021)² მიხედვით, COVID-19-ის პანდემიამ, შესაძლოა, უფრო მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს ქალებზე, შესაბამისად, გაზარდოს არსებული გენდერული უთანასწორობა და გავლენა იქონიოს ქვეყნის ეკონომიკის გრძელვადიან ზრდასა და განვითარებაზე. მაგალითად, იმ გარემოებამ, რომ ქალებს უფრო ხშირად უწევდათ სახლში დარჩენა, ვიდრე კაცებს და ამის გამო დამატებითი პასუხისმგებლობა ეკისრებოდათ ოჯახურ საქმეებზე (როგორცაა ბავშვებზე ზრუნვა და მათი სწავლება სახლში), შესაძლოა, მომავალში უარყოფითად იმოქმედოს მათი დასაქმების სტატუსსა და შემოსავლის მიღების შესაძლებლობებზე. ამრიგად, იმისათვის, რომ ხელი შევუწყოთ უფრო მეტი ადამიანის, განსაკუთრებით კი უფრო მეტი ქალის, ICT სექტორში ჩართულობას, მნიშვნელოვანია ზემოაღნიშნული ტენდენციებით გამოწვეული ბარიერების იდენტიფიცირება.

არსებული ანგარიშებისა და პუბლიკაციების მიხედვით, საქართველოში ICT სექტორში ქალების ჩართულობის ზრდას ხელს უშლის არსებული დაბრკოლებები და ბარიერები, როგორებიცაა:

- ტექნიკურ პროფესიებთან დაკავშირებული გენდერული სტერეოტიპები;
- საყოფაცხოვრებო საქმეებსა და ბავშვის მოვლასთან დაკავშირებული გენდერული სტერეოტიპები;
- არათანაბარი წვდომა დაფინანსებაზე.

ICT საგანმანათლებლო პროგრამებში (მათ შორის მეცნიერება, ტექნოლოგია, ინჟინერია და მათემატიკა (STEM)) და ICT პროფესიით დასაქმებულთა შორის ქალების წილის ზრდა, ასევე, ICT ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა, გადამწყვეტ როლს შეასრულებს ქალების ეკონომიკურ გაძლიერებაში და, შესაბამისად, ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებასა და კეთილდღეობაში.

დასახელებული ფაქტორები და სტერეოტიპები, ასევე, ადგილობრივი და გლობალური ტენდენციები იმაზე მიუთითებს, რომ ამ მიმართულებით უფრო საფუძვლიანი კვლევა საჭირო. ამასთან დაკავშირებით, გაეროს ქალთა ორგანიზაციამ გადაწყვიტა, საბაზისო კვლევა ჩაეტარებინა საქართველოში ICT სექტორში ქალების ჩართულობის შესახებ, გაეანალიზებინა შედეგები და შესაბამისი რეკომენდაციებიც შეემუშავებინა.

1.2 პროექტის მიზნები და ამოცანები

კვლევა „ქალები საქართველოს საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებში – მონაწილეობა და გამოწვევები“ განხორციელდა PricewaterhouseCoopers Georgia (PwC საქართველო)-ს მიერ, პროექტის „კარგი მმართველობა გენდერული თანასწორობისთვის საქართველოში“, ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების კომპონენტის ფარგლებში, რომელიც ნორვეგიის მთავრობის მხარდაჭერით, გაეროს ქალთა ორგანიზაციის მიერ ხორციელდება.

კვლევის ზოგადი მიზანია საქართველოში საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების³ სექტორში ქალებისა და გოგოების მონაწილეობის შესახებ საბაზისო მონაცემების შეგროვება, პრობლემების იდენტიფიცირება და სფეროში არსებული გენდერული სხვაობის ძირეული მიზეზების ანალიზი, ასევე, პრობლემების გადაჭრის შესაძლო გზების დადგენა შემდგომი წინსვლისთვის.

კვლევის ქვე-ამოცანები:

- ① საქართველოს საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სექტორში არსებული ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობის, დასაქმებისა და განათლების ტენდენციების მიმოხილვა გენდერულ ჭრილში;
- ② საქართველოს საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სექტორში არსებული განათლებისა და დასაქმების გენდერული სხვაობის ძირეული მიზეზების იდენტიფიცირება და ანალიზი;
- ③ ქმედებაზე ორიენტირებული რეკომენდაციების შემუშავება საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სექტორის ძირითადი აქტორებისთვის.

კვლევის მიდგომა და
მეთოდოლოგია

2.1 კვლევის მიდგომა

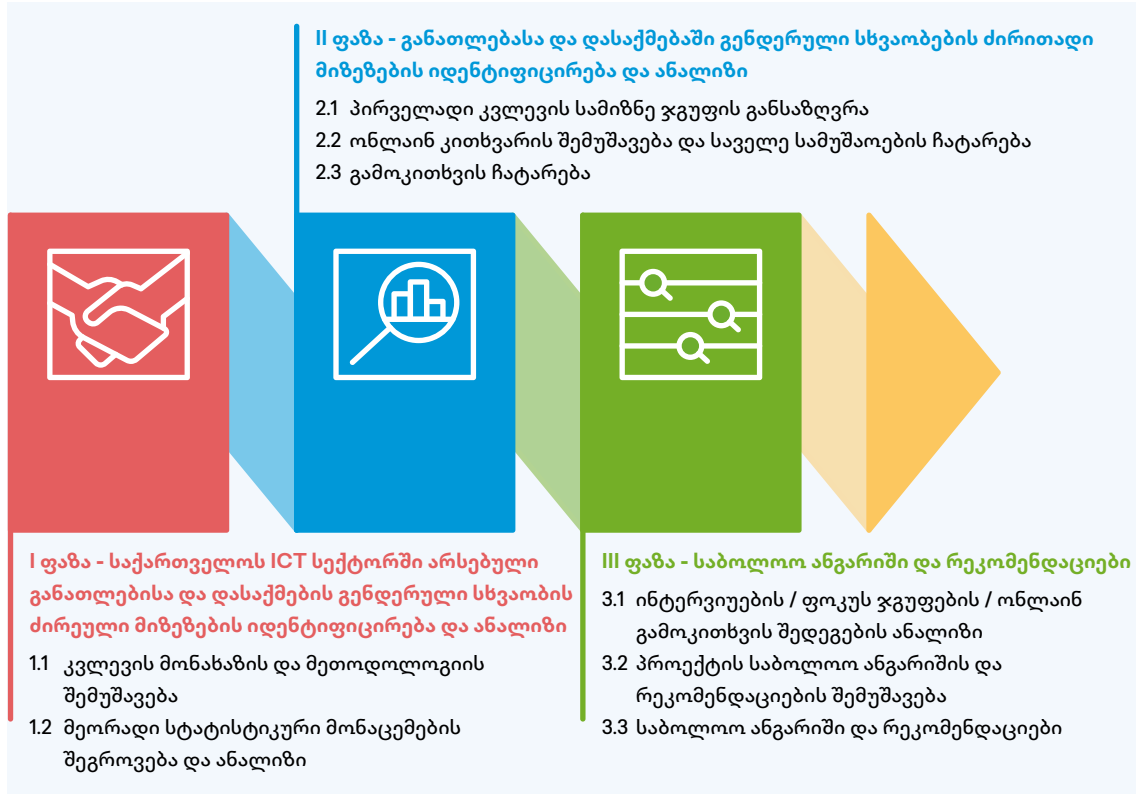
მიდგომა და მეთოდოლოგია „ქალები საქართველოს საინფორმაციო – საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებში – მონაწილეობა და გამოწვევები“ კვლევის ძირითადი ამოცანების შესასრულებლად შეიქმნა. კვლევისთვის მრავალგანზომილებიანი გენდერულად პასუხისმგებლიანი მიდგომა მიღებული, რომელიც ფოკუსირებულია თანასწორობაზე და გაეროს ქალთა ორგანიზაციის ძირითად მანდატს მოიცავს.

კვლევის საერთო მიდგომა კონსულტაციების გამართვას, ჩართულობისა და ინკლუზიურობის უზრუნველყოფას ითვალისწინებდა. ამ მიზნით დაინერგა შერეული მიდგომა მონაცემთა შეგროვების როგორც პირველადი, ისე მეორადი წყაროებიდან; ჩატარდა საფუძვლიანი მეორადი დოკუმენტის მიმოხილვა, რომელიც მოიცავდა: სხვადასხვა ანგარიშებს გლობალური ICT ტენდენციებისა და ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობის შესახებ როგორც საერთაშორისო, ისე საქართველოს ბაზარზე; საქართველოში განათლების სისტემის მდგომარეობას; ქვეყნის სტატისტიკურ მონაცემებსა და ძირითადი კვლევის პარამეტრებთან მიმართებაში საქართველოს პოზიციას სხვადასხვა გლობალურ ინდექსებში. მეორადი კვლევის შედეგების გადამოწმება და დამატებითი დასაბუთება მოხდა დაინტერესებულ მხარეებთან შეხვედრების საშუალებით, მათ შორის გაეროს ქალთა ორგანიზაციის წარმომადგენლებთან, საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან, სტუდენტებთან, ICT კომპანიების წარმომადგენლებთან, სამთავრობო უწყებების ხელმძღვანელებთან და ცალკეულ ექსპერტებთან.

კვლევის განსახორციელებლად შემუშავდა სამფაზიანი მიდგომა, რომელიც ქვემოთ დიაგრამის სახითაა წარმოდგენილი.

- 1 საქართველოს ICT სექტორში არსებული ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობის, დასაქმებისა და განათლების ტენდენციების მიმოხილვა გენდერულ ჭრილში;
- 2 განათლებასა და დასაქმებაში გენდერული სხვაობების ძირითადი მიზეზების იდენტიფიცირება და ანალიზი;
- 3 საბოლოო ანგარიშისა და რეკომენდაციების შემუშავება

კვლევის განხორციელების სამფაზიანი მიდგომა

2.2 კვლევის მეთოდოლოგია

ეს ანგარიში PwC-ის მიერ პროექტის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული სამუშაოს შეჯამებაა. კვლევის შემუშავებისას გამოყენებულია კვლევის შერეული მეთოდი, რომელიც თვისებრივი და რაოდენობრივი მონაცემების შეგროვების ტექნიკასა და ანალიზს აერთიანებს და კონკრეტულად მოიცავს:

- მეორადი კვლევა – არსებული ანგარიშებისა და მონაცემთა წყაროების მიმოხილვა
- პირველადი კვლევა:
 - რაოდენობრივი კვლევა – ონლაინ გამოკითხვა
 - თვისებრივი კვლევა – ჩაღრმავებული ინტერვიუები და ფოკუს ჯგუფები

2.2.1 ძირითადი დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირება და შერჩევა

კვლევის მიზნებისთვის დაინტერესებულ მხარეთა ორი ჯგუფი შეირჩა: (i) შიდა და (ii) გარე. გაეროს ქალთა ორგანიზაციის წარმომადგენლობა ქვეყანაში, როგორც მთავარი დაინტერესებული შიდა მხარე, მჭიდროდ იყო ჩართული კვლევის ინსტრუმენტის შემუშავებაში, მართვასა და განხორციელებაში.

გარე დაინტერესებული მხარეები კი ძირითად ჯგუფებად დაიყო: 1) მთავრობა და დონორი ორგანიზაციები; 2) განათლების სექტორი და 3) კერძო სექტორი. საქართველოს ICT სექტორში არსებული ბაზრის, განათლების სისტემის მდგომარეობისა და ქვეყანაში საკვანძო ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობის შესახებ არსებული მდგომარეობა რომ ტექნიკური დავალების შესაბამისად შეფასებულიყო, დაინტერესებულ მხარეებთან აქტიური კონსულტაციები ჩატარდა.

ქვემოთ მოცემულია პირველადი კვლევის პროცესისთვის გამოვლენილი დაინტერესებული მხარეები და საკითხების ჩამონათვალი, რომელიც შესაბამის ჯგუფებთანაა განხილული. სულ, 20 ძირითადი ჩაღრმავებული ინტერვიუ და 6 ფოკუს ჯგუფი ჩატარდა, ონლაინ გამოკითხვაში კი 360 სტუდენტი მონაწილეობდა.

დიაგრამა 2.2

ძირითადი დაინტერესებული მხარეები და განხილვის საკითხები

დაინტერესებული მხარეები				
საერთო	სახელმწიფო უწყებები / დონორი ორგანიზაციები	განათლების სექტორი	კერძო სექტორი	
დაინტერესებული მხარეები	GITA, აწარმოე საქართველოში, პროფესიული უნარების სააგენტო, საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა (GCCPI), EU4Georgia	უნივერსიტეტებისა და პროფესიული კოლეჯების წარმომადგენლები	სტუდენტები	ICT კომპანიების მენეჯერები ICT კომპანიების თანამშრომლები
კვლევის საკითხები	ინფრასტრუქტურაზე წვდომა ქვეყანაში შესაბამისი ტექნიკური უნარების არსებობა ინვესტორების ინტერესი ბარიერები ქალებისთვის სახელმწიფოს გეგმა	გენდერული ბალანსი ქალი სტუდენტების მოზიდვისათვის მიღებული ზომები პროფესიის არჩევის პროცესი არსებული ბარიერები	ინფრასტრუქტურაზე წვდომა პროფესიის არჩევის პროცესი კარიერული გეგმები და დასაქმების გეგმა არსებული ბარიერები	დასაქმებულთა გენდერული სურათი დაქირავების პოლიტიკა ქალი თანამშრომლების მოზიდვის და შენარჩუნების სტრატეგია გამოწვევები
კვლევის ინსტრუმენტები	ჩაღრმავებული ინტერვიუები	ჩაღრმავებული ინტერვიუები	ონლაინ კითხვარი / ფოკუს ჯგუფები	ჩაღრმავებული ინტერვიუები ჩაღრმავებული ინტერვიუები

ზემოაღნიშნული დაინტერესებული მხარეების სია გაეროს ქალთა ორგანიზაციასთან აქტიური განხილვისა და კონსულტაციების შედეგად მომზადდა.

2.2.2 მეორადი კვლევა

პროექტის გუნდმა კვლევის საკითხთან დაკავშირებული ლიტერატურა მიმოიხილა, რათა მონაცემების ხელმისაწვდომობა და პირველადი კვლევის ფარგლებში დამატებითი მონაცემების მოძიების საჭიროება განესაზღვრა.

მიმოიხილვა კვლევის სამი ძირითადი მიმართულების გათვალისწინებით განხორციელდა, რათა არსებული მონაცემების საფუძველზე კვლევის ძირითადი კითხვების შემუშავების შესაძლებლობა დადგენილიყო. მიმოიხილვის დასრულების შემდეგ პროექტის გუნდმა დეტალურად შეისწავლა არსებული ადგილობრივი და საერთაშორისო ანგარიშები (განხილული მეორადი ლიტერატურის სია წარმოდგენილია ამ დოკუმენტის გამოყენებული ლიტერატურის სექციაში). მონაცემები სქესისა და ადგილმდებარეობის ძირითადი კატეგორიების მიხედვით, ასევე, ისეთი დამატებითი მახასიათებლების მიხედვით, როგორცაა განათლების სხვადასხვა მიმართულება და დასაქმებაზე წვდომა. მეორადი კვლევის დასრულების შემდეგ, გუნდმა კვლევის ძირითადი კითხვები შეიმუშავა, რომელთა შესახებ ინფორმაცია ონლაინ გამოკითხვების, ჩალრმავებული ინტერვიუებისა და ფოკუს ჯგუფების მეშვეობით შეგროვდა. ონლაინ კითხვარი წარმოდგენილია დანართის სახით (დანართი A).

2.2.3 პირველადი კვლევა

2.2.3.1 რაოდენობრივი კვლევა: ონლაინ გამოკითხვა

ონლაინ გამოკითხვის მთავარი მიზანი იმ ბარიერების დადგენა იყო, რომლებსაც შერჩეული უმაღლესი და პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების (VET) ICT მიმართულების სტუდენტები (როგორც კაცები, ასევე ქალები) აწყდებიან ICT სექტორში, კერძოდ:

- სტუდენტების წვდომა ICT ინფრასტრუქტურაზე;
- განათლების დონე ინგლისურ ენასა და კომპიუტერულ უნარებში სასკოლო სწავლების დასრულებისას და მოცემული დროისთვის;
- ბარიერები და გამოწვევები საგანმანათლებლო მიმართულების არჩევამდე და სწავლის პროცესში;
- კარიერული გეგმები

რაოდენობრივი მონაცემების შერჩევის მიდგომა

საწყის ეტაპზე, პროექტის გუნდმა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და პროფესიული კოლეჯების (ონლაინ გამოკითხვის სამიზნე ჯგუფები) გრძელი სია მოიპოვა, რომელიც საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ვებგვერდზე ხელმისაწვდომი. შემდეგ მოცემულ სიაში შემავალი ყველა საგანმანათლებლო დაწესებულების მიერ შემოთავაზებული პროგრამების შესახებ ინფორმაცია შეისწავლა და მიზნობრივი შერჩევის მიდგომით კი ICT პროგრამების სია შეიმუშავა ონლაინ გამოკითხვის მიზნებისთვის (სია წარმოდგენილია დოკუმენტის B დანართში). ონლაინ გამოკითხვაში მონაწილე სამიზნე საგანმანათლებლო დაწესებულებების სიაზე გაეროს ქალთა ორგანიზაციასთან შეთანხმების შემდეგ კი თითოეულ საგანმანათლებლო დაწესებულებაში არსებული კონკრეტული ICT პროგრამების ნუსხა მოიპოვა. შერჩეული ICT პროგრამების სტუდენტებს შორის ონლაინ კითხვარი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ჩართულობით გავრცელდა. საქართველოს მასშტაბით შერჩეული უნივერსიტეტების საბოლოო სია საქართველოს რეგიონებსა და ქალაქებს მოიცავდა.

მეორადი კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, PwC-ის პროექტის გუნდმა შექმნა ონლაინ კითხვარი, რომელიც კვლევის სამიზნე ჯგუფის სტუდენტებთან გაზიარებამდე დაიტესტა. კვლევა ივლისი-სექტემბრის პერიოდში მიმდინარეობდა და მასში სულ 360 სტუდენტი მონაწილეობდა.

რაოდენობრივ მონაცემთა ანალიზი

ონლაინ გამოკითხვის მეშვეობით შეგროვებული მონაცემები გაიწმინდა და ანალიზისთვის მომზადდა. არსებული მონაცემების პარამეტრებთან მიღებული შედეგების შედარების საფუძველზე, პასუხების ტენდენციებისა და შაბლონების დასადგენად და კვლევის დასკვნების შესავსებად მონაცემები გაანალიზდა. ანალიზი რესპონდენტთა სქესის, საცხოვრებელი ადგილისა და სხვადასხვა მახასიათებლის ქრილში ჩატარდა. ონლაინ გამოკითხვის მონაწილეთა პროფილები და კვლევის შედეგების ძირითადი მიგნებები პირველადი კვლევის მიმოხილვის ნაწილშია წარმოდგენილი.

2.2.3.2 თვისებრივი კვლევა: ჩაღრმავებული ინტერვიუები და ფოკუს ჯგუფები

სტუდენტების ონლაინ გამოკითხვის გარდა, თვისებრივი მონაცემების შეგროვება 20 ჩაღრმავებულ ინტერვიუსა და ძირითად დაინტერესებულ მხარეებთან დისკუსიას მოიცავდა, ასევე, ექვს ფოკუს ჯგუფს სკოლის მოსწავლეებთან (სულ 40 მონაწილე) და უნივერსიტეტის სტუდენტებთან (სულ 20 მონაწილე) თბილისსა და საქართველოს რეგიონებში. თითოეული ინდივიდუალური სამიზნე ჯგუფისთვის ჩაღრმავებული ინტერვიუებისა და ფოკუს ჯგუფების ინტერვიუს სახელმძღვანელოები მომზადდა, რომლებიც გაეროს ქალთა ორგანიზაციასთან შეთანხმდა. კვლევის ჩარჩო თითოეული ჩაღრმავებული ინტერვიუსა და ფოკუს ჯგუფების დასკვნების შეჯერებისა და კონსოლიდაციისთვის გამოვიყენეთ, რამაც წინა ეტაპზე ლიტერატურის მიმოხილვის შედეგად გაკეთებული მიგნებების გადამოწმების საშუალება მოგვცა. პროექტის გუნდმა შეაჯამა ამ აქტივობების შედეგები და ინფორმაცია სხვადასხვა ფაზის, თემისა და კვლევის მიმართულების მიხედვით დაახარისხა. ამის შემდეგ ძირითადი საკვლევი მიმართულებების შესაფასებლად კვლევის პარამეტრები გაანალიზდა. ჩაღრმავებული ინტერვიუებისა და ფოკუს ჯგუფების ძირითადი მიგნებები წარმოდგენილია პირველადი კვლევის ნაწილში, რომელიც ონლაინ გამოკითხვის შედეგებს ავსებს და სტუდენტთა პასუხებში გამოვლენილი ტენდენციების უფრო სიღრმისეულ ანალიზს უზრუნველყოფს.

2.2.4 ვადები

კვლევა 2022 წლის მაისიდან 2022 წლის ოქტომბრამდე მიმდინარეობდა.

2.2.5 ეთიკური მიდგომები

წინამდებარე დოკუმენტი გაეროს ქალთა ორგანიზაციის დაკვეთით ჩატარებული საბაზისო კვლევაა. სხვადასხვა დაინტერესებული მხარისგან მიღებული მოსაზრებები ობიექტურია, ყოველგვარი მიკერძობისგან თავისუფალი და ძირითად ეთიკურ მოსაზრებებს მოიცავს.

PwC-მ უზრუნველყო, რომ კვლევა სამართლიანობის სტანდარტების დაცვით და სოციალური და კულტურული გარემოს, რწმენის, ჩვევებისა და ადათების, ადამიანის უფლებებისა და გენდერული თანასწორობის პრინციპების პატივისცემით ჩატარებულიყო. ასევე, „არ ავნო“ პრინციპის გათვალისწინებით გამოვიყენეთ კვლევის ვირტუალური პლატფორმებიც. PwC პროექტის გუნდმა მაქსიმალური ძალისხმევით შეძლო ორგანიზაციებისა და ინდივიდუალური პირებისგან მიღებული ინფორმაციის კონფიდენციალურობის დაცვა. ყველა სახის ინფორმაცია ინფორმირებული თანხმობით მივიღეთ. იმის გათვალისწინებით, რომ კვლევა ვირტუალურად ჩატარდა, PwC-იმ ნებართვა ითხოვა რესპონდენტების ინტერვიუების მხოლოდ შიდა გამოყენებისთვის ჩაწერაზე.

ეთიკური მიდგომა შემდეგ ორ ეტაპზე გამოვიყენეთ:

① კვლევის დაწყებამდე:

» **გენდერული და ადგილობრივი კონტექსტის გათვალისწინებით** – ჩვენ ვაცნობიერებთ, რომ ეთიკა ეხება არა მხოლოდ პროცედურას, არამედ შესაძლო ეთიკური პრობლემების გათვალისწინებას ადგილობრივ კონტექსტში, დისკუსიას, ზიანის შემცირების სტრატეგიების შემუშავებას და გეგმების კორექტირებას მანამ, სანამ მონაცემები შეგროვდება. ამ მხრივ, პროექტის გუნდმა თავისი წვლილი შეიტანა ლოკალური კონტექსტის გაანალიზებაში, კვლევის ეთიკური გეგმის შესამუშავებლად.

② მონაცემების შეგროვებისა და ანგარიშის მომზადების ეტაპზე:

» **პირადი ხასიათისა და სენსიტიური ინფორმაციის დაცვა** – პროექტის გუნდმა პირადი მონაცემების დაცვა სრული კონფიდენციალურობით უზრუნველყო და ისინი მხოლოდ კვლევის მიზნებისთვის გამოიყენა. კვლევის ფარგლებში ტელეფონის ნომრები არ შეგროვებულა.

» **პერსონალური ინფორმაციის გამოტოვება** – ონლაინ გამოკითხვის დროს რესპონდენტთა პირადი ინფორმაცია არ შეგვიგროვებია, რაც უზრუნველყოფდა რესპონდენტის პირად ინფორმაციაზე შეზღუდულ წვდომას და, ასევე, რესპონდენტების პასუხების ანონიმურობას.

» **პირისპირ ინტერვიუებისა და ფოკუს ჯგუფების ჩატარება** – COVID-19-ის პირობების გათვალისწინებით, ყველა რესპონდენტს შეეძლო, ინტერვიუში მონაწილეობა აერჩია პირისპირ ან ონლაინ. რესპონდენტთა ინდივიდუალური პრეფერენციებიდან გამომდინარე, შერეული მიდგომა გამოვიყენეთ, თუმცა, შეხვედრების უმეტესობა პირისპირ ტარდებოდა.

» **მიკერძოების ფაქტებისა და კვლევის შეზღუდვების აღრიცხვა** – პროექტის გუნდი ითვალისწინებდა იმ ფაქტს, რომ კვლევები შეიძლება, მიკერძოებისკენ ყოფილიყო მიდრეკილი, შერჩევის შეზღუდული ჩარჩოების ან გამომხაურების დაბალი მაჩვენებლის გამო. ვინაიდან მოპოვებული მონაცემების სიზუსტე დასკვნების წარმოქმნის საფუძველია, ჩვენ ვაღიარებთ ნებისმიერ შესაძლო მიკერძოებასა და მონაცემთა წარმომადგენლობითობის პოტენციურ ნაკლებობას და ყველა პოტენციურ შეზღუდვაზე ინფორმაციას კვლევის შემდეგ ნაწილში განვიხილავთ.

» **შერჩევითი ჩანაწერების გაკეთება** – პროექტის მიმდინარეობისას ჩანაწერები არ გაკეთებულა.

» **მონაცემთა დაცულობა** – პროექტის გუნდი მონაცემთა სისტემას განიხილავდა როგორც ერთ-ერთ ღირებულ ორგანიზაციულ აქტივს; ამრიგად, სავალდებულო იყო მონაცემთა სარეზერვო ასლების შექმნა. გარდა ამისა, გუნდი იცავდა სენსიტიურ მონაცემებს კონფიდენციალურობის უზრუნველსაყოფად; მაგალითად, გუნდის სერვერები ხელმისაწვდომი იყო მხოლოდ პროექტის გუნდის შეზღუდული რაოდენობის წევრებისთვის.

» **დამოუკიდებლობის შენარჩუნება** – პროექტის გუნდი პატივს სცემდა კვლევის დამოუკიდებლობას და თავს იკავებდა მასში მონაწილეებზე ზემოქმედებისა ან არასათანადო ზეწოლისაგან.

- **მიუკერძოებლობის უზრუნველყოფა** – პროექტის გუნდს არანაირი პირადი ინტერესი თუ კავშირები არ ჰქონია დაინტერესებულ მხარეებთან (შიდა თუ გარე) მიუკერძოებლობის მაქსიმალურად უზრუნველსაყოფად. კვლევისთვის მონაცემების გამოყენების პროცესი მიუკერძოებელი და დაცული იყო და ადამიანის უფლებების დაცვის საერთაშორისო სტანდარტებს ეფუძნებოდა. კვლევის პროცესში გენდერული, რასობრივი, რელიგიური ან სხვა ნიშნით დისკრიმინაციას ადგილი არ ჰქონია.
- **ანგარიშვალდებულება** – კვლევა დაბალანსებულ და სამართლიან პირობებში ჩატარდა და ნებისმიერი გადაწყვეტილება ეფუძნება სრულფასოვან მტკიცებულებას, რომელთა გადამოწმებაც შესაძლებელია.

2.2.6 კვლევის შეზღუდვები

კვლევის დროს არსებული შეზღუდვები მოიცავს:

- ① უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და პროფესიული განათლების კოლეჯების სტუდენტების ონლაინ გამოკითხვა საგამოცდო/ზაფხულის არდადეგების პერიოდში ჩატარდა, რამაც აქტივობის მაჩვენებელზე იმოქმედა. ონლაინ გამოკითხვის შედეგებში გამოვლენილი ტენდენციების დასადასტურებლად გუნდმა ჩაღრმავებული ინტერვიუები და ფოკუს ჯგუფები გამოიყენა.
- ① ონლაინ გამოკითხვაში სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტებისა და დოქტორანტების შეზღუდული რაოდენობა მონაწილეობდა და, შესაბამისად, დასკვნების უმეტესობაც ბაკალავრიატისა და პროფესიული განათლების კოლეჯების სტუდენტების პასუხების ანალიზს ეფუძნება.
- ① ჩაღრმავებული ინტერვიუები შერჩეულ რესპონდენტთა შეზღუდულ რაოდენობასთან ჩატარდა და მათი კომენტარები ყველა უნივერსიტეტის, პროფესიული სწავლების კოლეჯისა და ICT კომპანიების მოსაზრებებს არ ასახავს. ინტერვიუები მონაცემთა რაოდენობრივი ანალიზის დასაბუთების ან გაძლიერების მიზნით გამოიყენებოდა და მიზანშეწონილობის შემთხვევაში - მაგალითების გასაზიარებლად.
- ① პროექტის გუნდმა საჯაროდ ხელმისაწვდომი მონაცემები გამოიყენა, ხოლო დამატებითი მონაცემების მისაღებად საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულ სამსახურს (საქსტატი), საქართველოს პროფესიული უნარების სააგენტოსა და განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსაც მიმართა. თუმცა, ICT სექტორში ჯერ კიდევ არსებობს გარკვეული შეზღუდვები მეორადი კვლევისთვის მონაცემების ხელმისაწვდომობასთან დაკავშირებით. პროექტის ფარგლებში, ანგარიშის რეკომენდაციების ნაწილში, გუნდმა შეიმუშავა სტატისტიკური მონაცემების სია, რომელიც ICT სექტორში უნდა შეგროვდეს გენდერული ასპექტების უფრო დეტალური ანალიზისთვის.

წინამდებარე ანგარიშში შეჯამებულია მეორადი კვლევის, ონლაინ გამოკითხვის, ჩაღრმავებული ინტერვიუებისა და ფოკუს ჯგუფების საფუძველზე შექმნილი ძირითადი მიგნებები, ანალიზი და რეკომენდაციები.

ICT სექტორში
ქალთა ჩართულობის
ბარიერების ანალიზი

3.1 მეორადი კვლევა

ტექნიკური დავალების მიხედვით, მეორადი კვლევა გამოქვეყნებული ლიტერატურის, ქვეყნის სტატისტიკური მონაცემებისა და მსგავსი პროექტების დოკუმენტაციის განალიზებითა და შეჯამებით ჩატარდა, რამდენიმე ძირითადი პარამეტრის მიხედვით. მეორადი კვლევა სტრუქტურირებულია შემდეგნაირად - გლობალური ICT ბაზრისა და ტენდენციების მოკლე მიმოხილვა, რასაც მოჰყვება ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობის თემა და განათლებისა და დასაქმების ტენდენციების ანალიზი. ეს ნაწილი, ძირითადად, ყურადღებას ამახვილებს მეორად მონაცემებზე, თუმცა, პირველადი კვლევის შედეგები ზოგიერთ შემთხვევაში გამოყენებულია მეორადი მონაცემების ანალიზის მხარდასაჭერად.

3.1.1 გლობალური ICT ბაზრისა და ტენდენციების მიმოხილვა

გლობალური ICT ბაზარი იზრდება.

ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) თანახმად, ICT სექტორი წარმოადგენს წარმოებისა და მომსახურების ინდუსტრიების ერთობლიობას, რომელიც იღებს, გადასცემს და წარადგენს მონაცემებსა და ინფორმაციას ელექტრონული ფორმით.¹ მონაცემთა საერთაშორისო კორპორაციის (IDC) შეფასებით, გლობალური საინფორმაციო ტექნოლოგიების ბაზრის ღირებულება დაახლოებით 5,2 ტრილიონ აშშ დოლარს შეადგენს, საიდანაც აშშ-ს ბაზრის 32% უკავია. ბაზარი აგრძელებს სტაბილურ ზრდას, რადგან ეკონომიკა, ბიზნესი, დასაქმება და ადამიანების პირადი ცხოვრება უფრო ციფრული და ავტომატიზებული ხდება.²

COVID-19 პანდემიამ მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინა დიגיტალიზაციაზე და ICT სერვისების მოთხოვნაზე.

COVID-19-მა აიძულა საჯარო და კერძო სექტორები, დაეჩქარებინათ თავიანთი ICT დღის წესრიგი, რათა გლობალური დიგიტალიზაციის პროცესს არ ჩამორჩენოდნენ. პანდემიამ დააჩქარა აუცილებლობა ინტერნეტის ქსელის გაუმჯობესების, ონლაინ ბიზნეს მოდელის მიღების, მიწოდების ჯაჭვის განვითარების, ონლაინ გადახდების ხელშეწყობისა და ციფრული უნარების გაძლიერების კუთხით.³ საერთაშორისო სატელეკომუნიკაციო კავშირის (ITU) თანახმად, მაღალი დონის საკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურის მქონე ქვეყნებს COVID-19-ით მიყენებული უარყოფითი ეკონომიკური ზემოქმედების განახევრება შეუძლიათ.⁴

დიგიტალიზაციის გაზრდილმა საჭიროებამ გარკვეული გამოწვევების დროული გადაჭრის აუცილებლობას გაუსვა ხაზი, მათ შორისაა:

- COVID-19 კრიზისის შედეგად შექმნილმა დიგიტალიზაციის დაჩქარების ტემპმა შესაძლოა, ციფრული ხელმისაწვდომობის უთანასწორობა გაზარდოს ტერიტორიებს, ქალაქებსა და სოფლებს და მოსახლეობის ასაკობრივ ჯგუფებს შორის, ასევე, გავლენა იქონიოს ციფრულ ტექნოლოგიებზე კაცებისა და ქალების არათანაბარ წვდომაზე;
- საერთაშორისო და მსხვილი კომპანიების არათანაბარი წვდომა მცირე და საშუალო ბიზნესთან შედარებით, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებში;
- ბიზნესისა და პერსონალური ინფორმაციის დაცვის გაზრდილი საჭიროების გამო, კიბერუსაფრთხოების მნიშვნელობის გაზრდა;

- არსებული ინფრასტრუქტურის დამატებითი დატვირთვა და ინვესტიციების საჭიროება ციფრული ინფრასტრუქტურის განახლებისა და მოდერნიზაციის მიზნით;
- ICT სპეციალისტების ხელმისაწვდომობა ჩამორჩება საჯარო და კერძო სექტორის მზარდ მოთხოვნას, რაც განაპირობებს პროფესიონალების დეფიციტს როგორც სპეციალისტების რაოდენობის თვალსაზრისით, ასევე თანამედროვე ცოდნის თვალსაზრისით.⁵

კვალიფიციური ICT სპეციალისტების ხელმისაწვდომობის დეფიციტი იზრდება.

პროგნოზის მიხედვით, 2023 წელს, მთელ მსოფლიოში, ICT სექტორში სრულ განაკვეთზე დასაქმება 62 მილიონს მიაღწევს, რაც 17%-ით მეტია 2019 წელთან შედარებით.⁶ გარდა ამისა, ევროსტატის მონაცემებით, 2012/21 წლებში ICT სპეციალისტების რაოდენობა ევროკავშირში გაიზარდა 50%-ით, რაც 8-ჯერ აღემატება მთლიანი დასაქმების ზრდას. ICT სექტორში ამჟამად დასაქმებულია ევროკავშირის მთლიანი სამუშაო ძალის საშუალოდ 4,5%, სადაც შვედეთი 8%-ით (188,000 ICT სპეციალისტი 2021 წელს) ლიდერობს. ამავდროულად, ევროსტატის მონაცემებით, ევროკავშირში ICT სპეციალისტების 81%-ს კაცები შეადგენენ, ქალები კი მხოლოდ 19%-ს.⁷

სამუშაოს მზარდმა დიგიტალიზაციამ მზარდი მოთხოვნა შექმნა მაღალკვალიფიციურ სპეციალისტებზე თანამედროვე ციფრული უნარებით, რაც ეკონომიკის ყველა სექტორში შეინიშნება. STEM სექტორისა და, კერძოდ, ICT სექტორის მნიშვნელობა გაიზარდა მთლიანად ეკონომიკაში და ამ სფეროში მაღალანაზღაურებადი და მაღალი ხარისხის სამუშაო ადგილების არსებობა უზრუნველყო. თუმცა, ICT პროფესიონალების რაოდენობა არ იზრდება დასაქმების მოთხოვნის შესაბამისად. ევროკომისიის 2018 წლის შეფასებით, ევროკავშირის ICT სპეციალისტების დეფიციტი 600 000 სამუშაო ადგილს შეადგენდა და ეს დეფიციტი მხოლოდ გაიზარდა პანდემიით გამოწვეული მოთხოვნის მატებასთან ერთად.⁸

ადამიანური რესურსი ICT სექტორში ციფრული და ციფრული ინოვაციების მამოძრავებელი ძალაა და განიხილება როგორც თანამედროვე ქვეყნების კონკურენტუნარიანობისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობის ფაქტორი. ვინაიდან, ICT სექტორი უკიდურესად სეგრეგირებულია გენდერული თვალსაზრისით და მზარდი მოთხოვნა გააჩნია ახალ სპეციალისტებზე,⁹ ქალთა უფრო დიდი ჩართულობა გადამწყვეტია დიგიტალიზაციის პროცესისა და ეკონომიკის ზრდის მხარდასაჭერად. ამრიგად, წინამდებარე ანგარიში ყურადღებას ამახვილებს ICT სექტორში ქალთა ჩართულობის ძირითადი ბარიერების შესწავლაზე და რეკომენდაციებს წარმოადგენს ამგვარი ბარიერების შესამცირებლად, შედეგად კი - ICT სექტორში ქალთა ჩართულობის გასაზრდელად საქართველოში.

3.1.2 ICT ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობა საქართველოში

ციფრული ტრანსფორმაციის მიღწევის ერთ-ერთი მთავარი პირობაა ყურადღების გამახვილება ფართოზოლოვანი ინტერნეტის¹⁰ ქსელის განვითარებაზე. ეს არის ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორი, რომელიც ხელს უწყობს ბიზნესის, მომხმარებლებისა და მოქალაქეების განვითარებას. მძლავრ ICT ინფრასტრუქტურაზე წვდომა (ფიქსირებული, მობილური, უკაბელო, სატელიტური) გზას უხსნის მდგრად განვითარებას, რაც ინოვაციური სერვისების მიწოდებასა და ეკონომიკურ აქტივობას უზრუნველყოფს. COVID-19 პანდემიის გავრცელების შემდეგ, ცუდი კავშირგაბმულობის მქონე ქვეყნებს უფრო მეტი შეფერხება შეექმნათ, ვიდრე კარგი საკომუნიკაციო ქსელის მქონე ქვეყნებს. ამავდროულად, პანდემიამ, ასევე, გამოავლინა ციფრული განხეთქილება, გაამწვავა არსებული სოციალური და გენდერული უთანასწორობა და ციფრული გარიყულობის მავნე ზემოქმედებას გაუსვა ხაზი. ეს კი კიდევ ერთხელ გამოკვეთს საიმედო ინფრასტრუქტურისა და სერვისების შექმნის მნიშვნელობას, რომლებზეც ყველას უნდა ჰქონდეს წვდომა.¹¹

ცხრილი 3.1

ციფრული ინფრასტრუქტურის ინდექსები (მობილური კავშირი და ICT-სთან ადაპტირება)

ინდექსის დასახელება	საქართველო	რეგიონის საშუალო	შემოსავლის ჯგუფის საშუალო	მსოფლიოს საშუალო მაჩვენებელი	ინდექსის განმარტება
მობილური კავშირის ინდექსი: ჯამური ინდექსი (წყარო: GSMA 2019)	60.64	75.18	61.28	58.39	საერთო ინდექსის ქულა არის ჯამური ინდიკატორი, რომელიც ეფუძნება მობილური კავშირის ოთხ თანაბრად მნიშვნელოვან ფაქტორს: ხელმისაწვდომობას, მომხმარებლის მზადყოფნას, კონტენტსა და სერვისებს და ინფრასტრუქტურას.
მობილური კავშირის ინდექსი: პირველადი ინტერნეტ კალათის ხარჯი (100 MB) (წყარო: GSMA 2019)	50.53	66	47.7	47.47	მობილური ფართოზოლოვანი ინტერნეტ კავშირის ყოველთვიური ღირებულება 100 მბ-ზე, გამოსახული ერთ სულ მოსახლეზე მთლიანი შიდა პროდუქტის პროპორციულად.
გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსი 4.0, 3-ე შემადგენელი ნაწილი: ICT ადაპტირებულობა (წყარო: WEF 2019)	63.73	69.29	57.04	54.89	ICT-ისთან ადაპტირებულობა გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსი 4.0-ის მე-3 შემადგენელი ნაწილია და მისი კომპონენტების ქულების საშუალოს წარმოადგენს, კერძოდ: მობილური ფიჭური ტელეფონის აბონენტების, მობილური ფართოზოლოვანი აბონენტების, ფიქსირებული ფართოზოლოვანი ინტერნეტის აბონენტების, ბოჭკოვანი ინტერნეტის აბონენტებისა და ინტერნეტის მომხმარებლების. ყველა GCI ქულა მინი-მაქსის მიდგომის გამოყენებით ნორმალიზდება, რომელიც 0-დან 100-მდე მერყეობს, სადაც 100 მაქსიმალური/იდეალური მნიშვნელობაა.

გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსი 4.0: ინტერნეტ მომხმარებლები (წყარო: WEF 2019)	63.97	80.79	66.48	60.1	კომპონენტ ინდიკატორი, რომელიც გამოიყენება გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსში და წარმოადგენს ინტერნეტით მოსარგებლე პირთა პროცენტულ მაჩვენებელს.

შენიშვნა: მინიჭებული ქულების რაოდენობა, 0-დან 100-მდე დიაპაზონში მერყეობს. მაღალი ქულა უკეთეს შეფასებაზე მიუთითებს.

ცხრილი 3.2

ციფრული ინფრასტრუქტურის ინდექსები (ICT ხელმისაწვდომობა და გამოყენება)

ინდექსის დასახელება	საქართველო	ევროპა	მსოფლიო	ინდექსის განმარტება
ელექტრონული მმართველობის განვითარების ინდექსი (EGDI): სატელეკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურის ინდექსი (წყარო: UN DESA 2016)	0.69	0.82	0.55	სატელეკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურის ინდექსი (TII) არის სუთი ინდიკატორის საშუალო არითმეტიკული: (i) ინტერნეტის მომხმარებლები 100 მოსახლეზე; (ii) ძირითადი ფიქსირებული სატელეფონო ხაზების რაოდენობა 100 მოსახლეზე; (iii) მობილური აბონენტების რაოდენობა 100 მოსახლეზე; (iv) უკაბელო ფართობოლოვანი აბონენტების რაოდენობა 100 მოსახლეზე; და (v) ფიქსირებული ფართობოლოვანი აბონენტების რაოდენობა 100 მოსახლეზე.
The Network Readiness ინდექსი, შემადგენელი ნაწილი 1: ტექნოლოგია (წყარო: Portulans Institute 2021)	40.84	59.78	–	Network Readiness ინდექსი (NRI) არის ძირითადი ინდიკატორი იმისა, თუ როგორ პროგრესირებენ ქვეყნები ციფრულ სამყაროში. NRI-მ პირველად შეიმუშავა ჰოლისტური ჩარჩო საზოგადოებასა და ერების განვითარებაზე ICT-ის მრავალმხრივი გავლენის შესაფასებლად. ამრიგად, ტექნოლოგიების კომპონენტი აფასებს ტექნოლოგიის დონეს, რომელიც აუცილებელი პირობაა ქვეყნის გლობალურ ეკონომიკაში მონაწილეობისთვის.

The Network Readiness ინდექსი, შემადგენელი ნაწილი 2: საზოგადოება (წყარო: Portulans Institute 2021)	48.32	60.83	–	NRI ინდექსის მე-2 შემადგენელი ნაწილი (საზოგადოება) ეხება ადამიანების მიერ ICT-ის გამოყენებას სამი მიმართულებით: ინდივიდები (როგორ იყენებენ ინდივიდები ტექნოლოგიას და როგორ იყენებენ თავიანთ უნარებს ქსელურ ეკონომიკაში მონაწილეობისთვის); ბიზნესი (როგორ იყენებს ბიზნესი ICT-ს და როგორ მონაწილეობს ქსელურ ეკონომიკაში) და მთავრობებს (როგორ იყენებენ მთავრობები და ინვესტიციებს დებენ ICT-ში მოსახლეობის საკეთილდღეოდ).

შენიშვნა: მინიჭებული ქულების რაოდენობა, 0-დან 100-მდე დიაპაზონში მერყეობს. მაღალი ქულა უკეთეს შეფასებაზე მიუთითებს.

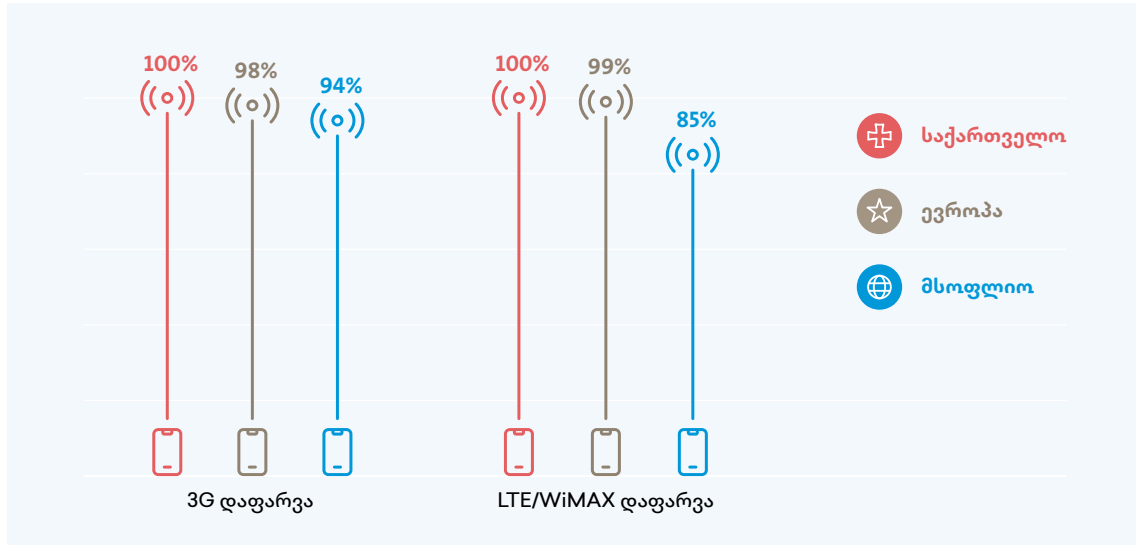
საქართველოში ციფრულ ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობა, განსაკუთრებით მობილური ინტერნეტის კუთხით, მსოფლიოსა და მსგავსი შემოსავლის დონის ქვეყნების საშუალო მაჩვენებლებთან შედარებით, მაღალია. თუმცა, მნიშვნელოვანი სხვაობაა ქალაქად და სოფლად მცხოვრები მოსახლეობის ინტერნეტთან წვდომას შორის. ფიქსირებული ინტერნეტის ხელმისაწვდომობა და ინტერნეტის ხარისხი კვლავაც გამოწვევად რჩება.

საქართველოში ციფრული ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობის ხარისხის გასაგებად ქვეყანაში გასაჯაროებული ინფორმაცია სხვადასხვა პარამეტრის მიხედვით გაანალიზდა, ევროპასა და მსოფლიოში არსებულ პარამეტრებთან მიმართებით. პირველ რიგში, ანგარიშში წარმოდგენილია მოსახლეობის დაფარვა ინტერნეტის ტიპის მიხედვით. შემდეგ, უფრო მეტი ინფორმაცია მოცემულია 100 მოსახლეზე სატელეფონო და მობილურ-ფიჭური ქსელის აბონენტების რაოდენობის შესახებ, ასევე აქტიური მობილური და ფიქსირებული ფართოზოლოვანი ქსელის აბონენტების შესახებ. დაბოლოს, უფრო დეტალურად განიხილება ინფორმაცია საქართველოში ინტერნეტისა და კომპიუტერის მოხმარების თაობაზე.

ინტერნეტის დაფარვა - დიაგრამა 3.1-ის მიხედვით, საქართველოს აქვს ინტერნეტის დაფარვის უფრო მაღალი დონე ევროპასთან (შესაბამისად, 98% და 99%) და მსოფლიოსთან (შესაბამისად, 94% და 85%) შედარებით.¹²

ღიაგრამა 3.1

მოსახლეობის დაფარვა მობილური ქსელის ტექნოლოგიით, საქართველო ევროპასა და მსოფლიოსთან შედარებით, 2020 წ.

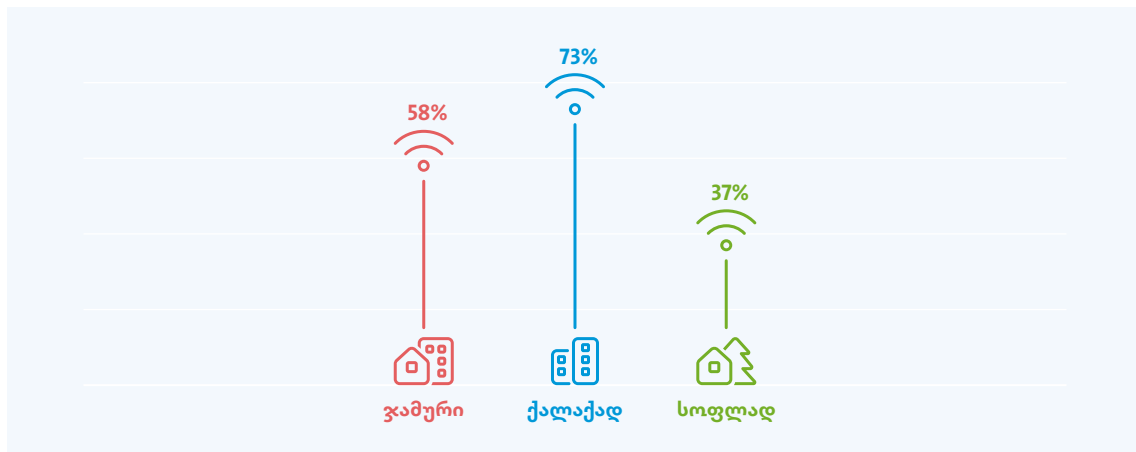

წყარო: ITU, 2017–2020 წწ.

შინამეურნეობების ფიქსირებულ ფართობოლოვან ინტერნეტზე წვდომა უფრო დაბალია მობილური ინტერნეტის წვდომასთან შედარებით, განსაკუთრებით კი, საქართველოს სოფლებში (დიაგრამა 3.2). განსხვავება ქალაქსა და სოფლებს შორის, ძირითადად, განპირობებულია მომსახურების ხელმისაწვდომობითა და ღირებულებით.

ღიაგრამა 3.2

ფიქსირებული ფართობოლოვანი და მობილური ქსელის საშუალებით ინტერნეტზე წვდომის მქონე შინამეურნეობების პროპორცია, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, 2020 წ.

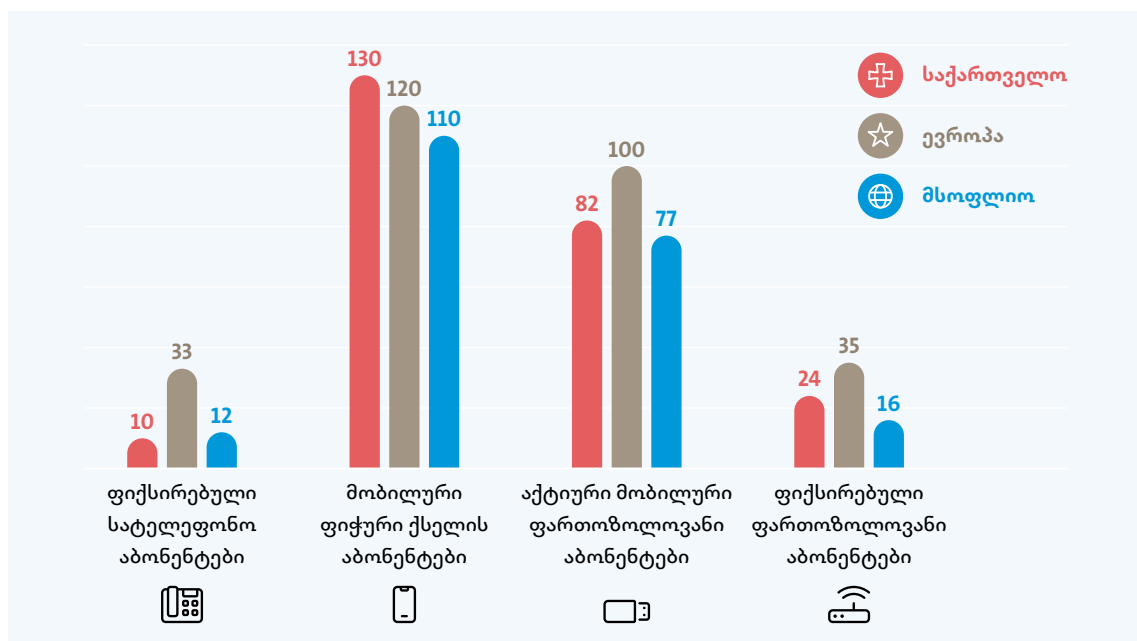
წყარო: ITU, 2017–2020 წწ.

აბონენტთა რაოდენობა – როგორც 3.3 დიაგრამიდან ჩანს, 2020 წელს 100 მოსახლეზე მობილურ-ფიჭური აბონენტების¹³ რაოდენობა საქართველოში (130), ევროპის რეგიონთან (120) და მსოფლიოსთან (110) შედარებით, უფრო მაღალი იყო. მე-3 დიაგრამის მიხედვით, ფიქსირებული სატელეფონო ქსელის¹⁴ აბონენტების რაოდენობა ბოლო წლების განმავლობაში მცირდება და ამჟამად უფრო დაბალია, ვიდრე ევროპასა და მსოფლიოში.¹⁵ ფიქსირებული ტელეფონის აბონენტების რაოდენობის შემცირება დაბალანსებულია მობილურ-ფიჭური ქსელის აბონენტების რაოდენობის ზრდით, რაც ციფრული განვითარების ტენდენციაზე მიუთითებს. თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ ფიქსირებული სატელეფონო აბონენტების რაოდენობა მსოფლიოში შედარებით დაბალია, ფიქსირებული ფართოზოლოვანი აბონენტების¹⁶ რაოდენობა მაინც უფრო მაღალია (24), ვიდრე გლობალური საშუალო (16) და ოდნავ დაბალია, ვიდრე ევროპის საშუალო (35). ფიქსირებული ფართოზოლოვანი ქსელის მსგავსად, საქართველოში ოდნავ ნაკლებია აქტიური მობილური ფართოზოლოვანი ქსელის აბონენტი¹⁷ (82) ევროპასთან შედარებით (100), მაგრამ მეტია, ვიდრე მსოფლიოში (77).¹⁸

მთლიანობაში, ეს მონაცემები იმაზე მიუთითებს, რომ ევროპის სხვა ქვეყნებთან შედარებით, საქართველოში მობილური ტელეფონები უფრო მეტად გამოიყენება ხმოვანი კომუნიკაციისთვის, ვიდრე ინტერნეტთან წვდომისთვის. ეს ტენდენცია წლების განმავლობაში მატულობს და 2016/20 წლებში უფრო მეტი მოქალაქე შეუერთდა აქტიურ მობილურ ფართოზოლოვან ქსელს.

დიაგრამა 3.3

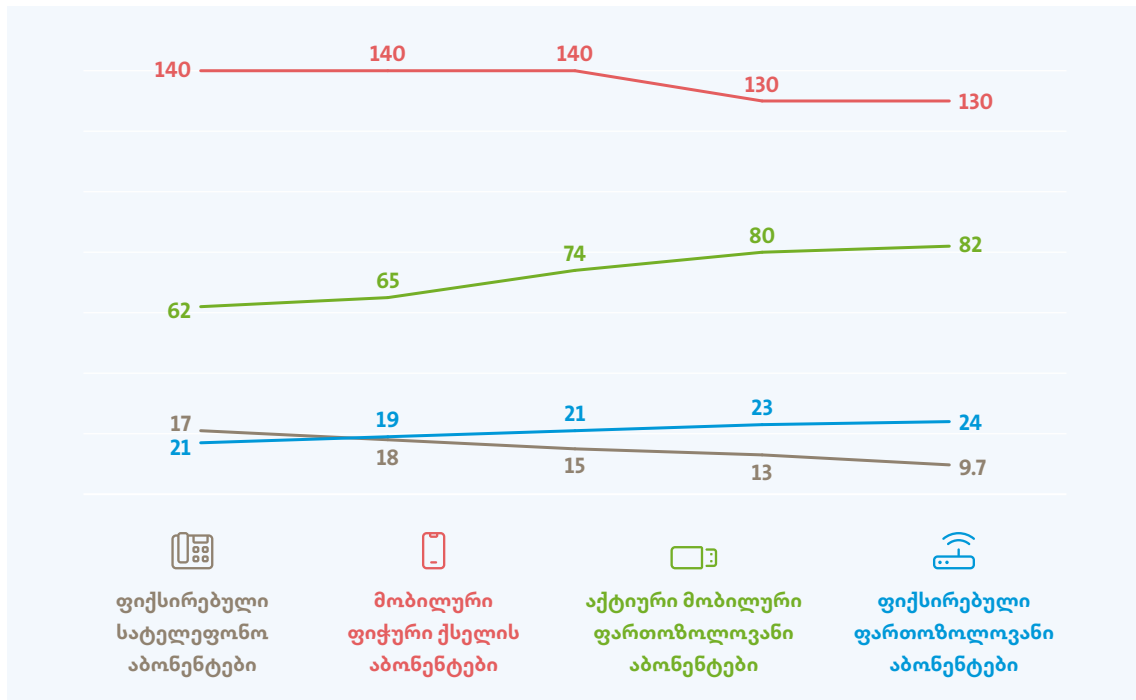
ფიქსირებული სატელეფონო და მობილურ-ფიჭური ქსელის აბონენტების რაოდენობა 100 სულ მოსახლეზე, საქართველო, ევროპა და მსოფლიოსთან შედარებით, 2020 წ.

წყარო: ITU, 2017–2020 წწ.

დიაგრამა 3.4

ფიქსირებული და მობილური ფიჭური ქსელის აბონენტების დინამიკა 100 სულ მოსახლეზე საქართველოში, 2016–2020 წწ.

წყარო: ITU, 2017–2020 წწ.

წვდომა კომპიუტერზე – საქართველოსა და ევროპას შორის შემოსავლის დონეების სხვაობა, გამოხატული მშპ-ით ერთ სულ მოსახლეზე, ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორია, რომელიც გავლენას ახდენს საქართველოში კომპიუტერზე წვდომის მქონე შინამეურნეობების პროცენტულ მაჩვენებელზე, ევროპის ქვეყნებთან შედარებით (62% და 78%, შესაბამისად).¹⁹

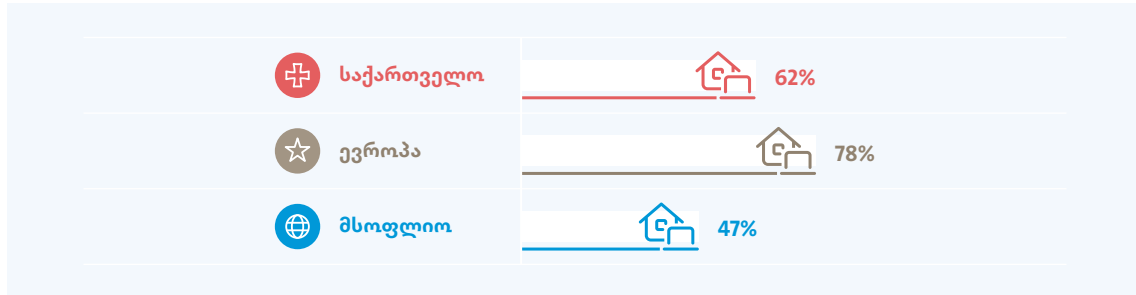
ინტერნეტისა და კომპიუტერის ხელმისაწვდომობის მაღალი მაჩვენებლების მიუხედავად, ჩაღრმავებული ინტერვიუს რესპონდენტებმა საზგასმით აღნიშნეს, რომ წვდომის უზრუნველყოფა საკმარისი არ არის და საზოგადოების განათლება (განსაკუთრებით ახალგაზრდა თაობის) ციფრული ინსტრუმენტების სწორად გამოყენების კუთხით პრიორიტეტული უნდა იყოს. ეს საკითხი თბილისთან შედარებით რეგიონებში უფრო აქტუალურია. ინგლისური ენის შეზღუდული ცოდნა, რომელიც აუცილებელია ციფრული ინსტრუმენტების გამოყენების შესასწავლად, კიდევ უფრო აფერხებს სასწავლო პროცესს.

„ინტერნეტზე წვდომა არ წარმოადგენს პრობლემას; ბევრს აქვს წვდომა, თუმცა არ იყენებს მას სწორად. ანალოგიურად, ყველა სკოლაში არის კომპიუტერები, თუმცა, სტუდენტებს ძალიან შეზღუდული კომპიუტერული უნარები აქვთ.“

–სამთავრობო ორგანიზაცია

დიაგრამა 3.5

კომპიუტერთან წვდომის მქონე შინამეურნეობები, საქართველოს შედარება ევროპასა და მსოფლიოსთან, 2020 წ.

წყარო: ITU, 2017–2020 წწ.

ინტერნეტის კარგი დაფარვის მიუხედავად, გამოწვევად რჩება ინტერნეტის დაბალი ხარისხი.

ინტერნეტ კავშირის ხარისხი – მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში ინტერნეტის ხელმისაწვდომობა მაღალია, კვლავ პრობლემად რჩება ინტერნეტ კავშირის დაბალი ხარისხი, რაც უფრო აშკარა გახდა COVID-19 პანდემიის დროს. საქართველოს კომუნიკაციების ომბუდსმენის 2020 წლის ანგარიშის მიხედვით, 2020 წელს მომხმარებლებმა 822 საჩივარი შეიტანეს, საიდანაც 297 (36%) უხარისხო კავშირის შეეხებოდა.²⁰ გარდა ამისა, კომპანია Ookla-ს მიერ 2022 წლის ივლისში ჩატარებულმა სიჩქარის ტესტირებამ აჩვენა, რომ ფიქსირებული ინტერნეტ კავშირის ჩამოტვირთვის საშუალო სიჩქარე იყო 27,41 Mbps, რის მიხედვითაც საქართველო Speedtest Global Index-ში 135-ე ადგილს იკავებს. მეორე მხრივ კი, მობილური ინტერნეტის ჩამოტვირთვის საშუალო სიჩქარე იყო 43.25 Mbps, რაც საქართველოს 73-ე ადგილზე აყენებს Speedtest Global Index-ში.²¹

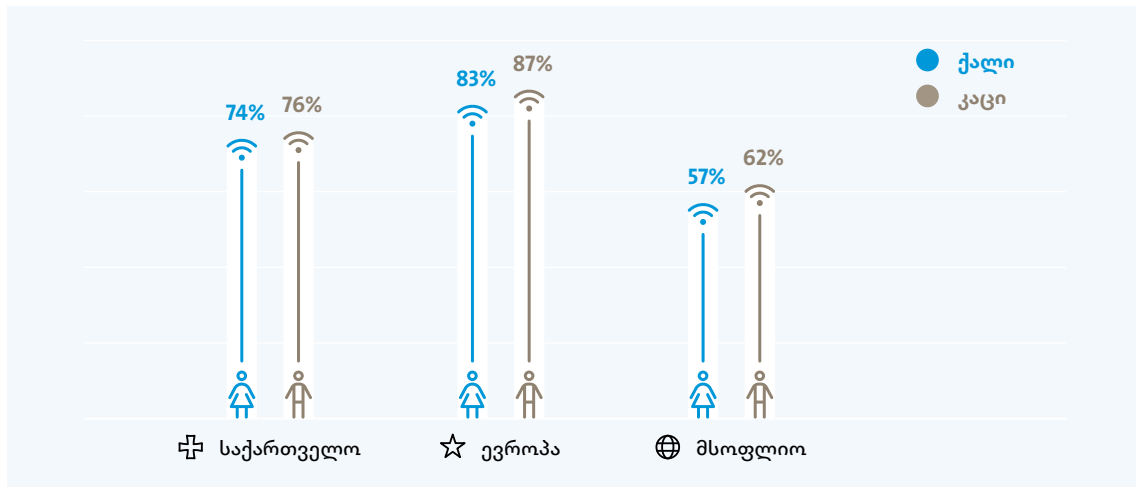
ინტერნეტის მომხმარებელთა წილი საქართველოში ბევრად აღემატება მსოფლიო საშუალო მაჩვენებელს, თუმცა, ოდნავ დაბალია ევროპულ მაჩვენებელთან შედარებით.

ინტერნეტის მოხმარება – ანალოგიურად, როგორც 3.6 დიაგრამაზე ნაჩვენებია, საქართველოში ინტერნეტის მომხმარებელთა წილი, სხვა ევროპულ ქვეყნებთან შედარებით, დაბალია (73% და 85%, შესაბამისად). მეორე მხრივ კი, მსოფლიო მონაცემებთან შედარებით, საქართველო ორივე მაჩვენებლით საშუალო დონეზე მაღლაა.²²

დიაგრამა 3.6-ის მიხედვით, მსგავსი ტენდენცია ყველა ტერიტორიაზე შეიმჩნევა: ქალთა რაოდენობა ინტერნეტის მომხმარებელთა შორის მცირედ ნაკლებია, ვიდრე კაცებისა. თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში ინტერნეტის მოხმარების საერთო დონე ევროპასთან შედარებით უფრო დაბალია, გენდერული სხვაობა უფრო მცირეა (2%), ვიდრე ევროპაში (4%) და მსოფლიოში (5%).²³

დიაგრამა 3.6

ინტერნეტით მოსარგებლე მოსახლეობის წილი, საქართველოს შედარება ევროპასა და მსოფლიოსთან, სეგრევირებული სქესისა და ადგილმდებარეობის მიხედვით

წყარო: ITU, 2017–2020 წწ.

საქართველოში ინტერნეტის ფასები ოდნავ მაღალია, ვიდრე ევროპაში, რაც გავლენას ახდენს ინტერნეტზე წვდომის არქონე მოსახლეობის წილზე.

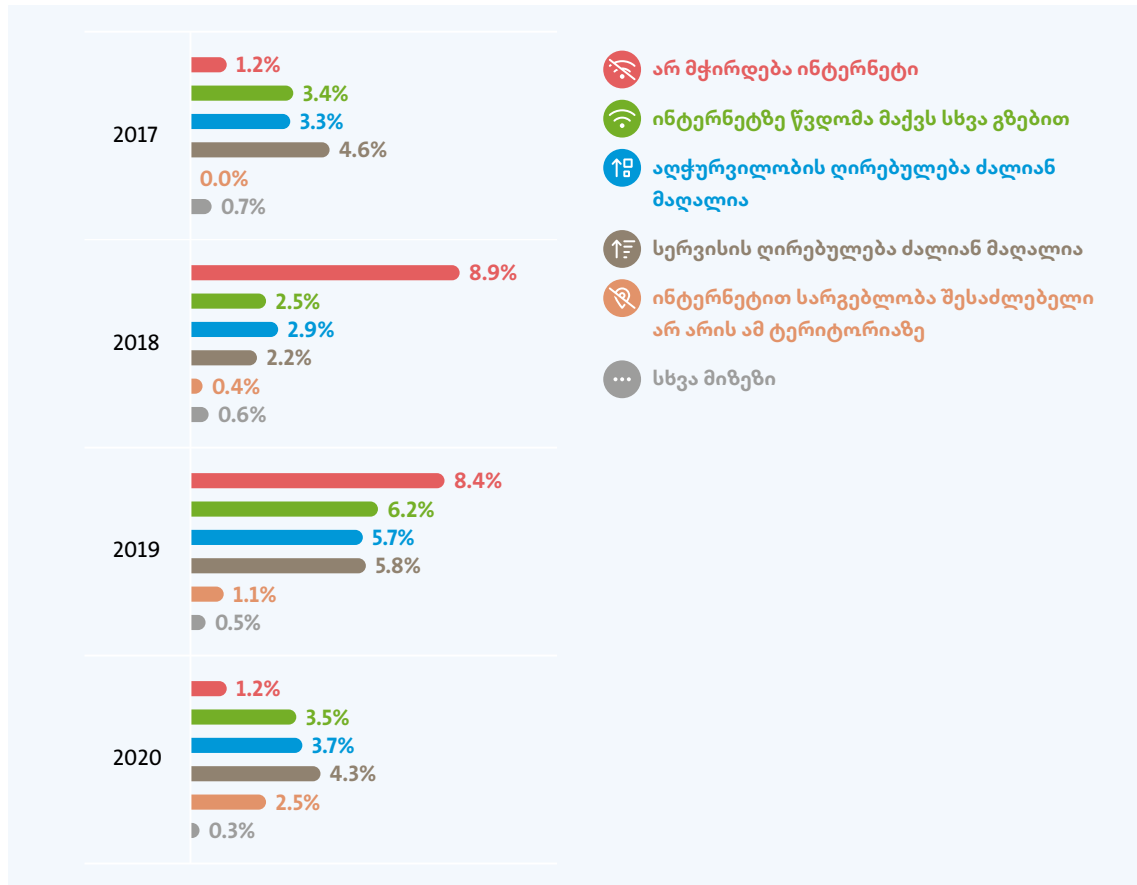
ფართობოლოვანი ქსელის ფასები – ფიქსირებული ფართობოლოვანი კავშირის ტენდენცია ბოლო წლების განმავლობაში ოდნავ გაიზარდა.²⁴ თუმცა, ფიქსირებული ფართობოლოვანი აბონენტების ნაკლები რაოდენობა ევროპის რეგიონთან შედარებით, შეიძლება, ფიქსირებული ფართობოლოვანი კალათის უფრო მაღალი ფასით (მთლიანი ეროვნული შემოსავლის (მეშ) 2.79% ერთ სულ მოსახლეზე) აიხსნას. ის ბევრად აღემატება ევროპის რეგიონის საშუალო მაჩვენებელს, რომელიც მეშ-ის 1.2%-ს შეადგენს ერთ სულ მოსახლეზე და გლობალურ საშუალო მაჩვენებელს (მეშ-ის 2.77% ერთ სულ მოსახლეზე) უახლოვდება. ფიქსირებული ფართობოლოვანი კავშირის ფასისგან განსხვავებით, მხოლოდ მონაცემთა გადაცემის მობილური ფართობოლოვანი კალათა შეადგენდა მეშ-ის 0,6%-ს ერთ სულ მოსახლეზე, ყოველთვიური წვდომით 1,5 გბ.²⁵ ეს რიცხვი იმაზე მიუთითებს, რომ საქართველომ ფართობოლოვანი კომისიის 2%-იან მიზანს მიაღწია მობილურ მონაცემთა კალათის ღირებულებაზე, რაც ევროპის რეგიონის საშუალო მეშ-ის 0,6%-ს შეესაბამება ერთ სულ მოსახლეზე. ეს მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად დაბალია მსოფლიო საშუალო მაჩვენებელზე (მეშ-ის 1,23% ერთ სულ მოსახლეზე). საქართველო, ასევე, იყო იმ მცირერიცხოვან ქვეყნებს შორის, რომლებიც მინიმალურ 1.5 Gb მეშ-ის ერთ სულ მოსახლეზე 1%-ზე ნაკლებ ფასად სთავაზობდნენ.²⁶

ქვემოთ მოყვანილ დიაგრამა 3.7-ში წარმოდგენილია ITU-ს მიერ განსაზღვრული სახლში ინტერნეტზე წვდომის არქონის ძირითადი მიზეზები საქართველოში. როგორც ჩანს, 2018 და 2019 წლებში იმ პირთა უმრავლესობა, რომელთაც სახლში ინტერნეტი არ ჰქონდათ, თვლიდა, რომ ეს მათ არ სჭირდებოდათ (შესაბამისად, 8,9% და 8,4%). COVID-19-ის პანდემიის შედეგად კი ეს აღქმა შეიცვალა და 2020 წლიდან მათი რაოდენობა 1,2%-მდე დაეცა. კიდევ ერთი მიზეზი, რის გამოც ამ პირებს სახლში ინტერნეტთან წვდომა არ აქვთ, არის ამისათვის სხვა ლოკაციების გამოყენება, რაც შეიძლება, აღჭურვილობისა და მომსახურების მაღალი ფასით იყოს გამოწვეული. იმ პირთა პროცენტული მაჩვენებელი, რომლებმაც სახლში ინტერნეტთან წვდომის არქონის მთავარ მიზეზად ფასი დაასახელეს, ყველაზე მაღალი 2019 წელს იყო (დაახლოებით 6%). 2020 წელს ეს რაოდენობა დაახლოებით 4%-მდე შემცირდა. მიუხედავად ამისა, 2020 წელს მოყვანილ მიზეზებს შორის,

მაღალი ღირებულება კვლავაც ყველაზე დიდ წილს იკავებს. დაბოლოს, 2020 წელს იმ პირთა წილი, რომლებმაც მიზეზად ინტერნეტ სერვისების მიუწვდომლობა დაასახელეს, წინა წელთან შედარებით (1,1%) გაიზარდა (2,5%).²⁷ თუმცა, იმის გამო, რომ საქართველოს აქვს დაახლოებით 100% ინტერნეტის დაფარვა, ეს შეიძლება, ინტერნეტის დაბალი ხარისხით იყოს გამოწვეული და არა ინტერნეტ სერვისების რეალური ხელმისაწვდომობით.

დიაგრამა 3.7

სახლში ინტერნეტზე წვდომის არქონის ძირითადი მიზეზები, 2017–2020 წწ.

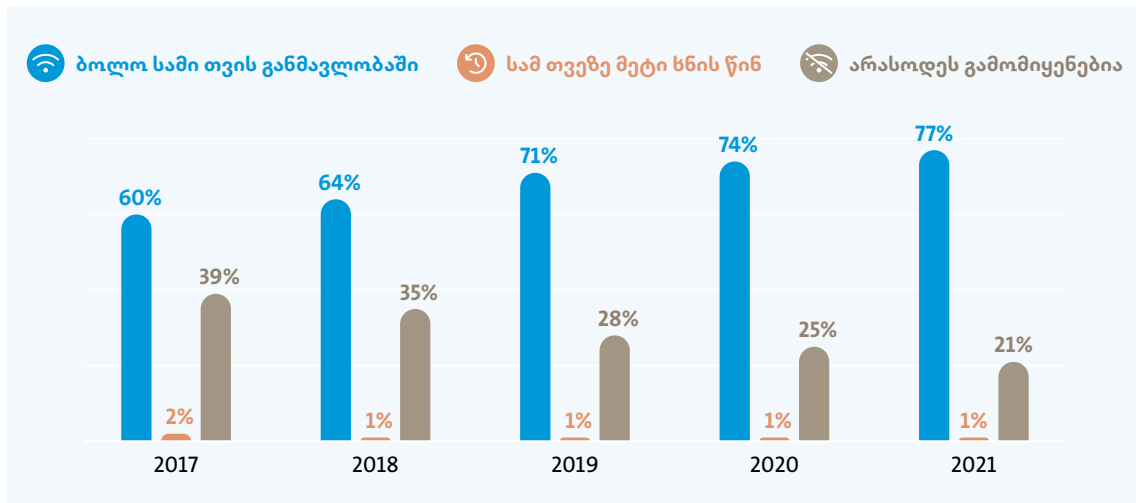
წყარო: ITU, 2017–2020 წწ.

საქართველოში ინტერნეტით რეგულარულად მოსარგებლე მოსახლეობის წილი ძალიან მაღალი ტემპით იზრდება.

დიაგრამა 3.8-ის მიხედვით, ბოლო 3 თვის განმავლობაში, ინტერნეტით მოსარგებლე მოსახლეობის პროპორცია მნიშვნელოვნად გაიზარდა (17%), 2017 წლიდან 2021 წლამდე კომპიუტერის მოხმარების მხოლოდ მცირე ზრდისგან განსხვავებით.²⁸ იმის გათვალისწინებით, რომ პანდემიის დროს სტუდენტებისა და პერსონალის უმეტესობა იძულებული გახდა, ონლაინ სწავლაზე და მუშაობაზე გადასულიყო, ეს მონაცემები შეიძლება, იმით აიხსნას, რომ ბევრმა ადამიანმა ინტერნეტის მოხმარება სხვადასხვა ტექნოლოგიების გამოყენებით დაიწყო, როგორცაა: სმარტფონები, პლანშეტები და ა.შ. მეორე მხრივ, კომპიუტერების გამოყენების მსგავსად, 2017 წლიდან 2021 წლამდე, მნიშვნელოვნად შემცირდა იმ ადამიანთა წილი, ვისაც ინტერნეტით არასოდეს უსარგებლია (18%-ით).²⁹ თუმცა, კვლავაც რჩება მოსახლეობის 21%, ვისაც ინტერნეტი, თუნდაც ერთხელ, ჯერაც არ გამოუყენებია.

დიაგრამა 3.8

საქართველოს მოსახლეობის მიერ ინტერნეტის გამოყენება, მთლიანი მოსახლეობის წილი, 2017–2021 წწ.

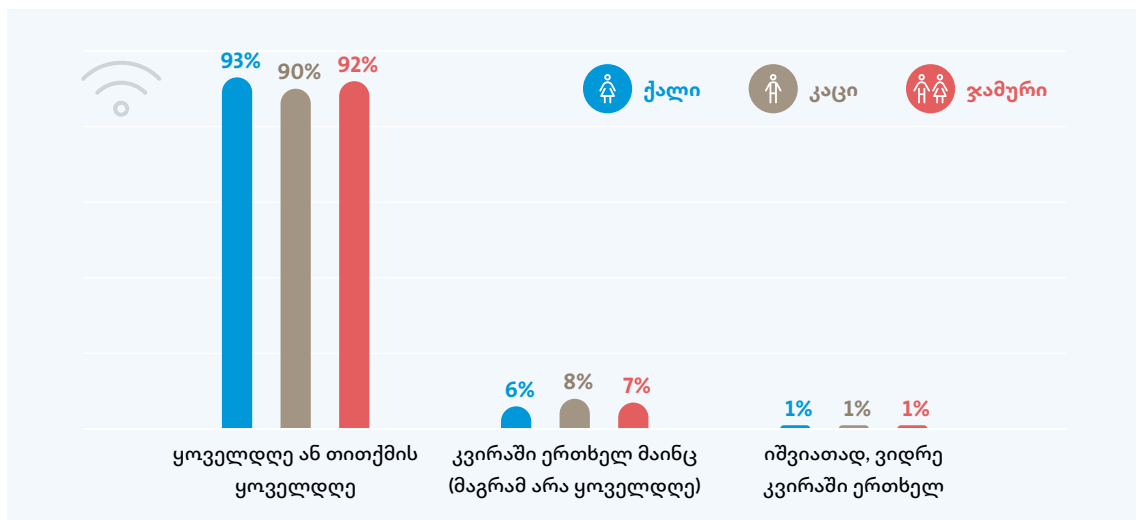

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური (საქსტატი), 2017–2021 წწ.

რაც შეეხება ინტერნეტით სარგებლობის სიხშირეს, 3.9 დიაგრამის მიხედვით, კაცებთან შედარებით, ქალების ოდნავ მეტ ნაწილს უსარგებლია ინტერნეტით ყოველდღე ან თითქმის ყოველდღე; მეორე მხრივ, კაცების უფრო დიდი ნაწილი ინტერნეტით სარგებლობდა კვირაში ერთხელ მაინც (მაგრამ არა ყოველდღე) და უფრო იშვიათად, ვიდრე კვირაში ერთხელ.³⁰

დიაგრამა 3.9

ინტერნეტის გამოყენების სიხშირე საქართველოში 2021 წელს, სეგრეგირებული სქესის მიხედვით (ინტერნეტით მოსარგებლე მოსახლეობა)

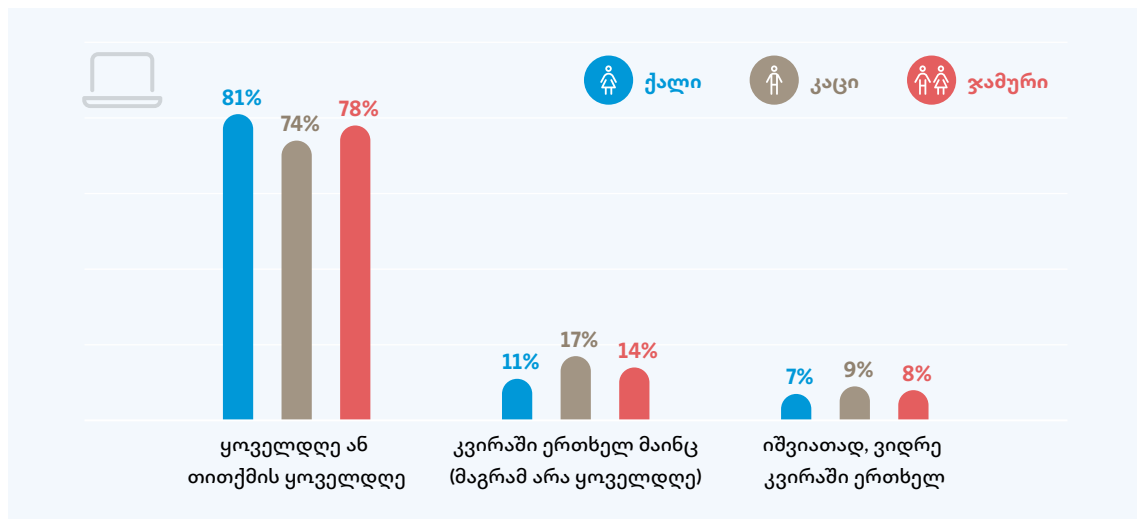
წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

მთლიანობაში, ფიზიკური პირების მიერ კომპიუტერის გამოყენების გენდერული ბალანსი მსგავსია ინტერნეტის გამოყენების ბალანსისა.

როგორც 3.10 დიაგრამაზე ნაჩვენებია, 2021 წელს იმ ქალთა პროცენტული წილი, რომლებიც ყოველდღე ან თითქმის ყოველდღე იყენებენ კომპიუტერს, ოდნავ აღემატება კაცების წილს. მეორე მხრივ, კაცების უმრავლესობა კომპიუტერს იყენებდა კვირაში ერთხელ მაინც (მაგრამ არა ყოველდღე) და უფრო იშვიათად, ვიდრე კვირაში ერთხელ.³¹ ეს კი იმ ფაქტს ადასტურებს, რომ კომპიუტერის მოხმარების წვდომის კუთხით გენდერული დაყოფა არ არსებობს, თუმცა, ეს მაჩვენებლები ინფორმაციას არ გვაწვდის გამოყენების მიზნის შესახებ, რომელიც შეიძლება, სამუშაოს ან გართობას უკავშირდებოდეს.

დიაგრამა 3.10

კომპიუტერის გამოყენების სიხშირე საქართველოში, სეგრეგირებული სქესის მიხედვით, 2021 წ.

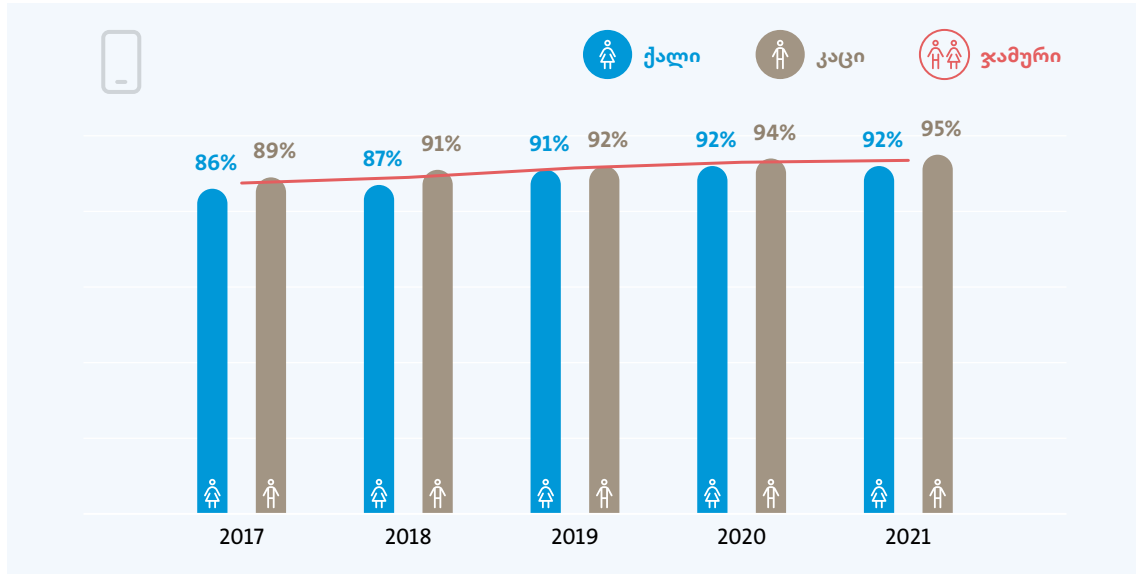
წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

საქართველოს მოსახლეობის აბსოლუტური უმრავლესობა მობილური ტელეფონით სარგებლობს.

როგორც დიაგრამა 3.11 გვიჩვენებს, ბოლო წლებში მობილური ტელეფონით მოსარგებლე მოსახლეობის წილი ოდნავ გაიზარდა. ზრდის ტენდენცია ერთნაირია როგორც მობილური ტელეფონის მფლობელ კაცებში, ასევე ქალებში. სქესის მიხედვით მოხმარების მაჩვენებლის თანახმად, მობილური ტელეფონის მომხმარებლებს შორის განსხვავება არ არის მნიშვნელოვანი, თუმცა, კაცი მომხმარებლების რაოდენობა (95%) ქალ მომხმარებლებს (92%) სჭარბობს. ეს 3 პროცენტის სხვაობა შედარებით უცვლელი დარჩა 2017–2021 წლების პერიოდში.³² უნდა აღინიშნოს, რომ მობილურის მფლობელთა მონაცემები მხოლოდ მცირედ განსხვავდება მოხმარების მონაცემებისგან (საშუალოდ 7%).³³ ამ მცირე განსხვავების მიზეზი კი შეიძლება, ის იყოს, რომ ადამიანებს არ აქვთ საკუთარი მობილური და მეგობრების ან ოჯახის წევრების ტელეფონებს იყენებენ.

დიაგრამა 3.11

მობილური ტელეფონით მოსარგებლე მოსახლეობა საქართველოში, სეგრეგირებული სქესის მიხედვით, 2017–2021 წწ.

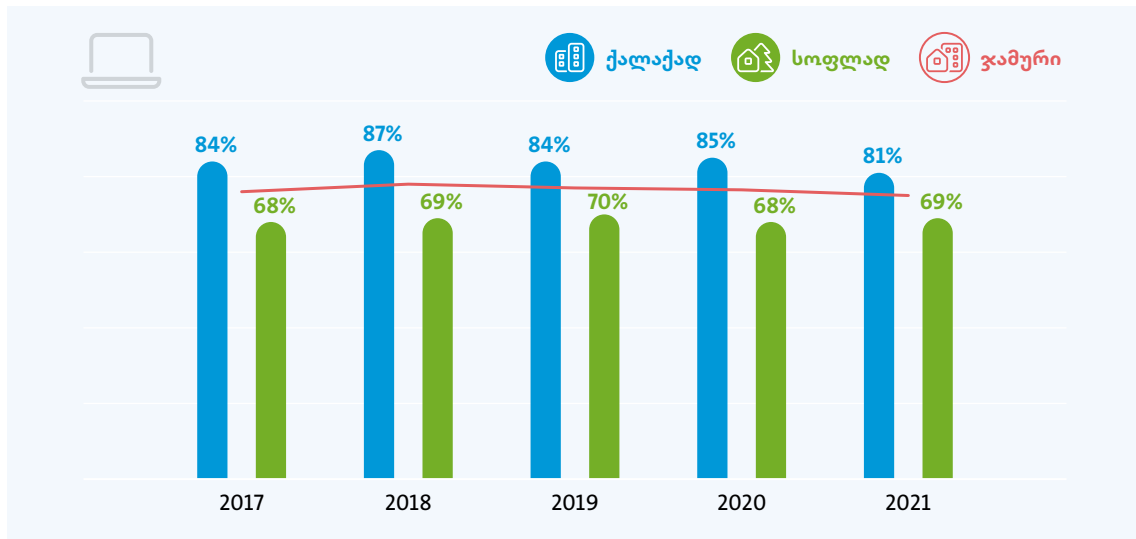
წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

ქალაქებთან შედარებით, კომპიუტერთა და ინტერნეტით სარგებლობის მაჩვენებლები მნიშვნელოვნად დაბალია სოფლად.

როგორც დიაგრამა 3.12 გვიჩვენებს, ციფრული სხვაობა საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით მრავალი წლის განმავლობაში შენარჩუნდა. მონაცემები ასახავს ინტერნეტის გამოყენების უთანასწორობას სოფლებსა და ქალაქებს შორის. ქალაქებში მცხოვრები მნიშვნელოვნად მეტი ადამიანი იყენებს კომპიუტერს ყოველდღიურად, სოფლად მცხოვრებ მოსახლეობასთან შედარებით. ამ ტენდენციაში მხოლოდ უმნიშვნელო გაუმჯობესება შეიმჩნევა: 2021 წელს სხვაობა მხოლოდ 12% იყო წინა წლების 17%-თან შედარებით.³⁴ ეს განსხვავება შეიძლება, მიუთითებდეს სოფლად ციფრულ ინფრასტრუქტურაზე წვდომის ნაკლებობაზე, ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით, ქალაქებთან შედარებით.

დიაგრამა 3.12

კომპიუტერის ყოველდღიური და თითქმის ყოველდღიური მომხმარებლები საქართველოში, სეგრეგირებული საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, 2017–2021 წწ.

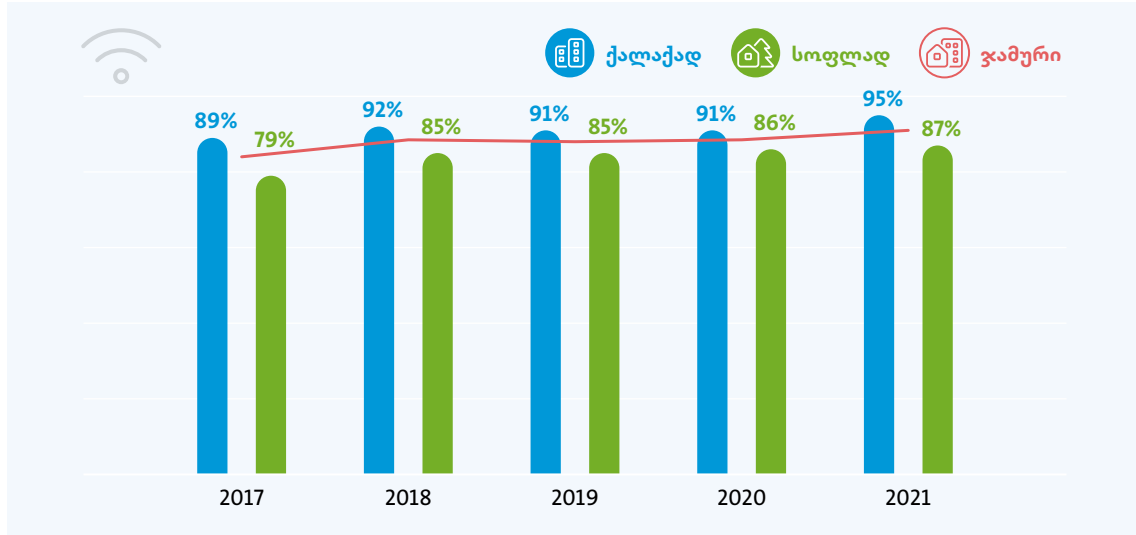
წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

შენიშვნა: დიაგრამა წარმოგვიდგენს მხოლოდ იმ პირებს, რომლებმაც ინტერნეტი ბოლო 3 თვის განმავლობაში გამოიყენეს.

კომპიუტერის მომხმარებლის მონაცემების მსგავსად, არსებობს ინტერნეტის მომხმარებლის სხვაობა ქალაქებსა და სოფლად მცხოვრებ მოსახლეობას შორის. თუმცა, სხვაობა შედარებით მცირეა ინტერნეტის გამოყენებისთვის კომპიუტერის მომხმარებასთან შედარებით.³⁵ ეს კი იმაზე მიუთითებს, რომ ბევრ ადამიანს ინტერნეტზე წვდომა სხვა ციფრული მოწყობილობებიდან აქვს, როგორცაა, მობილური ტელეფონი. აქვე ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ წლების განმავლობაში მნიშვნელოვნად შემცირდა სხვაობა ქალაქებსა და სოფლებს შორის ინტერნეტის ყოველდღიური გამოყენების თვალსაზრისით. თუმცა, 2021 წელს ის კვლავ 3%-ით გაიზარდა წინა წელთან შედარებით (დიაგრამა 3.13).³⁶ ტენდენციის ეს ცვლილება შესაძლოა, როგორც მობილური, ისე ფიქსირებული ფართობოლოვანი ინტერნეტის გაძვირებით იყოს გამოწვეული. იმის გათვალისწინებით, რომ საშუალო თვიური ნომინალური შემოსავალი სოფლად 40%-ით ნაკლებია, ვიდრე ქალაქში,³⁷ ინტერნეტის ფასების ზრდა უფრო მეტად სოფლად მცხოვრებ მოსახლეობაზე აისახება.

დიაგრამა 3.13

ინტერნეტის მომხმარებლები საქართველოში, რომლებიც ინტერნეტით სარგებლობენ ყოველდღე და თითქმის ყოველდღე, სეგრეგირებული საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, 2017–2021 წწ.

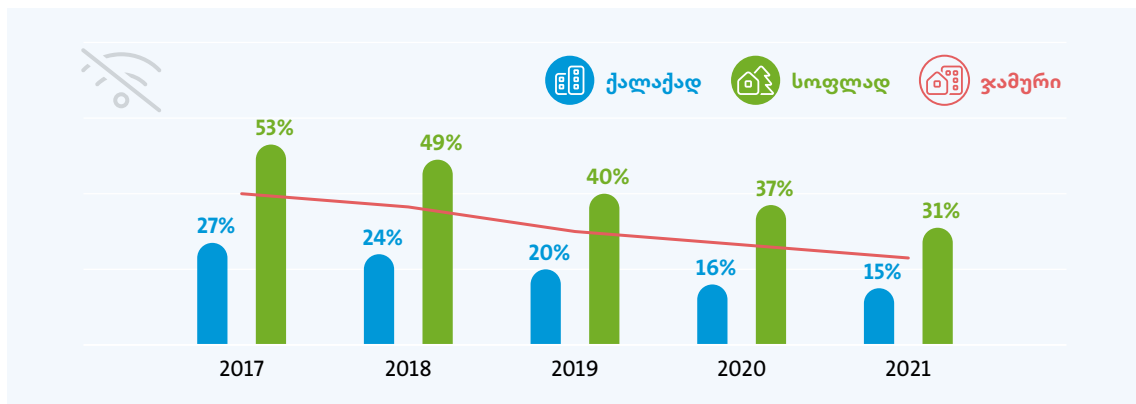
წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

შენიშვნა: დიაგრამა წარმოგვიდგენს მხოლოდ იმ პირებს, რომლებმაც ინტერნეტი ბოლო 3 თვის განმავლობაში გამოიყენეს.

იმ პირთა გენდერული განაწილებისგან განსხვავებით, რომლებსაც არასოდეს უსარგებლიათ ინტერნეტით, მნიშვნელოვანი ციფრული სხვაობა არსებობს ქალაქად მცხოვრებ და სოფლად მცხოვრებ პირებს შორის. 2021 წელს ქალაქად მცხოვრებთა მხოლოდ 15%-ს არასოდეს უსარგებლიათ ინტერნეტით, სოფლად მცხოვრებ 31%-თან შედარებით. თუმცა, ეს ციფრული განხეთქილება სტაბილურად იკლებს წლების განმავლობაში და 2021 წელს სხვაობამ მხოლოდ 16% შეადგინა, 2017 წლის 26%-თან შედარებით.³⁸

დიაგრამა 3.14

საქართველოს მოსახლეობა, რომელსაც არასოდეს უსარგებლიათ ინტერნეტით, სეგრეგირებული საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, 2017–2021 წწ.

წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

საქართველოს მთავრობის სამომავლო გეგმები – COVID-19-ის პანდემიასთან დაკავშირებული კრიზისის დასაძლევად, ასევე, სწრაფი ეკონომიკური აღდგენისა და განვითარების უზრუნველსაყოფად, საქართველოს მთავრობამ შეიმუშავა სამთავრობო პროგრამა 2021 – 2024 „ევროპული სახელმწიფოს მშენებლობისთვის“,³⁹ რომლის ერთ-ერთ მთავარ პრიორიტეტს საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების საშუალებით, საქართველოს ციფრული ეკონომიკისა და საინფორმაციო საზოგადოების განვითარება წარმოადგენს. ქვემოთ მოყვანილი სია მოიცავს სამომავლო ინიციატივებს, რომელთა განხორციელებასაც მთავრობა ამ მიმართულებით გეგმავს:

- საქართველოს ფართოზოლოვანი ქსელების განვითარების 2020 – 2025 წლების ეროვნული სტრატეგიის შესაბამისად, გაგრძელდება ფართოზოლოვანი ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამა.
- შინამეურნეობებსა და ადმინისტრაციულ ორგანოებს წვდომა ექნებათ სიჩქარეზე მინიმუმ 100 მეგაბაიტი წამში და მინიმუმ 1 გიგაბაიტი წამში, რაც თითქმის 1000 დასახლებაში ნახევარ მილიონ მაცხოვრებელს მაღალი ხარისხის ინტერნეტით სარგებლობის საშუალებას მისცემს.
- Log in Georgia-ს პროექტის ფარგლებში ხორციელდება პოლიტიკის კანონმდებლობის განახლება ფართოზოლოვანი ქსელებისა და სერვისების მხარდასაჭერად, სექტორში ინვესტიციების მოზიდვის ღონისძიებების, ეროვნული ტრენინგებისა და შესაძლებლობების განვითარების პროგრამების უზრუნველსაყოფად, ინტერნეტისა და ციფრული სერვისების გამოყენებაში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის დახმარების გასაწევად და სხვა.
- გაგრძელდება ღონისძიებები ადგილობრივი თემებისთვის ინტერნეტ კომუნიკაციების მიწოდების მხარდასაჭერად, ქვეყნის მაღალმთიანი რეგიონების ინტერნეტით უზრუნველყოფის მიზნით.
- ფართოზოლოვანი სატელეკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურის მეშვეობით, მაქსიმალურად გამოიყენება სატრანზიტო პოტენციალი და ზომები გატარდება ციფრული სატრანზიტო ჰაბის შესაქმნელად, საქართველოს გავლით, ევრაზიასთან დასაკავშირებლად.
- ელექტრონული კომუნიკაციებისა და საფოსტო სერვისების საკანონმდებლო და ნორმატიული ჩარჩოების ევროკავშირის დირექტივებთან ჰარმონიზაცია, საქართველოს ციფრული ბაზრის ევროკავშირის ერთიან ციფრულ ბაზართან ინტეგრირების მიზნით.
- შემუშავდება და დამტკიცდება ციფრული ეკონომიკისა და საინფორმაციო საზოგადოების განვითარების გრძელვადიანი ეროვნული სტრატეგია და მისი განხორციელების გეგმა. ყველა შესაბამისი სამთავრობო და კერძო ორგანიზაციის კოორდინაციითა და ჩართულობით განხორციელდება შესაბამისი აქტივობები შემდეგი მიზნების მისაღწევად:
 - ელექტრონული სერვისების განვითარების ხელშეწყობა საჯარო და კერძო სექტორში;
 - ციფრული წიგნიერების გაძლიერება;
 - ინფორმაციული საზოგადოების ჩამოყალიბების პროცესის დაჩქარება;
 - მაღალტექნოლოგიური ექსპორტის ზრდა;
 - კვლევისა და ინოვაციების განვითარება;
 - გლობალურ ციფრულ ეკონომიკაში საქართველოს კონკურენტუნარიანობის ამაღლება.

3.1.3 ICT განათლება საქართველოში

სხვადასხვა მიზეზის გამო ქალები კვლავაც ნაკლებად მონაწილეობენ ICT განათლებაში. საქსტატიდან მიღებული ზოგიერთი მონაცემი სქესის მიხედვით მნიშვნელოვან განსხვავებებს ცხადყოფს განათლების სტატისტიკაში. საქსტატის მიერ მოწოდებული მონაცემები „გამოთვლით პროგრამებზე/კომპიუტერული საქმე“⁴⁰ სტუდენტების ჩარიცხვას, ნაკადს ან კურსდამთავრებულებს ეხება. წინამდებარე ანალიზში ჩვენ ICT პროგრამებს გამოთვლითი პროგრამების/კომპიუტერული საქმის პროგრამების ეკვივალენტად განვიხილავთ.

ცხრილი 3.3

ციფრული უნარების მაჩვენებლები/ინდექსი მოსახლეობაში

ინდექსის დასახელება	საქართველო	რეგიონის საშუალო	შემოსავლის ჯგუფის საშუალო	მსოფლიოს საშუალო მაჩვენებელი	ინდექსის განმარტება
გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსი 4.0: ციფრული უნარები მოსახლეობაში, ქულა (0-100, მაღალი ქულა ნიშნავს უკეთეს შედეგს) (წყარო: WEF 2019)	44.27	61.16	50.51	53.39	ინდექსი, რომელიც გამოიყენება გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის მე-6 კომპონენტში (უნარები, "შიმდინარე სამუშაო ძალის" კომპონენტში). ის ეფუძნება კითხვას: „თქვენს ქვეყანაში რამდენად შეუძლიათ კომპანიებს, იპოვონ ადამიანები, რომლებსაც მათი ვაკანსიების დასაკმაყოფილებლად საჭირო უნარები აქვთ? ყველა GCI ქულა ნორმალიზდება მინი-მაქსის მიდგომის გამოყენებით, რომელიც 0-დან 100-მდე მერყეობს, სადაც 100 მაქსიმალური/იდეალური ქულაა.

შენიშვნა: მინიჭებული ქულების რაოდენობა, 0-დან 100-მდე დიაპაზონში მერყეობს. მაღალი ქულა უკეთეს შეფასებაზე მიუთითებს.

სხრილი 3.4

მაჩვენებელი/ინდექსი სტუდენტების მოლოდინებთან დაკავშირებით - იმუშაონ, როგორც ICT პროფესიონალებმა

ინდექსის დასახელება	საქართველო	OECD-ს ქვეყნების საშუალო	ინდექსის განმარტება
PISA 2018: სტუდენტები, რომლებიც 30 წლის ასაკში იმუშავენ ICT პროფესიონალებად (15 წლის სტუდენტები, პროცენტული მაჩვენებელი) (წყარო: OECD 2018)	5.2	4.1	PISA არის OECD-ის სტუდენტების საერთაშორისო შეფასების პროგრამა. PISA ზომავს 15 წლის მოზარდების უნარს, გამოიყენონ კითხვის, მათემატიკისა და მეცნიერების ცოდნა და უნარები რეალურ ცხოვრებაში გამოწვევების დასაძლევად.
PISA 2018: გოგოები, რომლებიც 30 წლის ასაკში იმუშავენ ICT პროფესიონალებად (15 წლის სტუდენტები, პროცენტული მაჩვენებელი) (წყარო: OECD 2018)	0.7	0.8	
PISA 2018: ბიჭები, რომლებიც 30 წლის ასაკში იმუშავენ ICT პროფესიონალებად (15 წლის სტუდენტები, პროცენტული მაჩვენებელი) (წყარო: OECD 2018)	10.2	7.6	

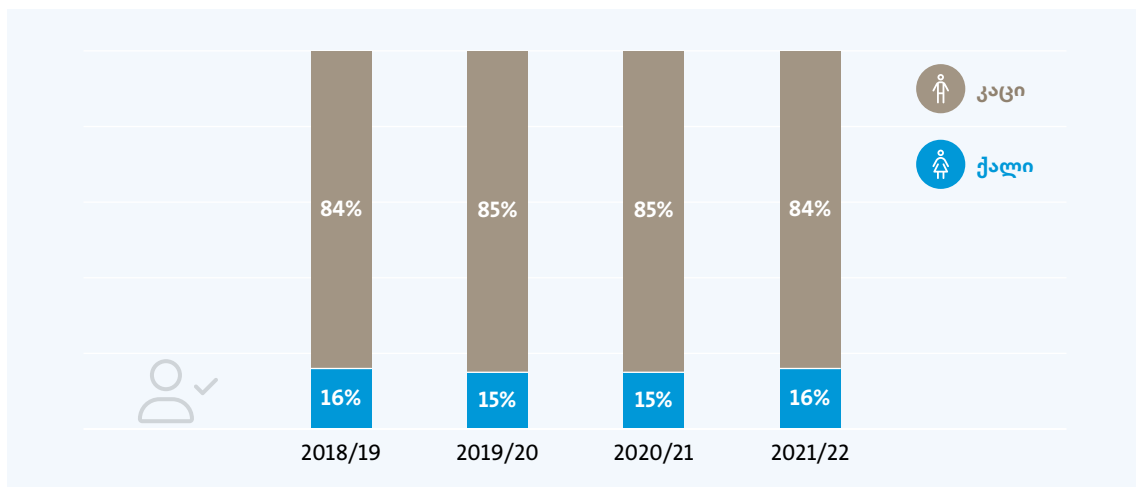
შენიშვნა: მაჩვენებელი/ინდექსი ზომავს ქვეყანაში წილს სტუდენტებისა, რომლებიც 30 წლის ასაკში, ICT-სთან დაკავშირებული პროფესიით მუშაობას გეგმავენ.

ICT პროგრამებზე ჩარიცხულთა გენდერული ბალანსი ცხადყოფს, რომ ამ დარგში კვლავაც კაცები დომინირებენ: სტუდენტების მხოლოდ 16%-ია ქალი.

როგორც 3.15 დიაგრამაზე ნაჩვენებია, ICT პროგრამებზე მიღებული კაცი სტუდენტების წილი უფრო მაღალია, ვიდრე ქალი სტუდენტების რაოდენობა, რაც 2021-22 სასწავლო წელს მხოლოდ 16,42%-ს შეადგენდა (სულ 343 ქალი სტუდენტი).⁴¹

დიაგრამა 3.15

ICT-ის საბაკალავრო პროგრამებზე მიღებული სტუდენტების გენდერული ბალანსი

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ICT სპეციალისტებზე მზარდი მოთხოვნის მიუხედავად, ახალგაზრდა თაობის ინფორმირებულობა ICT სექტორისა და მისი უპირატესობების შესახებ ჯერაც შეზღუდულია.

ჩაღრმავებული ინტერვიუებისა და ფოკუს ჯგუფებში ჩატარებული დისკუსიების შედეგად შეგროვებული მონაცემები ცხადყოფს, რომ მიღების მაჩვენებლების დაბალი დონე ორი ძირითადი პრობლემით აიხსნება, რაც მიღების წინა პროცესს უკავშირდება. ეს არის: (1) ინფორმირებულობის ნაკლებობა და (2) კაცისა და ქალის პროფესიებთან დაკავშირებული სტერეოტიპები. ფოკუს ჯგუფის მონაწილეებმა, რომლებიც სკოლის მოსწავლეები არიან როგორც რეგიონებიდან, ასევე თბილისიდან, ხაზგასმით აღნიშნეს, რომ ICT არის ახალი პროფესია და მათ და მათ მშობლებს შეზღუდული ინფორმაცია აქვთ ამ სექტორის შესახებ და სარისკოდ მიაჩნიათ ოთხი წლის დახარჯვა განათლებაზე, მომავალი დასაქმების პერსპექტივის შესახებ სიცხადის გარეშე. რესპონდენტები აცხადებენ, რომ მნიშვნელოვანია მთავრობის როლი როგორც დაწყებითი განათლების დონეზე ცნობიერების ამაღლების, ასევე სტერეოტიპებთან დაკავშირებულ საკითხებზე მუშაობის კუთხით.

„საზოგადოებაში არსებული სტერეოტიპები, თავდაჯერებულობის ნაკლებობასთან ერთად, ქალებისთვის ერთ-ერთი მთავარი პრობლემაა ICT ბაზარზე წვდომის კუთხით.“

–ICT ექსპერტი

ქალების მიღების დაბალი მაჩვენებლები აშკარაა როგორც უნივერსიტეტში, ასევე პროფესიული განათლების კოლეჯებში. ჩაღრმავებული ინტერვიუების პროცესმა არ გამოავლინა სტუდენტებზე ორიენტირებული კონკრეტული, გენდერული მიზნობრივი ინიციატივები. კვლევაში მონაწილე მხოლოდ ორმა უნივერსიტეტმა შეიმუშავა აქტივობები გენდერული თანასწორობისა და სოციალური ინკლუზიის კუთხით. მიუხედავად იმისა, რომ გარკვეულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ქალი სტუდენტების რაოდენობა იზრდება, როგორც რესპონდენტები აღნიშნავენ, არსებობს ტენდენცია, რომლის მიხედვით, ტექნიკურ პროგრამებს,⁴² მეტწილად, მამრობითი სქესის სტუდენტები ირჩევენ, ხოლო დიზაინთან დაკავშირებულ პროგრამებს – ქალი სტუდენტები. რესპონდენტებმა ისიც აღნიშნეს, რომ ქალები, განსაკუთრებით რეგიონებში, მიდრეკილნი არიან, ის პროგრამები აირჩიონ, სადაც მეტი სტუდენტი ქალია.

დონორებისა და მთავრობის სხვადასხვა ინიციატივა ფოკუსირებულია ICT სექტორში ქალთა ჩართულობის გაზრდაზე, უნარების განვითარებაზე ორიენტირებული ტრენინგებისა და სასერტიფიკაციო კურსების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფით.

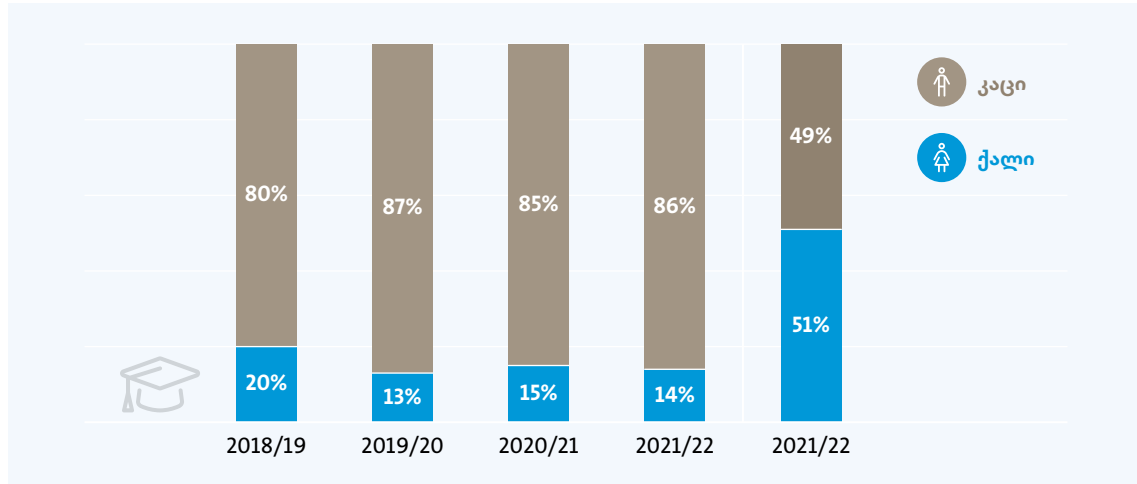
ვითარება ICT-ის პროგრამებში ჩართული სტუდენტებისა, გენდერული ბალანსის კუთხით, ჩარიცხვის მონაცემების მსგავსია.

საქსტატიდან მოპოვებული მონაცემების მიხედვით, 2018-19 წლებში ქალი სტუდენტების მხოლოდ 20% მონაწილეობდა ICT საგანმანათლებლო პროგრამებში. თუმცა, ეს წილი 2019–20 წლებში 13.3%-მდე შემცირდა, 2020–21 წლებში - 14.8%-მდე და 14.2%-მდე 2021-22 წლებში (სულ, 1210 ქალი სტუდენტი 2021-22 სასწავლო წელს).⁴³ ამის საპირისპიროდ, 3.17 დიაგრამის მიხედვით, გენდერული ბალანსის კუთხით, უფრო პოზიტიური ტენდენცია შეიმჩნევა ICT პროგრამებში ჩართული პროფესიული განათლების სტუდენტებს შორის. მაშინ, როცა 2021 წელს ქალი სტუდენტების მხოლოდ 14% სწავლობდა ICT-ის საბაკალავრო პროგრამებზე, პროფესიული განათლების ქალი სტუდენტების 29% ICT პროგრამებს ეუფლებოდა. ჩაღრმავებული ინტერვიუების მიხედვით, პროფესიული განათლების კოლეჯებთან მიმართებაში უფრო მეტი ინიციატივაა და შესაძლებლობების გაძლიერების აქტივობა, რომელიც გენდერულ კომპონენტს მოიცავს და ხელს უწყობს ქალთა ჩართულობის გაზრდას პროფესიული განათლების პროგრამებში. მეორე მხრივ, ჩაღრმავებული ინტერვიუების

პასუხებიდან გამომდინარე, უნივერსიტეტებში მცირეა გენდერზე ორიენტირებული ასეთი ინიციატივები. შეიძლება, ეს იყოს მიზეზი პროფესიული სასწავლებლების ICT პროგრამებში ქალი სტუდენტების ჩართულობის მაღალი წილისა, ბაკალავრიატის ქალ სტუდენტებთან შედარებით.

ღიაზრამა 3.16

სტუდენტების გენდერული ბალანსი საბაკალავრო ICT პროგრამებში

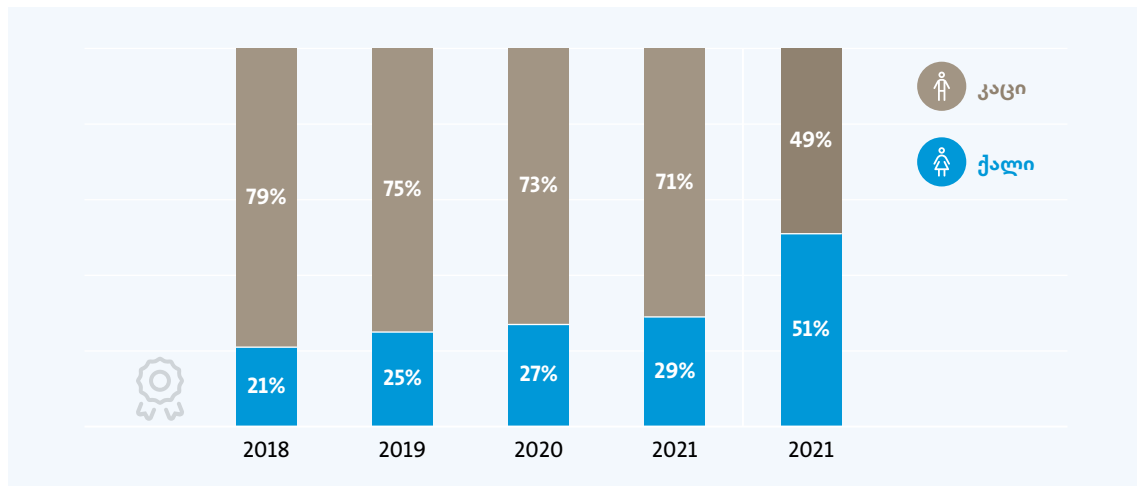

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

შენიშვნა: ბოლო სვეტში მოცემულია საბაკალავრო ICT პროგრამებზე სტუდენტების გენდერული ბალანსი 2021–2022 წლებში.

ღიაზრამა 3.17

სტუდენტების გენდერული ბალანსი პროფესიული განათლების ICT პროგრამებში

წყარო: პროფესიული უნარების სააგენტო, 2017–2021 წწ.

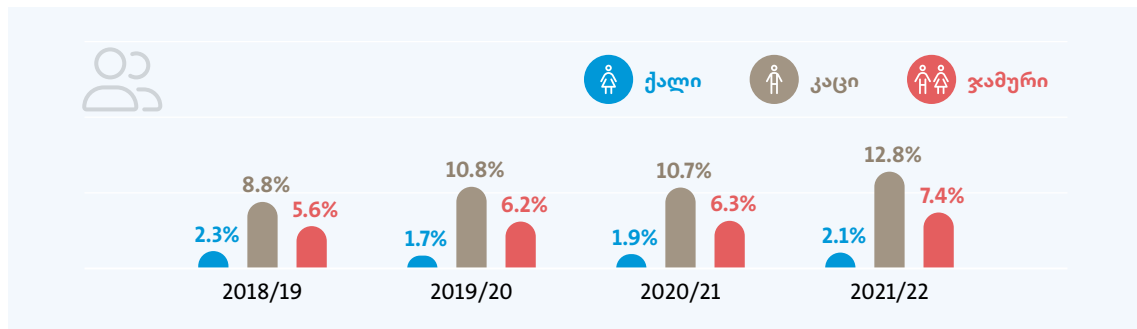
შენიშვნა: ბოლო სვეტში მოცემულია ICT პროფესიულ პროგრამებზე სტუდენტების გენდერული ბალანსი 2021 წელს.

დიაგრამა 3.18 გვიჩვენებს, რომ ბაკალავრიატის ICT პროგრამების სტუდენტების პროცენტული რაოდენობა სტაბილურად იზრდებოდა 2018-19 წლიდან 2021-22 წლამდე პერიოდში.⁴⁴ მათ შორის შეინიშნება კაცი სტუდენტების რაოდენობის ზრდის პოზიტიური ტენდენცია - 2018-19 წლებში კაცი სტუდენტების თითქმის 9% ICT პროგრამებს სწავლობდა მაშინ, როცა 2021-22 წლებში ამ რიცხვმა 12,76%-ს მიაღწია.

თუმცა, ქალი სტუდენტების რაოდენობის ზრდის ტენდენცია საერთო ზრდის ტენდენციას არ შეესაბამება - პროცენტული წილი ოდნავ შემცირდა 2.3%-დან 2018-19 წლებში 2.06%-მდე 2021-22 წლებში. სტატისტიკის მიხედვით, 2018 წლიდან 2022 წლამდე გაიზარდა კაცი სტუდენტების რაოდენობა საბაკალავრო ICT პროგრამებზე (5002-დან 2018-19 წლებში - 7326-მდე 2021-22 წლებში), ხოლო ქალი სტუდენტების რაოდენობა იმავე პერიოდში დაახლოებით იგივე დარჩა (1255-დან 2018-19 წლებში - 1210-მდე 2021-22 წლებში).⁴⁵

დიაგრამა 3.18

ICT-ის საბაკალავრო პროგრამებში ჩართული სტუდენტების წილი ყველა საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტებთან შედარებით

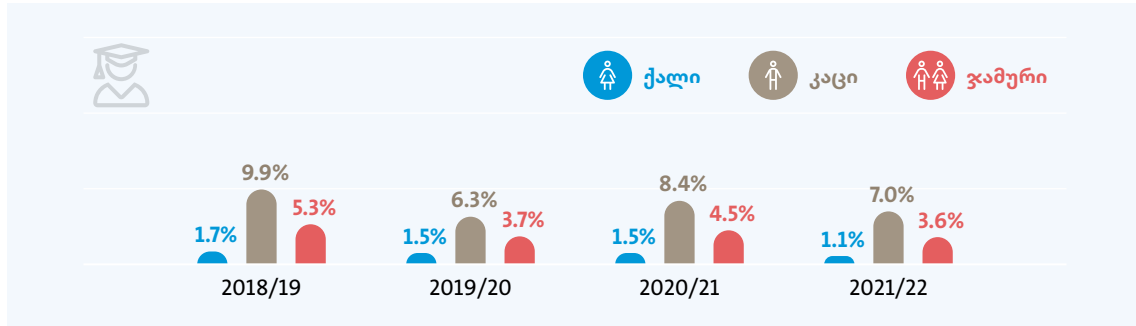
წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

აბსოლუტური მაჩვენებლით, კურსდამთავრებულ ქალთა რაოდენობა 2018 წლიდან სტაბილურად მცირდება.

მეორადი მონაცემების მიხედვით, მთლიანობაში, საბაკალავრო ICT პროგრამების კურსდამთავრებულთა წილის კლება შეინიშნება კურსდამთავრებულთა საერთო რაოდენობასთან შედარებით. იგივე კლება კურსდამთავრებულ ქალებსაც ეხება, დაწყებული 1.7%-დან 2018-19 წლებში 1.08%-მდე 2021-22 წლებში.⁴⁶ 2021-22 წლებში მხოლოდ 110-მა ქალმა სტუდენტმა დაამთავრა ICT საბაკალავრო პროგრამები მაშინ, როცა 2018–2019 წლებში ეს მაჩვენებელი 161 იყო. როგორც უკვე აღვნიშნეთ, მნიშვნელოვანია გვესმოდეს, იყო თუ არა კურსდამთავრებულთა დაბალი მაჩვენებელი ისეთი მგრძობიარე მიზეზებით განპირობებული, როგორცაა ქალი სტუდენტების ჩარიცხვის დაბალი მაჩვენებელი, პროგრამის მიტოვების მაღალი მაჩვენებელი, თუ სხვა პროგრამაზე გადასვლის მაღალი მაჩვენებელი.

დიაგრამა 3.19

საბაკალავრო ICT პროგრამების კურსდამთავრებულთა წილი ყველა საბაკალავრო პროგრამის კურსდამთავრებულთან შედარებით

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

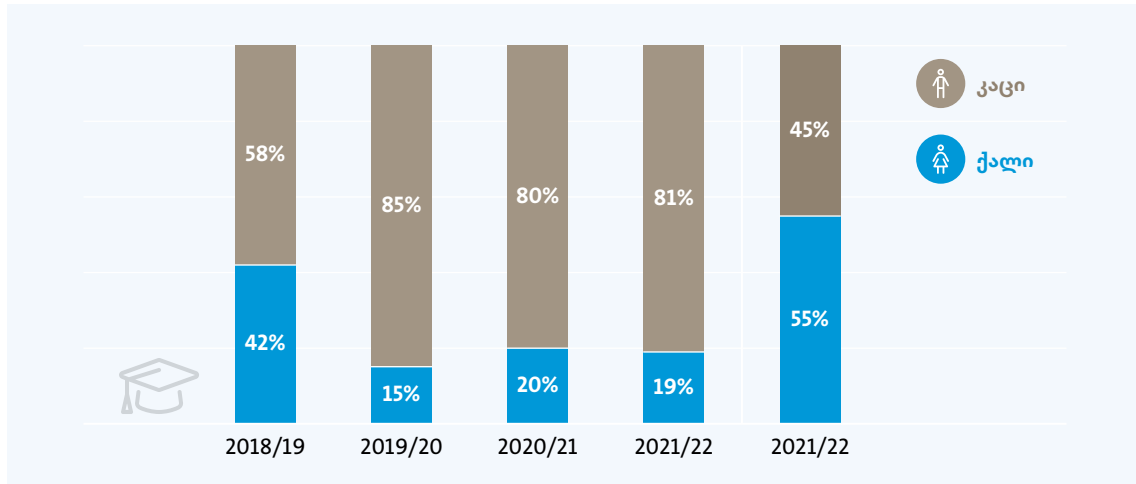
გენდერული ბალანსის მხრივ, ბაკალავრიატის სტუდენტებთან შედარებით, უფრო დადებითი ტენდენცია შეინიშნება ICT-ის სამაგისტრო პროგრამების სტუდენტებს შორის.

როგორც 3.20 დიაგრამიდან ჩანს, 2018/19 წლიდან 2021/22 წლამდე პერიოდში სამაგისტრო პროგრამებზე, ბაკალავრიატთან შედარებით, კიდევ უფრო მაღალი რყევა შეინიშნება გენდერულ ბალანსის თვალსაზრისით. 2018-19 წლებში მაგისტრანტთა 42% ქალი იყო. ეს წილი მკვეთრად დაეცა 15%-მდე 2019-20 წლებში და 20%-ს მიაღწია 2020/21 წლებში, ხოლო 19%-ს 2021/22 წლებში (147 ქალი სტუდენტი 2021/22 წლებში).⁴⁷ მეორე მხრივ, მოპოვებული მონაცემებით, სამაგისტრო პროგრამებში ქალების წილი კაცებთან შედარებით მეტია, გენდერული ბალანსი შესაბამისად - 55% და 45%-ია. აღსანიშნავია, რომ მონაცემები უფრო მაღალი ცვალებადობით ხასიათდება სამაგისტრო პროგრამებზე სტუდენტების დაბალი რაოდენობის გამო.

წლებს შორის დიდი სხვაობა ICT სამაგისტრო პროგრამებზე სტუდენტების რაოდენობის დიდი სხვაობით აიხსნება. ინტერვიუების მიხედვით, საინფორმაციო და გამოთვლითი ტექნოლოგიების სფეროში გამოცდილების მქონე ქალები უფრო ნაკლებ ბარიერებს აწყდებიან კარიერული ზრდის გზაზე ICT სექტორში.

დიაგრამა 3.20

სტუდენტთა გენდერული ბალანსი სამაგისტრო ICT პროგრამებში

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

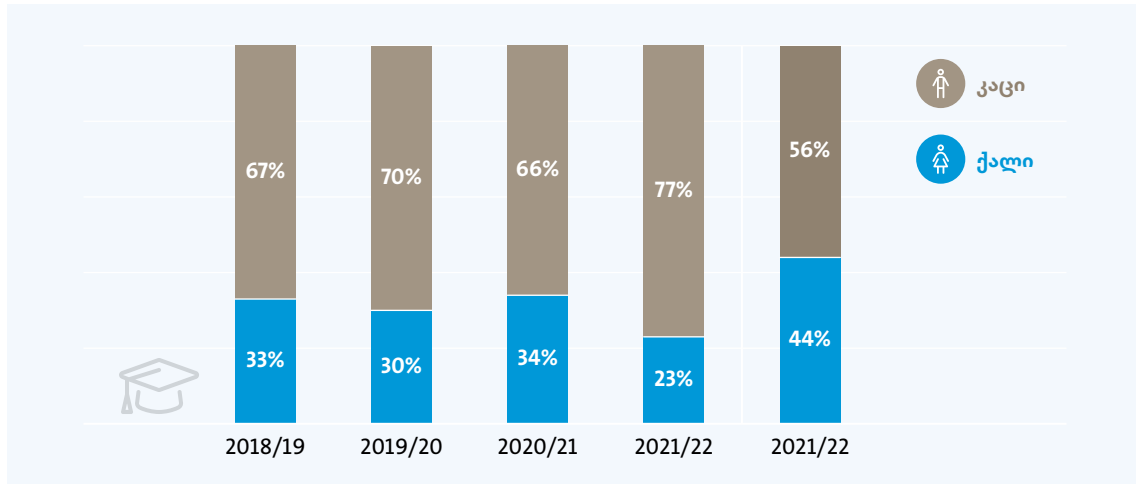
შენიშვნა: ბოლო სვეტში მოცემულია ICT სამაგისტრო პროგრამებზე სტუდენტების გენდერული ბალანსი 2021–2022 წწ.

პროექტის გუნდმა მონაცემები მოიპოვა საქართველოში უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მიერ შემოთავაზებული ICT პროგრამების რაოდენობისა და ტიპის შესახებ. კერძოდ, 19 უნივერსიტეტიდან, რომლებსაც საბაკალავრო საინფორმაციო ტექნოლოგიების პროგრამები აქვთ, მხოლოდ 9-ს აქვს სამაგისტრო პროგრამები. სამაგისტრო პროგრამებზე ICT სტუდენტების მცირე რაოდენობა განპირობებულია არა მხოლოდ სტუდენტების მოთხოვნის დაბალი დონით, ბაკალავრიატის პროგრამასთან შედარებით, არამედ უნივერსიტეტებში სამაგისტრო პროგრამების ხელმისაწვდომობის დაბალი დონითაც. როგორც ზემოთ ითქვა, პირველადი კვლევის მიხედვით, სამაგისტრო პროგრამებზე სტუდენტების (ქალების) დაბალი დონის რამდენიმე მიზეზი არსებობს, კერძოდ: (1) სამაგისტრო პროგრამებით დაინტერესებული სტუდენტების მცირე რაოდენობა იმის გამო, რომ დამსაქმებლებს უფრო მეტად პრაქტიკული უნარები სჭირდებათ, ვიდრე აკადემიური ხარისხი; (2) ხელმისაწვდომი სამაგისტრო პროგრამების მცირე რაოდენობა განათლების ბაზარზე.

სამაგისტრო პროგრამის ყველა სტუდენტის გენდერული განაწილებისგან განსხვავებით, დოქტორანტებს შორის უფრო მაღალია კაცების პროცენტული რაოდენობა (56%), ვიდრე ქალებისა (44%). მეორე მხრივ, კი, დიაგრამა 3.21-ის მიხედვით, სადოქტორო ICT პროგრამებს უფრო დადებითი გენდერული ბალანსი აქვთ, ბაკალავრიატის ICT პროგრამებთან შედარებით, და ეს მაჩვენებლები ყოველწლიურად უმჯობესდებოდა 2018/19 წლიდან 2021/22 წლამდე.⁴⁸ ინტერვიუებისა და ფოკუს ჯგუფების მიხედვით, ამის მიზეზი შეიძლება ის იყოს, რომ უმაღლესი განათლებისა და გამოცდილების მქონე ქალებს მეტი თავდაჯერებულობა და ნაკლები ბარიერები აქვთ სწავლის პროცესში მონაწილეობის მისაღებად. ICT დოქტორანტების სიმცირის კიდევ ერთი მიზეზი პოტენციური სტუდენტების მოთხოვნისა და უნივერსიტეტების მიწოდების დაბალი დონეა. სადოქტორო პროგრამა მხოლოდ 5 უნივერსიტეტს გააჩნია. პროექტის გუნდის მიერ ჩატარებული ინტერვიუებისა და ფოკუს ჯგუფების მიხედვით, ამ დასკვნის მიზეზი შეიძლება ის იყოს, რომ დოქტორის ხარისხი ICT-ში ნაკლებად რელევანტურია დამსაქმებლებისთვის, რომლებიც, მეტწილად, პრაქტიკულ უნარებს მოითხოვენ და აფასებენ.

დიაგრამა 3.21

სტუდენტთა გენდერული ბალანსი ICT დოქტორანტურის პროგრამებში

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

შენიშვნა: ბოლო სვეტში მოცემულია ICT სამაგისტრო პროგრამებზე სტუდენტების გენდერული ბალანსი 2021–2022 წწ.

ICT განათლების ტენდენცია შეიძლება, შევადაროთ სხვა ტექნიკურ სექტორებს, როგორცაა ინჟინერია, სადაც გენდერული განსხვავება კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია.

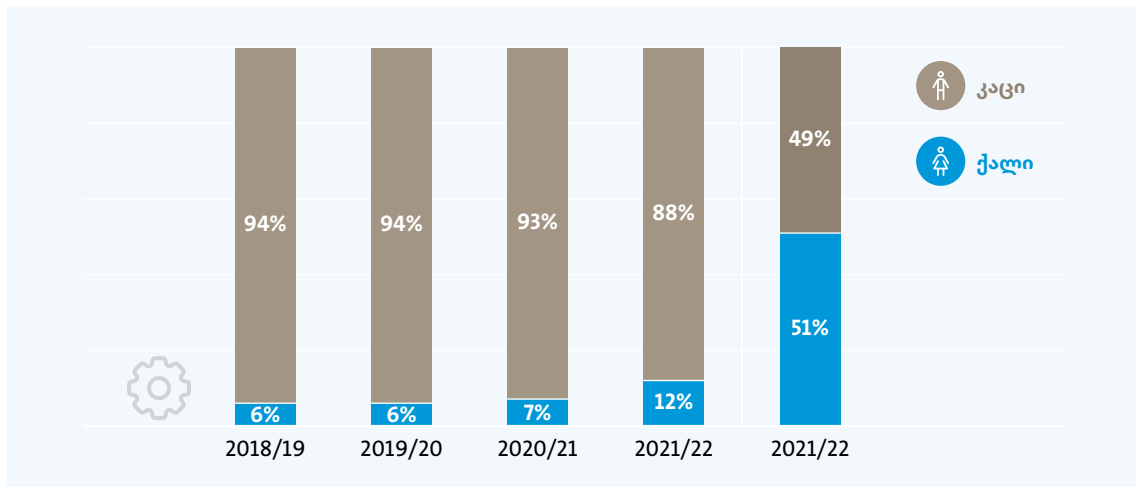
ინჟინერიის სტუდენტების გენდერული ბალანსი, ICT სექტორთან შედარებით, კიდევ უფრო დაბალია 2018-დან 2022 წლამდე ნებისმიერ სასწავლო წელს. თუმცა, როგორც დიაგრამა 3.22-დან ჩანს, ქალი სტუდენტების წილი მნიშვნელოვნად იზრდება 2020-21 წლიდან (7.14%) 2021/22 წლამდე (12.04%).⁴⁹ ამის მიზეზი 2021/22 წლებში მიღებული ქალი სტუდენტების რაოდენობის მნიშვნელოვანი ზრდაა.

ტრადიციულად, ამ სექტორებში საგრძნობლად დომინირებენ კაცები არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ მთელ მსოფლიოში.

ინტერვიუსა და ფოკუს ჯგუფის მონაწილეებმა აღნიშნეს, რომ უფრო მეტი ყურადღება უნდა დაეთმოს პროგრამებში ქალი სტუდენტების მოზიდვასა და შემდგომ მხარდაჭერას სწავლის პროცესში.

დიაგრამა 3.22

საბაკალავრო საინჟინრო პროგრამების სტუდენტების გენდერული ბალანსი

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

შენიშვნა: ბოლო სვეტში მოცემულია საინჟინრო საბაკალავრო პროგრამებზე სტუდენტების გენდერული ბალანსი 2021–2022 წწ.

3.1.4 დასაქმება ICT სექტორში

ICT-ში დასაქმების აღრიცხვის მეთოდოლოგიის გამო, სხვა ქვესექტორებთან ერთად, რომლებიც პირდაპირ არ უკავშირდება ამ კვლევის მიზნებისთვის ICT-ის განმარტებას, შეუძლებელია, ICT სექტორში დასაქმების ამჟამინდელი მაჩვენებლების განცალკევებულად შეფასება.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ICT სექტორს NACE 2 კლასიფიკაციის მიხედვით განსაზღვრავს,⁵⁰ სექცია „ინფორმაცია და კომუნიკაცია“, ზოგადად, შემდეგ სექტორებს მოიცავს:

- ① საგამომცემლო საქმიანობა;
- ② კინოფილმების, ვიდეო და სატელევიზიო პროგრამების წარმოება, ხმის ჩაწერის და მუსიკალური გამოცემის საქმიანობები;
- ③ პროგრამების შექმნის და ტელერადიომუშაობის საქმიანობები;
- ④ ტელეკომუნიკაციები;
- ⑤ კომპიუტერული დაპროგრამება, კონსულტირება და მათთან დაკავშირებული საქმიანობები;
- ⑥ საინფორმაციო სამსახურების საქმიანობები.

ჩაღრმავებული ინტერვიუების რესპონდენტთა მიხედვით, დასაქმების მაჩვენებლები სექტორში ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში გაიზარდა და ნავარაუდებია, რომ ზრდა გაგრძელდება. ეს, ძირითადად, გამოწვეულია უცხოელი ინვესტორების ინტერესით საქართველოში ICT პროფესიონალების მიმართ. თუმცა, ზრდის მასშტაბი ICT მუშახელის მიწოდების ტემპითა და მათი უნარებით განისაზღვრება.

მზარდი მოთხოვნა კვალიფიციურ ICT სპეციალისტებზე მაღალ კონკურენციას იწვევს ICT სექტორში და ხელს უწყობს ხელფასების ზრდას.

კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან ჩაღრმავებული ინტერვიუების მიხედვით, არსებობს სამუშაო ძალის დეფიციტი როგორც პროფესიონალების რაოდენობის, ასევე, კვალიფიკაციის მხრივ. ამ დეფიციტს კიდევ უფრო აძლიერებს ICT პროფესიონალთა უნარების ექსპორტის სიმარტივე, რის შედეგადაც ხელფასები ICT სექტორში საბაზრო საშუალო ხელფასებზე მაღალია, რაც ICT-ს მაღალშემოსავლიან პროფესიად აქცევს საქართველოში. მიუხედავად იმისა, რომ ICT პროგრამებში ჩართვის ზრდის ტენდენცია შეინიშნება, ის მაინც ჩამორჩება ბაზრის მზარდ მოთხოვნას. ამის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი ICT-ის პროფესიის შესახებ ახალგაზრდა თაობის ინფორმირებულობის ნაკლებობაა.

კომპანიის წარმომადგენლებთან და ექსპერტებთან ჩაღრმავებული ინტერვიუების დროს ყურადღება, ასევე, გამახვილდა, ზოგადად, განათლების ხარისხზე. ეს საკითხი მხოლოდ საქართველოსთვის არ არის დამახასიათებელი და შეიძლება, ორ ძირითად კატეგორიად დაიყოს:

- 1 ICT სექტორში ცვლილებებისა და განვითარების მაღალი ტემპი სასწავლო პროგრამების მუდმივ განახლებას მოითხოვს. ვინაიდან ახალი პროგრამების აკრედიტაცია მნიშვნელოვან ვადებს უკავშირდება, საგანმანათლებლო დაწესებულებები კერძო სექტორის მოთხოვნების ტემპს ვერ ეწევიან. შედეგად, კომპანიების მნიშვნელოვანი ნაწილი მეტ ყურადღებას სამუშაო ადგილებზე სწავლებას უთმობს, ხოლო ზოგიერთი კომპანია საკუთარ სასწავლო ცენტრებს ქმნის.
- 2 საქართველოში საგანმანათლებლო სფეროში ხელფასები საგრძნობლად დაბალია ICT სექტორის კომპანიებთან შედარებით. მაღალი ხელფასი, რომელსაც ბიზნეს სექტორი კვალიფიციურ ICT სპეციალისტებს სთავაზობს, სირთულეებს უქმნის საგანმანათლებლო დაწესებულებებს მასწავლებლისა და პროფესორების მოზიდვისა და შენარჩუნების კუთხით. ლექტორების გამოცდილება და თანამედროვე ცოდნა მნიშვნელოვანია, რათა მუდმივად განვითარებად ტენდენციებსა და უნარებს არ ჩამორჩეთ ICT სექტორში. ზოგიერთი რესპონდენტი აღნიშნავს, რომ შედეგად, იზრდება დამოკიდებულება ნახევარ განაკვეთზე მომუშავე ლექტორებზე, რომლებიც საგანმანათლებლო დაწესებულებებისთვის საკმარის სტაბილურობას ვერ უზრუნველყოფენ.

ჩაღრმავებული ინტერვიუს რესპონდენტები კერძო სექტორსა და საგანმანათლებლო დაწესებულებებს შორის თანამშრომლობის პოზიტიურ ტენდენციასაც აღნიშნავენ ბაზარზე არსებული უნარების დეფიციტთან დაკავშირებული ინფორმაციის გაზიარების მხრივ. თუმცა, ჯერაც არ არსებობს სისტემატური და ერთიანი მიდგომა კერძო სექტორის მოთხოვნილებების ჰარმონიზაციის მიზნით როგორც კადრების მიწოდების მოცულობის, ასევე სპეციფიკური უნარების მოთხოვნების თვალსაზრისით.

ICT სექტორში ქალთა მონაწილეობის მაჩვენებლის გასაანალიზებლად აუცილებელია დასაქმების სტატისტიკის უფრო დეტალური, ქვე-სექტორულ წრილში აღრიცხვა და შესწავლა.

მზარდი მოთხოვნა ICT პროფესიონალებზე ქალთა ჩართულობის საჭიროებას აძლიერებს ICT სექტორში, რათა კიდევ უფრო შემცირდეს სხვაობა კადრების მიწოდების კუთხით. საერთო ჯამში, ყველა რესპონდენტი თანხმდება, რომ კადრებზე მაღალი მოთხოვნიდან გამომდინარე, დღეს ქალებს ნაკლები ბარიერები აქვთ ICT შრომის ბაზარზე შესასვლელად იმ პირობით, რომ მათ ბაზრისთვის საჭირო უნარები გააჩნიათ. უნივერსიტეტის წარმომადგენლები ხაზს უსვამენ, რომ განცხადებები ვაკანსიების შესახებ, რომლებსაც ისინი იღებენ, გენდერულად ნეიტრალურია და არც ერთი სქესის მიმართ უპირატესობას არ გამოხატავს.

„გენდერული ბალანსი ყველაზე პროპორციულია ვირტუალურ სამყაროში, სადაც კონკურენცია დაფუძნებულია მხოლოდ IQ-ზე და უნარებზე, რომელშიც ქალი და კაცი თანაბარია. არ არსებობს ლოგიკური ბარიერი იმისა, თუ რატომ არ უნდა იყვნენ ქალები ამ სექტორში - მხოლოდ სტერეოტიპები, რომლებიც არსებობს საზოგადოებაში“.

—სამთავრობო ორგანიზაცია

უნდა აღინიშნოს, რომ ICT სექტორის მიმდინარე NACE 2 კლასიფიკაციის მიხედვით,⁵¹ სექტორში დასაქმებული ქალების ნაწილი IT საქმიანობასთან უშუალოდ დაკავშირებულ ტექნიკურ პროფესიებს არ მიეკუთვნება, არამედ ისეთ ქვე-სექტორებშია დასაქმებული, როგორცაა, საგამომცემლო საქმიანობა, პროგრამირება და მაუწყებლობა და ა.შ. აქედან გამომდინარე, საჭიროა შემდგომი კვლევა პროფესიებისა და პოზიციების მიხედვით დასაქმების გასაანალიზებლად, რისთვისაც ამჟამად მონაცემები ხელმისაწვდომი არ არის.

დადებითი ტენდენციის მიუხედავად, ICT სექტორში კვლავაც კაცები დომინირებენ, განსაკუთრებით მაღალ პოზიციებზე. ჩალრმავებული ინტერვიუების ყველა რესპონდენტი (ექსპერტები და კერძო სექტორისა და საგანმანათლებლო დაწესებულებების წარმომადგენლები) გენდერული დაყოფის ძირეულ მიზეზს სამ ძირითად მიმართულებად ხსნის: (1) გენდერული სტერეოტიპები საზოგადოებაში; (2) ICT პროფესიასთან დაკავშირებული ინფორმირებულობის ნაკლებობა, რაც, გავრცელებულ სტერეოტიპებთან ერთად, ქალთა მონაწილეობის შეზღუდვას იწვევს განათლების დონეზე; (3) ქალების შეზღუდული წვდომა დაფინანსებაზე, რაც გავლენას ახდენს ქალთა რაოდენობაზე ხელმძღვანელ პოზიციებზე.

3.2 პირველადი კვლევა

ამ სექციაში ყურადღება გამახვილებულია პირველადი კვლევის მიგნებებზე. პირველადი კვლევის ნაწილი ონლაინ გამოკითხვის მონაწილეთა პროფილების აღწერით იწყება. ონლაინ გამოკითხვის მონაწილეთა მიერ მოწოდებული პასუხების ანალიზი დაჯგუფებულია კვლევის ოთხი ძირითადი თემატიკის მიმართულების მიხედვით: წვდომა ICT ინფრასტრუქტურაზე, უნარ-ჩვევები და განათლება, დასაქმება და კარიერული გეგმები და გამოწვევები და ბარიერები. სექციაში, ასევე, წარმოდგენილია ჩაღრმავებული ინტერვიუებიდან და ფოკუს ჯგუფებიდან მიღებული ინფორმაცია, ძირითად მიგნებებთან ერთად, კვლევის შედეგების დასადასტურებლად და დასაზუსტებლად.

3.2.1 ონლაინ გამოკითხვის მონაწილეთა პროფილები

ონლაინ გამოკითხვაში უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და პროფესიული განათლების (VET) კოლეჯების სტუდენტები მონაწილეობდნენ საქართველოს სხვადასხვა რეგიონიდან.

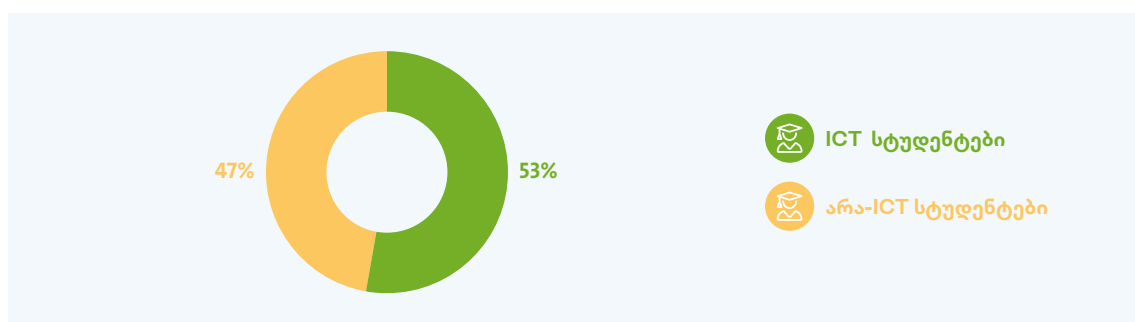
ონლაინ გამოკითხვის ძირითადი ამოცანა იმ ბარიერების დადგენა იყო, რომლებსაც სტუდენტები ICT სფეროში აწყდებიან. ამრიგად, პირველი შეკითხვა სასწავლო სფეროსთან დაკავშირებით დაისვა ICT პროგრამებში მონაწილე სტუდენტების გაფილტვრის მიზნით. მონაწილეებს, რომლებმაც უპასუხეს, რომ სხვა (არა-ICT) სფეროში სწავლობდნენ, ჰკითხეს, თუ რატომ არ აირჩიეს ICT სწავლის მიმართულებად.⁵² დანარჩენი კითხვები კი მხოლოდ ICT მიმართულების სტუდენტებისთვის იყო განკუთვნილი.

რესპონდენტთა საერთო რაოდენობა 360-ს შეადგენდა, აქედან 53% ICT სტუდენტი (190 მონაწილე) იყო, ხოლო 47% (170 მონაწილე) - სხვადასხვა მიმართულების სტუდენტები (დიაგრამა 3.23). ანალიზი ICT სტუდენტების პასუხებს ეფუძნება სხვადასხვა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და პროფესიული განათლების კოლეჯებიდან.

როგორც დიაგრამა 3.24 გვიჩვენებს, კვლევის მონაწილეთა თითქმის ნახევარი ქალი სტუდენტი (რესპონდენტთა მთლიანი რაოდენობის 52%) და 48% - კაცი სტუდენტი იყო. გამოკითხვის მონაწილეთა 90% დაოჯახებული არ არის, ხოლო თითქმის 8% დაოჯახებულია (დიაგრამა 3.25).

დიაგრამა 3.23

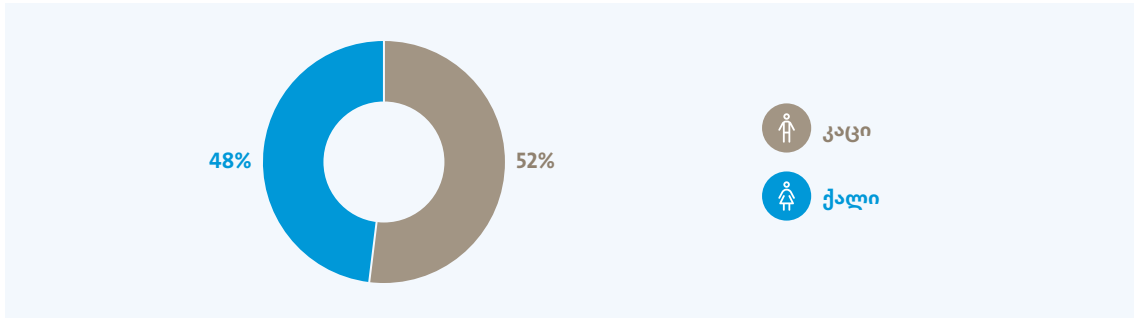
ICT პროგრამების და არა-ICT პროგრამების სტუდენტების განაწილება

N=360; კითხვა 1. სწავლობ თუ არა ICT-ის მიმართულებით?

დიაგრამა 3.24

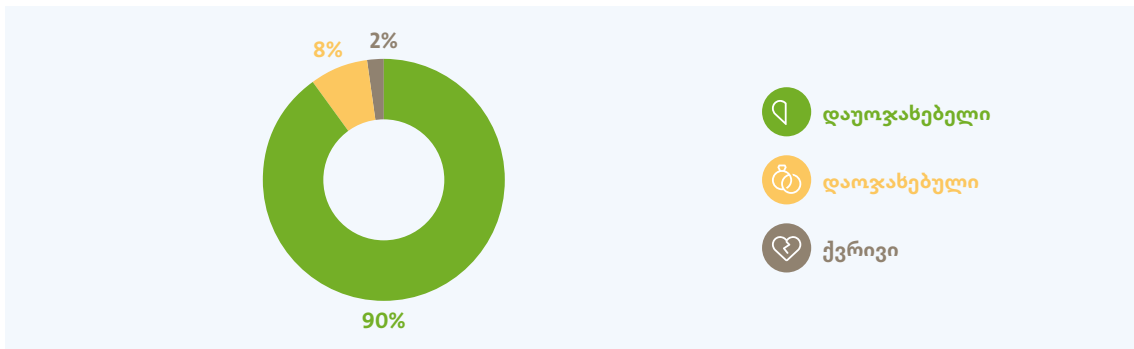
ICT სტუდენტების გენდერული პროფილი

N=190; კითხვა 2. გთხოვთ, მიუთითოთ თქვენი სქესი.

დიაგრამა 3.25

ოჯახური მდგომარეობა

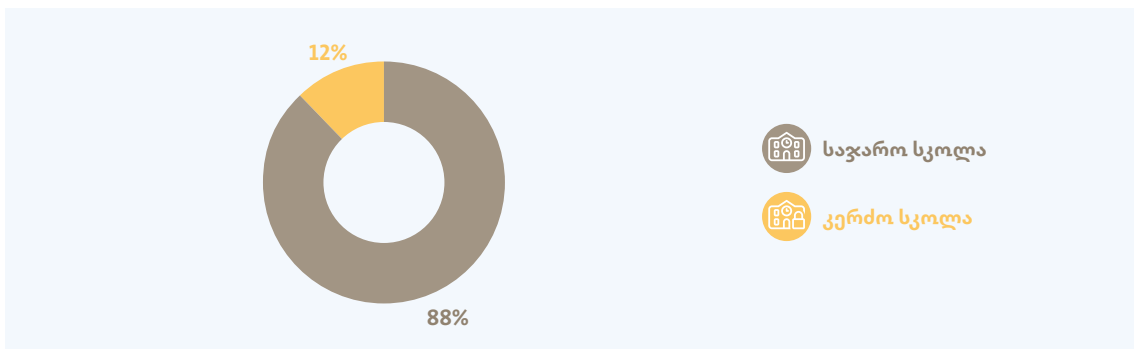

N=190; კითხვა 3. გთხოვთ, მიუთითოთ თქვენი ოჯახური მდგომარეობა.

ონლაინ გამოკითხვა, ძირითადად, მოიცავდა სტუდენტებს (88%), რომლებმაც სასკოლო განათლება საჯარო სკოლაში (დიაგრამა 3.26) მიიღეს. როგორც დიაგრამა 3.27 გვიჩვენებს, გამოკითხვაში მონაწილეობდა სტუდენტთა მრავალფეროვანი ჯგუფი - სკოლის წლებში საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით. სტუდენტების უდიდესი ნაწილი თბილისში ცხოვრობს (46%), მონაწილეთა თითქმის მესამედი (35%) - სხვა ქალაქებში, ხოლო დანარჩენი სტუდენტები (19%) - სოფლად.

დიაგრამა 3.26

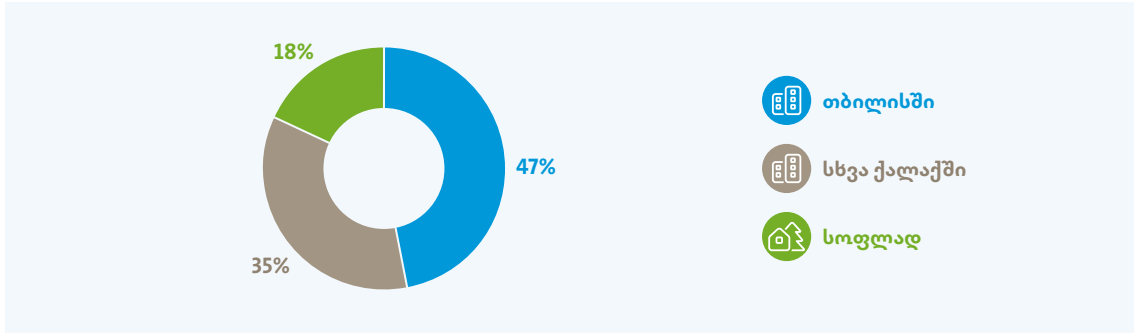
სკოლის ტიპი

N=190; კითხვა 11. რომელ სკოლაში სწავლობდი?

დიაგრამა 3.27

საცხოვრებელი ადგილი სასკოლო წლებში

N=190; კითხვა 12. გთხოვთ, მიუთითოთ, სად ცხოვრობდით სკოლის წლებში (სად გაატარეთ თქვენი ზოგადი საშუალო განათლების წლების უმეტესი ნაწილი).

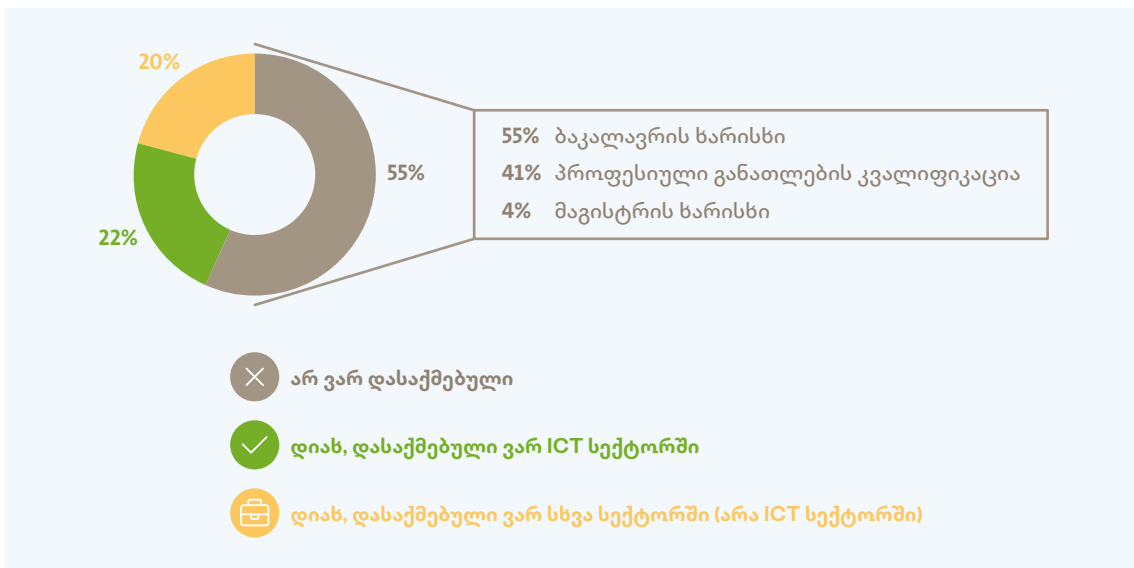
რესპონდენტთა უმრავლესობა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების, საბაკალავრო და სამაგისტრო პროგრამების სტუდენტები არიან (67% და 9% - შესაბამისად), ხოლო კვლევის მონაწილეთა 24% პროფესიული საგანმანათლებლო კოლეჯების სტუდენტები არიან.

გამოკითხულთა მნიშვნელოვანი ნაწილი (70%) საჯარო საგანმანათლებლო დაწესებულებებში (უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებები და პროფესიული კოლეჯები) სწავლობს, ხოლო სტუდენტების დანარჩენი ნაწილი (30%) - კერძო საგანმანათლებლო დაწესებულებებში.

როგორც დიაგრამა 3.28 აჩვენებს, გამოკითხულთა ნახევარზე მეტმა (55%) აღნიშნა, რომ ამჟამად უმუშევარია; სტუდენტების მხოლოდ მცირე ნაწილი ICT სექტორში (22%) მუშაობს, ხოლო რესპონდენტთა დარჩენილი ნაწილი სხვა სექტორებშია დასაქმებული (23%).

დიაგრამა 3.28

დასაქმების სტატუსი

N=190; კითხვა 5. გთხოვთ, მიუთითოთ თქვენი დასაქმების სტატუსი და სექტორი.

3.2.2 ICT ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობა

ICT სექტორი კომპიუტერის კარგ ცოდნას მოითხოვს, რაც მნიშვნელოვანია როგორც ფორმალური განათლებისთვის, ასევე, ამ სექტორში დასაქმებისთვის. ICT ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობის მნიშვნელობის გათვალისწინებით, ონლაინ გამოკითხვა მოიცავდა კითხვებს კომპიუტერის გამოყენებასთან, მობილურ ტელეფონსა და ინტერნეტთან წვდომასთან დაკავშირებით, მათი სასკოლო განათლების ბოლო წელს და დღევანდელი მდგომარეობით (ICT სფეროში ფორმალური განათლების დაწყების შემდეგ).

სასკოლო განათლების ბოლო წლის განმავლობაში, კვლევის მონაწილე ქალების უფრო მცირე რაოდენობას ჰქონდა ყოველდღიური წვდომა კომპიუტერთან, ვიდრე კაც მონაწილეებს, განსაკუთრებით კი საქართველოში სოფლად მცხოვრებ რესპონდენტებს. მობილურ ტელეფონზე წვდომა და ინტერნეტის გამოყენება მნიშვნელოვანი ბარიერი არ არის. ციფრულ ინფრასტრუქტურაზე ყოველდღიური წვდომა კი მნიშვნელოვნად იზრდება მას შემდეგ, რაც სტუდენტები ICT საგანმანათლებლო სფეროს ირჩევენ.

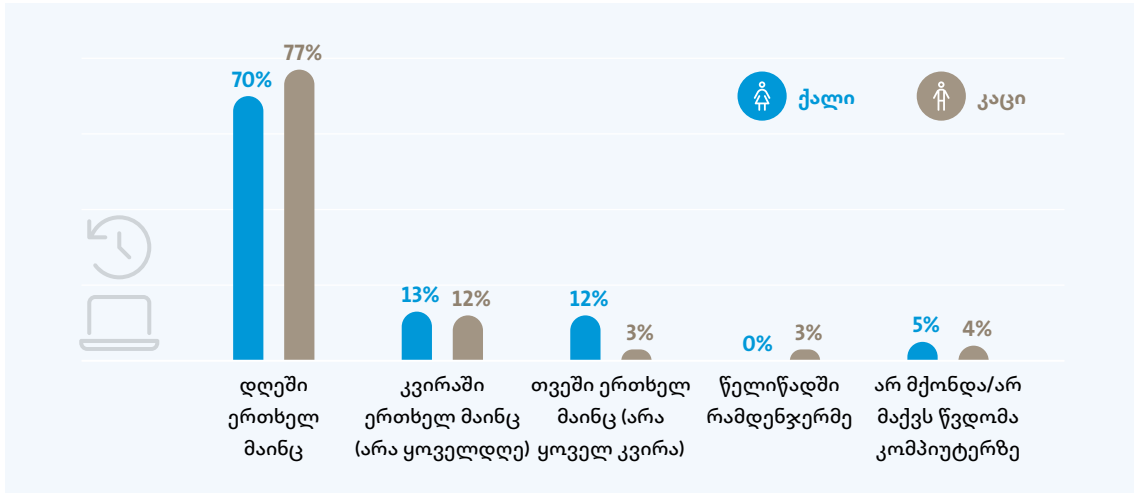
როგორც 3.29-ე და 3.30-ე დიაგრამებიდან ჩანს, რესპონდენტთა უმრავლესობა დღეში ერთხელ მაინც იყენებდა კომპიუტერს, ხოლო კაცი რესპონდენტების უფრო მეტი რაოდენობა სწავლის წლებში ყოველდღიურად იყენებს კომპიუტერს. კომპიუტერთან წვდომის გაზრდის ტენდენცია კიდევ უფრო გაუმჯობესდა მას შემდეგ, რაც რესპონდენტებმა ფორმალური განათლების მიღება დაიწყეს ICT კურსებზე. რესპონდენტთა უმრავლესობამ აღნიშნა, რომ ისინი კომპიუტერით სარგებლობენ ყოველდღიურად ან კვირაში ერთხელ მაინც (გამოკითხული ქალების 95% და კაცების 89%). იმ პასუხების წილი, რომლებშიც მითითებულია კომპიუტერთან წვდომის არქონა ან ნაკლებად ხშირი წვდომა, უმნიშვნელოა (დაახლოებით 2%).

გაუმჯობესდა, ასევე, ქალი სტუდენტების კომპიუტერთან წვდომის სიხშირეც. როგორც ქვემოთ მოყვანილი დიაგრამებიდან ჩანს, კვლევის მონაწილე ქალების 70%-ს სკოლაში სწავლების ბოლო წელს კომპიუტერთან წვდომა დღეში ერთხელ მაინც ჰქონდა, ხოლო, დღეის მდგომარეობით, კომპიუტერთან წვდომა ქალი სტუდენტების 95%-ს აქვს. ეს უფრო მაღალია, ვიდრე ყოველდღიური მოხმარება, რაც კაცმა სტუდენტებმა (89%) დააფიქსირეს. ქალ მონაწილეებთან შედარებით, კაც მონაწილეთა 77%-მა უპასუხა, რომ მათ კომპიუტერთან წვდომა დღეში ერთხელ მაინც ჰქონდათ, ხოლო მათ 89%-ს ყოველდღიური წვდომა აქვს, დღეის მდგომარეობით.

ფოკუს ჯგუფების დროს უნივერსიტეტისა და პროფესიული განათლების კოლეჯის სტუდენტებმა ხაზგასმით აღნიშნეს, რომ მართალია, მათ სახლში ჰქონდათ წვდომა კომპიუტერთან, მაგრამ სკოლებს მოსწავლეებისთვის კომპიუტერების საკმარისი რაოდენობა არ აქვთ და შესაბამისი კომპიუტერული უნარების შექმნა სასკოლო განათლების პროცესში მათ ვერ შეძლეს.

დიაგრამა 3.29

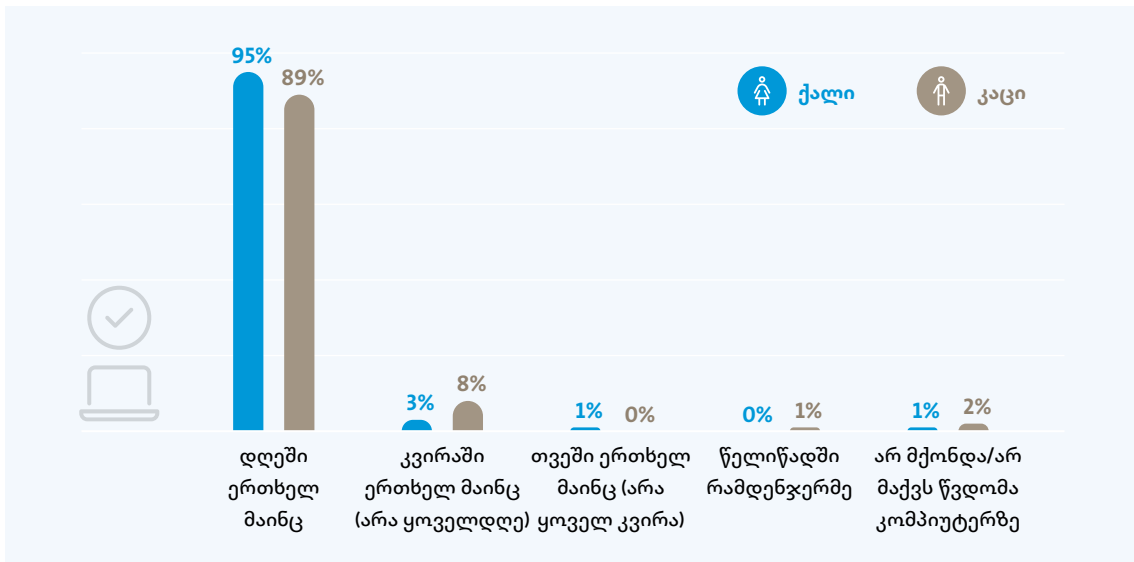
კომპიუტერთან წვდომის სიხშირე (სასკოლო განათლების ბოლო წელი), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 15.ა გთხოვთ, მიუთითოთ კომპიუტერთან თქვენი წვდომის სიხშირე (სასკოლო განათლების ბოლო წლის განმავლობაში (ზოგადი საშუალო განათლება))

დიაგრამა 3.30

კომპიუტერთან წვდომის სიხშირე (დღეის მდგომარეობით), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

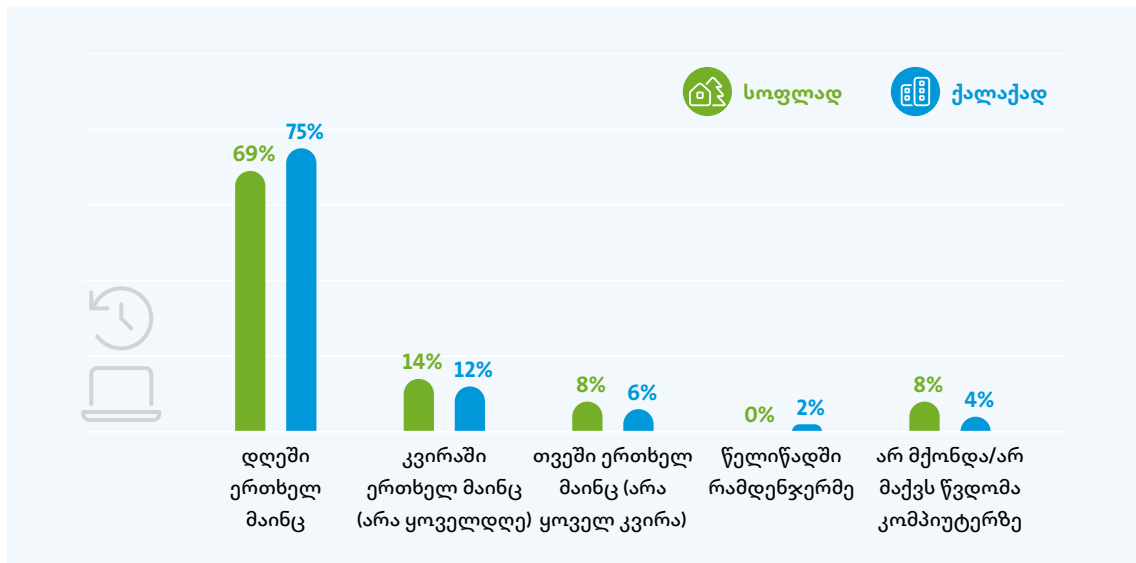

N=190; კითხვა 15.ბ გთხოვთ, მიუთითოთ კომპიუტერთან წვდომის სიხშირე (ამჟამად)

დიაგრამა 3.31 და 3.32-ის მიხედვით, საქართველოში სოფლად მცხოვრებ მოსწავლეებს კომპიუტერთან ყოველდღიური წვდომა ნაკლებად ჰქონდათ (69%), ვიდრე ქალაქში მცხოვრებ მოსწავლეებს (75%). კომპიუტერის გამოყენების მზარდი ტენდენცია უნივერსიტეტში/VET კოლეჯში ჩარიცხვის შემდეგ შეინიშნება. მობილური ტელეფონით ან ინტერნეტით სარგებლობის კუთხით, მნიშვნელოვანი განსხვავება არ გამოვლენილა სოფლად და ქალაქში მცხოვრებ მოსწავლეთა შორის.

დიაგრამა 3.31

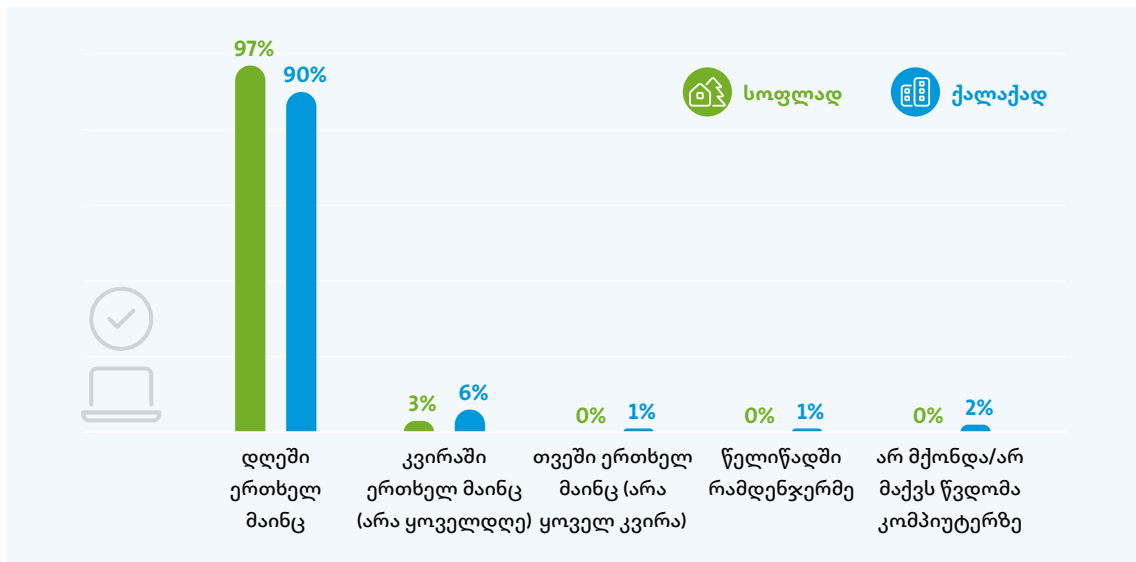
კომპიუტერთან წვდომის სიხშირე (სასკოლო განათლების ბოლო წელი), საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით სეგრეგირებული

N=190; კითხვა 15.ა ვთხოვთ, მიუთითოთ კომპიუტერთან თქვენი წვდომის სიხშირე (სასკოლო განათლების ბოლო წლის განმავლობაში (ზოგადი საშუალო განათლება))

დიაგრამა 3.32

კომპიუტერთან წვდომის სიხშირე (დღეის მდგომარეობით), საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით სეგრეგირებული

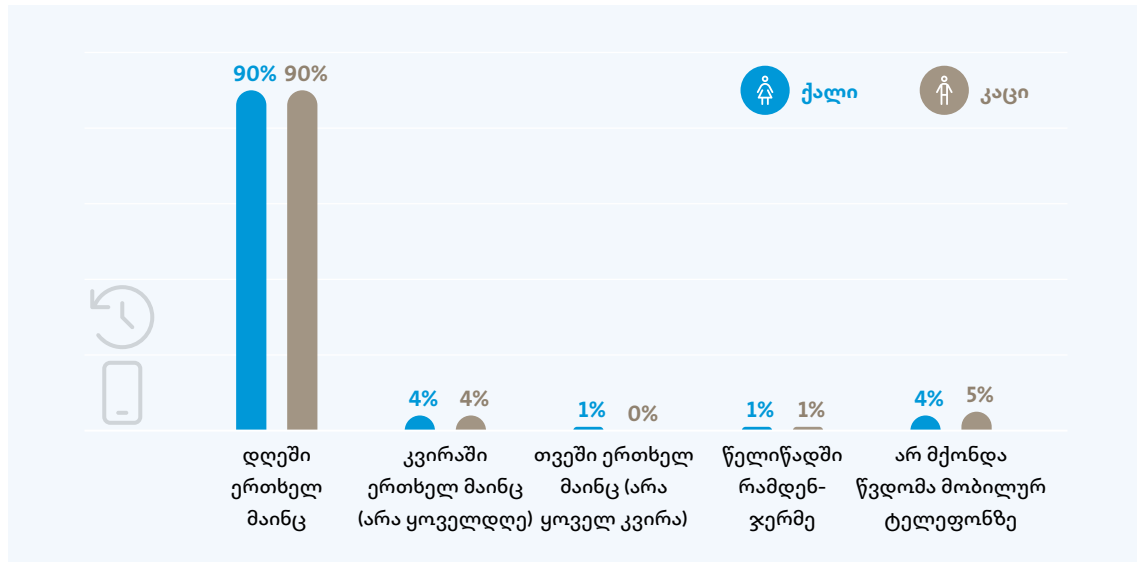
N=190; კითხვა 15.ბ ვთხოვთ, მიუთითოთ კომპიუტერთან თქვენი წვდომის სიხშირე (დღეის მდგომარეობით)

როგორც ქვემოთ მოყვანილი 3.33 და 3.34 დიაგრამებიდან ჩანს, ზრდის ტენდენცია მსგავსია მობილურ ტელეფონზე ხელმისაწვდომობის კუთხითაც. საგანმანათლებლო პროგრამებზე ჩარიცხვის შემდეგ მოსწავლეებში მობილური ტელეფონის გამოყენების სიხშირე გაიზარდა. ქალ

და კაც რესპონდენტთა თითქმის იგივე რაოდენობას ჰქონდა ყოველდღიური წვდომა მობილურ ტელეფონზე სასკოლო განათლების ბოლო წლის განმავლობაში, თუმცა, მცირედი ზრდა შეინიშნება მონაწილე ქალების პასუხებში, კაცების პასუხებთან შედარებით (ამჟამად, ქალ რესპონდენტთა 96%-ს და კაც რესპონდენტთა 93%-ს მინიმუმ ყოველდღიური წვდომა აქვთ მობილურ ტელეფონთან).

ღიაგრამა 3.33

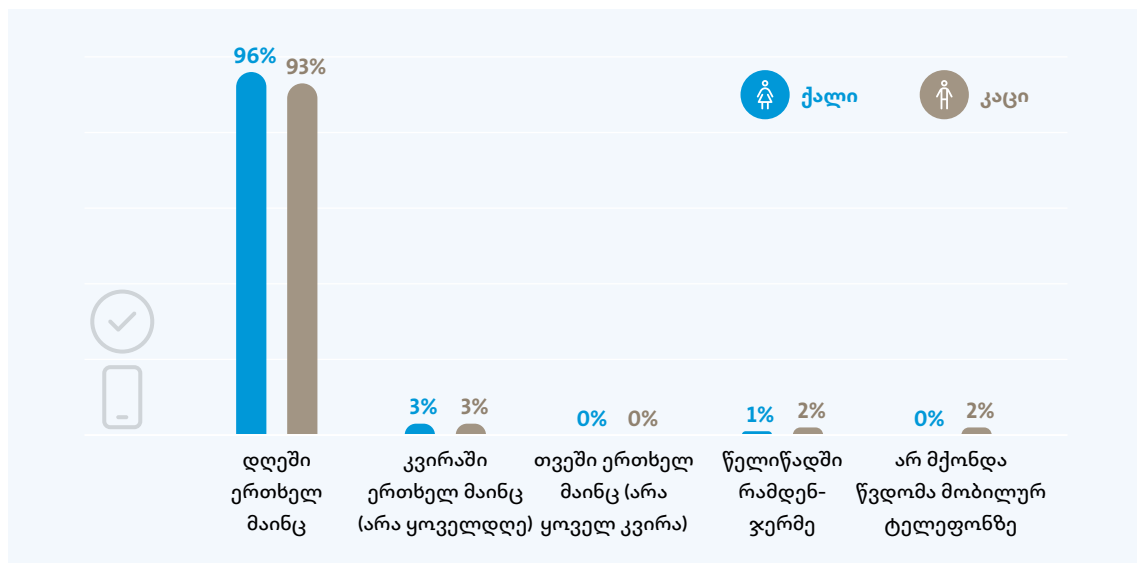
მობილურ ტელეფონზე წვდომის სიხშირე (სასკოლო განათლების ბოლო წელი), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 16.ა ვთხოვთ, მიუთითოთ მობილურ ტელეფონზე თქვენი წვდომის სიხშირე (სასკოლო განათლების ბოლო წლის განმავლობაში (ზოგადი საშუალო განათლება))

ღიაგრამა 3.34

მობილურ ტელეფონზე წვდომის სიხშირე (დღეის მდგომარეობით), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

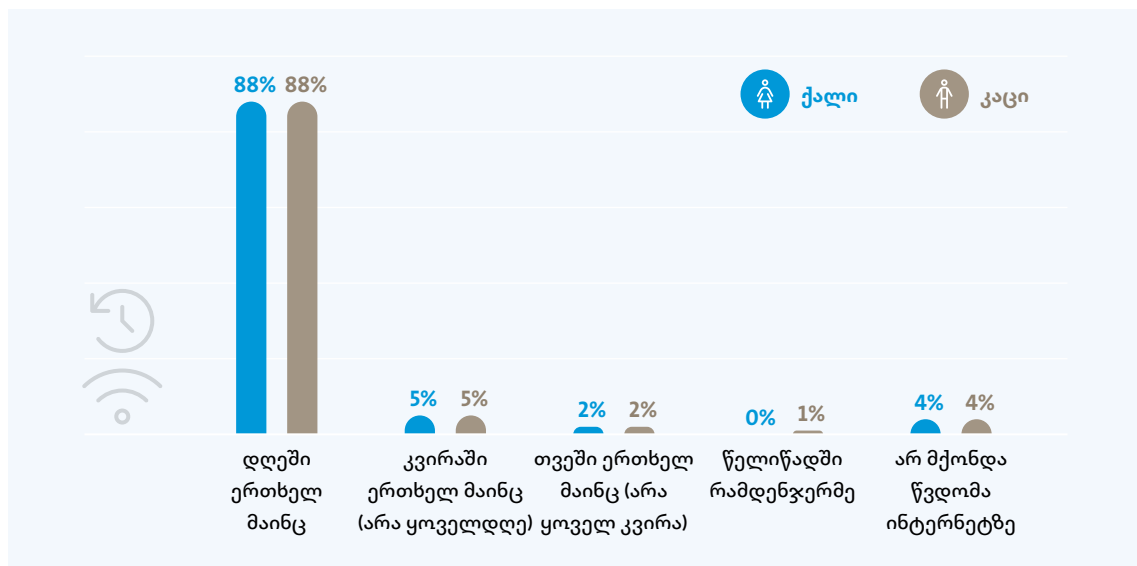

N=190; კითხვა 16.ბ ვთხოვთ, მიუთითოთ მობილურ ტელეფონზე თქვენი წვდომის სიხშირე (დღეის მდგომარეობით)

როგორც ქვემოთ მოცემული დიაგრამებიდან ჩანს (დიაგრამა 3.35 და 3.36), მსგავსი ვითარება შეინიშნება ინტერნეტით სარგებლობის სიხშირის კუთხითაც სტუდენტებს შორის. რესპონდენტთა 88%-მა აღნიშნა, რომ მათ ინტერნეტთან წვდომა დღეში ერთხელ მაინც ჰქონდათ სკოლაში სწავლის პერიოდში. მხოლოდ 5% იყენებდა ინტერნეტს კვირაში ერთხელ მაინც (არა ყოველ დღე) და დანარჩენ 7%-ს ან არ ჰქონდა ინტერნეტთან წვდომა, ან იყენებდა ინტერნეტს ნაკლებად ხშირად (უფრო იშვიათად, ვიდრე თვეში ერთხელ ან თვეში ერთხელ მაინც და არა - ყოველ კვირას). ინტერნეტის გამოყენების მზარდმა ტენდენციამ აჩვენა, რომ რესპონდენტთა თითქმის 95%-ს დღეში ერთხელ მაინც აქვს წვდომა ინტერნეტთან მაშინ, როცა მხოლოდ 2-3% იყენებს ინტერნეტს კვირაში ერთხელ მაინც.

დიაგრამა 3.35

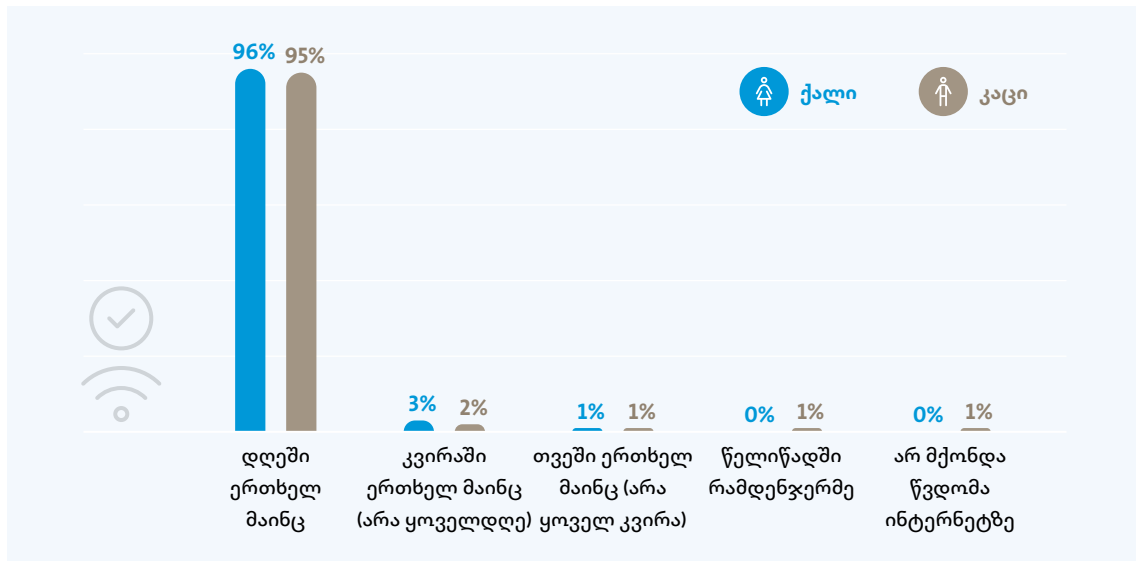
ინტერნეტით სარგებლობის სიხშირე (სასკოლო განათლების ბოლო წელი), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 17.ა გთხოვთ, მიუთითოთ ინტერნეტით სარგებლობის სიხშირე (თქვენი სასკოლო განათლების ბოლო წელს (ზოგადი საშუალო განათლება))

ღიაგრამა 3.36

ინტერნეტით სარგებლობის სიხშირე (დღეის მდგომარეობით), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 17.ბ გთხოვთ, მიუთითოთ ინტერნეტით სარგებლობის სიხშირე (დღეის მდგომარეობით)

კვლევის რესპონდენტები ICT ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით მნიშვნელოვან ბარიერებზე არ მიუთითებენ. თუმცა, ინტერნეტის მოხმარების მზარდი ტენდენცია შეინიშნება სასკოლო განათლების ბოლო წელსა და აშუამდელ მდგომარეობას შორის. გაიზარდა კომპიუტერით სარგებლობის, მობილური ტელეფონითა და ინტერნეტით სარგებლობის სიხშირე, თუმცა სარგებლობის სიხშირის ზრდა მნიშვნელოვანი არ არის. ჯერ კიდევ არსებობს განსხვავება ორი სქესის შედარებისას, საშუალოდ 4%-იანი სხვაობით, კაც და ქალ რესპონდენტებს შორის, კომპიუტერების, მობილური ტელეფონებისა და ინტერნეტის ყოველდღიური გამოყენების კუთხით.

ჩაღრმავებული ინტერვიუების რესპონდენტები ადასტურებენ, რომ ინფრასტრუქტურაზე წვდომა, ზოგადად, არ არის ახალგაზრდა თაობის კომპიუტერის უნარ-ჩვევების ნაკლებობის მთავარი მიზეზი, განსაკუთრებით საქართველოს სოფლებში. უფრო მნიშვნელოვანი საკითხია კომპიუტერებისა და ინტერნეტის ეფექტური გამოყენების შესახებ კვალიფიციური სწავლების არარსებობა.

კვლევის რესპონდენტებს ისიც ჰკითხეს, ითამაშა თუ არა კომპიუტერთან წვდომამ მნიშვნელოვანი როლი მათ გადაწყვეტილებაში უნივერსიტეტის ფაკულტეტის /კვალიფიკაციის არჩევისას. პასუხებიდან ჩანს, რომ ქალ მონაწილეთა დაახლოებით 53% ფიქრობს, რომ კომპიუტერთან წვდომამ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა მათი გადაწყვეტილების მიღებაში მაშინ, როცა იგივე პასუხი კაცების 66%-მა გასცა.

ფოკუს ჯგუფების დისკუსიების დროს სკოლის მოსწავლეებს სთხოვეს, შეეფასებინათ ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობის გავლენა მომავალი პროფესიის არჩევის გადაწყვეტილებაზე. უმრავლესობამ თავის პასუხებში მიუთითა, რომ ინფრასტრუქტურაზე წვდომა დიდ როლს ითამაშობს მათი მომავალი საქმიანობის არჩევაში. სკოლის მოსწავლეების უმრავლესობა ინფრასტრუქტურაზე წვდომას უარესად მნიშვნელოვან ფაქტორად მიიჩნევს და თვლის, რომ ეს კონკრეტული ფაქტორი დიდ გავლენას ახდენს მათ არჩევანზე მომავალ პროფესიასთან დაკავშირებით. ეს კიდევ ერთხელ ადასტურებს კომპიუტერების გამოყენებისა და უახლესი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის მნიშვნელობას.

3.2.3 უნარები და განათლება

მეორადი კვლევა დამსაქმებლებთან და თანამშრომლებთან საკვანძო ჩაღრმავებულ ინტერვიუებთან ერთად, ინგლისური ენის ცოდნის მნიშვნელობას ადასტურებს, რადგან ის აუცილებელია შესაბამისი გამოცდილების/უნარების შესაძენად და შემდგომი კარიერული განვითარებისთვის ICT სექტორში.

გამოკითხვის მონაწილე ქალები უკეთ ფლობენ ინგლისურ ენას სკოლის დამთავრებისას და ისინი უფრო სწრაფად აუმჯობესებენ თავიანთ ცოდნას უმაღლეს სასწავლებლებში ჩარიცხვის შემდეგ, ვიდრე კაცი რესპონდენტები.

როგორც ნაჩვენებია ქვემოთ მოცემულ დიაგრამებში 3.37 და 3.38, სტუდენტებს სთხოვეს, ინგლისური ენის ცოდნის თვითშეფასება 1-დან 5-ქულამდე, ცოდნის ყველაზე დაბალიდან ყველაზე მაღალ დონემდე, ICT საგანმანათლებლო დაწესებულებაში ჩაბარებამდე და ჩაბარების შემდეგ. რესპონდენტთა საერთო რაოდენობის 33%-მა აღნიშნა, რომ სასკოლო სწავლის ბოლოს ინგლისურს მაღალ დონეზე (4 და 5 ქულა) ფლობდნენ, ხოლო საგანმანათლებლო დაწესებულებაში ჩაბარების შემდეგ ეს მაჩვენებელი 71%-მდე გაიზარდა.

ქალი სტუდენტების 72%-მა აღნიშნა, რომ სკოლაში სწავლისას კარგად ფლობდნენ ინგლისურს. დღეის მდგომარეობით, ქალების 76%-მა განაცხადა, რომ ისინი მაღალ დონეზე საუბრობენ ინგლისურად, ხოლო კაცების 60%-მა შეაფასა თავისი ცოდნა, როგორც მაღალი, სასკოლო განათლების ბოლოსთვის. მზარდი ტენდენცია ცხადყოფს, რომ დღეის მდგომარეობით, გამოკითხული კაცების თითქმის 64% ინგლისურს მაღალ დონეზე ფლობს. ინგლისური ენის საკუთარი ცოდნა, როგორც მაღალი, სკოლის დამთავრებისთვის, კაცი მონაწილეების ნაკლებმა რაოდენობამ შეაფასა. თუმცა, საკუთარი ცოდნის შეფასების ზრდის ტენდენცია აშკარაა როგორც ქალი, ასევე კაცი მონაწილეებისთვის.

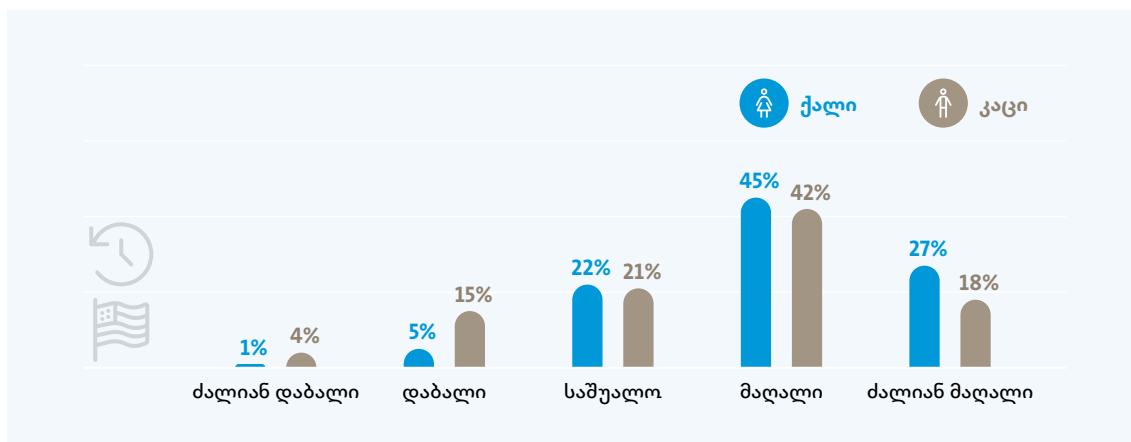
ფოკუს ჯგუფების დისკუსიების დროს სკოლის მოსწავლეებს სთხოვეს, შეეფასებინათ გავლენა, რომელიც ინგლისური ენის ცოდნას აქვს მომავალი პროფესიის არჩევის გადაწყვეტილებაზე. როგორც დადგინდა, ინგლისური ენის ცოდნა მნიშვნელოვნად განსაზღვრავს სკოლის მოსწავლეების მომავალ პროფესიულ არჩევანს და ციფრულ ინფრასტრუქტურასთან წვდომაზეც კი უფრო მაღალი გავლენა აქვს.

როგორც უნივერსიტეტის წარმომადგენლებთან ჩაღრმავებულმა ინტერვიუებმა აჩვენა, საგანმანათლებლო დაწესებულებაში ჩაბარებისას, ინგლისური ენის ცოდნა შეფასების ერთ-ერთი ძირითადი პარამეტრია, თუმცა, გამსვლელი ქულები განსხვავდება სხვადასხვა უნივერსიტეტში. ამრიგად, სასკოლო სწავლების დროს ინგლისური ენისადმი ყურადღების მიქცევა მნიშვნელოვანი წინაპირობაა სტუდენტებისთვის, რათა ICT საგანმანათლებლო სფეროზე წვდომა გაზარდონ.

ფოკუს ჯგუფების დროს უნივერსიტეტისა და პროფესიული განათლების კოლეჯის სტუდენტებმა ხაზი ინგლისური ენის ცოდნის მნიშვნელობასაც გაუსვეს. სტუდენტები, რომლებსაც ინგლისური ენის უფრო მაღალი ცოდნა ჰქონდათ, ნაკლებ ბარიერს წააწყდნენ უნივერსიტეტში/VET კოლეჯში სწავლის დროს. თუმცა, მათი გამოცდილებიდან გამომდინარე, მხოლოდ ინგლისური ენის მაღალ დონეზე ცოდნა საკმარისი არ არის ICT-თან დაკავშირებულ პროგრამებზე სწავლისთვის. კვლევის ეს კონკრეტული სფერო კონკრეტულ ინდუსტრიასთან/სექტორთან დაკავშირებული ტერმინოლოგიის კარგ ცოდნასაც მოითხოვს.

ღიაგრამა 3.37

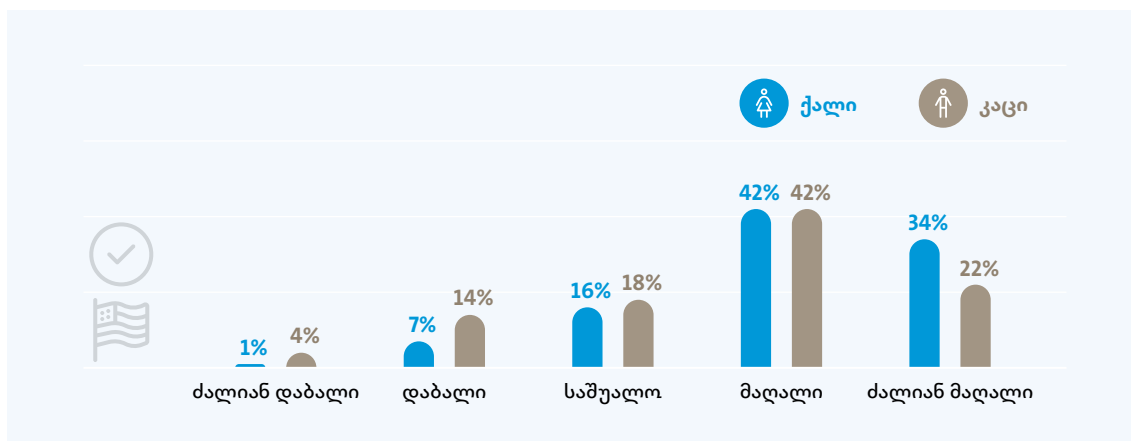
ინგლისური ენის ცოდნა (სასკოლო განათლების დასრულებისას), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 19.ა ინგლისური ენის ცოდნა (სასკოლო განათლების დასრულებისას (ზოგადი საშუალო განათლება))

ღიაგრამა 3.38

ინგლისური ენის ცოდნა (დღეის მდგომარეობით), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 19.ბ ინგლისური ენის ცოდნა (დღეის მდგომარეობით)

კომპიუტერული წიგნიერება და IT უნარები თანაბრად მნიშვნელოვანია ICT პროგრამებზე სწავლისთვის. გამოკითხვისას მონაწილეებს სთხოვეს, შეეფასებინათ თავიანთი კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები - უფრო კონკრეტულად, ინფორმაციის, კომუნიკაციის, პრობლემების გადაჭრისა და პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები, კომპიუტერული წიგნიერების კონტექსტში, სასკოლო განათლების დასრულებისას და დღეის მდგომარეობით. კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები მოიცავს შემდეგს:

ინფორმაციული უნარები*	ფაილების ან საქალაქდების კოპირება/გადატანა, ფაილების შენახვა ინტერნეტ საცავში, ინფორმაციის მოპოვება და ძებნა ვებგვერდებზე
საკომუნიკაციო უნარები	ელექტრონული ფოსტით სარგებლობა, სოციალური ქსელებით სარგებლობა, სატელეფონო/ვიდეო ზარების განხორციელება ინტერნეტით, საკუთარი კონტენტის ატვირთვა ვებსაიტებზე
პრობლემის გადაჭრის უნარები	ფაილების გადატანა კომპიუტერულ მოწყობილობებს შორის, პროგრამული უზრუნველყოფისა და აპლიკაციების ინსტალაცია, ნებისმიერი პროგრამული უზრუნველყოფის პარამეტრების შეცვლა, ოპერაციული სისტემისა და უსაფრთხოების პროგრამების ჩათვლით
პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები	ტექსტის დამუშავების პროგრამების გამოყენება, ცხრილების შექმნის პროგრამების გამოყენება, პრეზენტაციების ან დოკუმენტების შექმნა, ტექსტის/დიაგრამას/სქემის/ცხრილის ინტეგრირებით, ცხრილის გაფართოებული ფუნქციების, მონაცემთა ორგანიზებისა და ანალიზისთვის, ცხრილების გაფართოებული ფუნქციების გამოყენება, როგორცაა მაგ.: დახარისხება, ფილტრაცია, ფორმულების გამოყენება; კოდის დაწერა პროგრამირების ენაზე.

*კომპიუტერული უნარების სირთულე იზრდება ზემოდან ქვევით - ინფორმაციული და საკომუნიკაციო უნარების შექმნა უფრო ადვილია, თუმცა, პრობლემის გადაჭრისა და პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები არსებითად უფრო რთული და ძნელად მოსაპოვებელია.

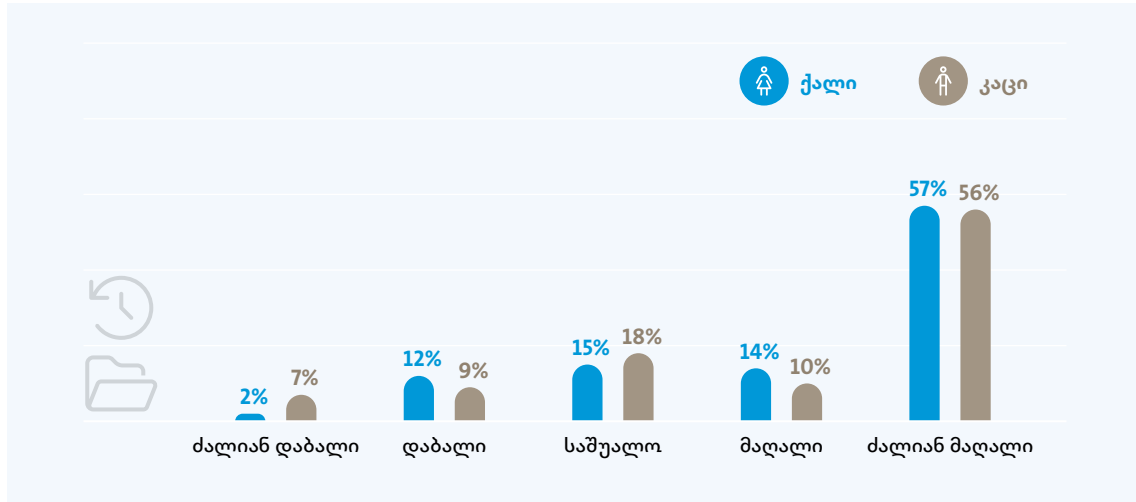
კვლევის მონაწილეთა მიერ საკუთარი კომპიუტერული უნარების თვითშეფასების მიხედვით, გამოკითხული ქალების ოდნავ მეტ მონაწილეს ჰქონდა მაღალი ინფორმაციული და საკომუნიკაციო უნარები სასკოლო განათლების დასრულებისას და უფრო სწრაფად ვითარდებოდნენ, ვიდრე კაცი რესპონდენტები.

რესპონდენტთა ნახევარზე მეტმა თავისი უნარები შეაფასა როგორც უმაღლესი, სასკოლო განათლების დასრულებისას (56%). დღეის მდგომარეობით, გამოკითხულთა დაახლოებით 75% თავის ინფორმაციულ უნარებს აფასებს როგორც მაღალს. როგორც 3.39-ე და 3.40-ე დიაგრამებიდან ჩანს, რესპონდენტთა ცოდნის დონის ზრდის ტენდენცია ერთი და იგივეა ქალებსა და კაცებში.

ქალ რესპონდენტთა 71%-მა თავისი ცოდნა შეაფასა როგორც მაღალი (4 და 5) და მათი წილი ამჟამად 8%-ს შეადგენს, ხოლო კაც რესპონდენტთა 66%-მა თავისი ცოდნა შეაფასა როგორც მაღალი და ეს წილი მნიშვნელოვნად გაიზარდა - 80%-მდე (14%-იანი ზრდა).

დიაგრამა 3.39

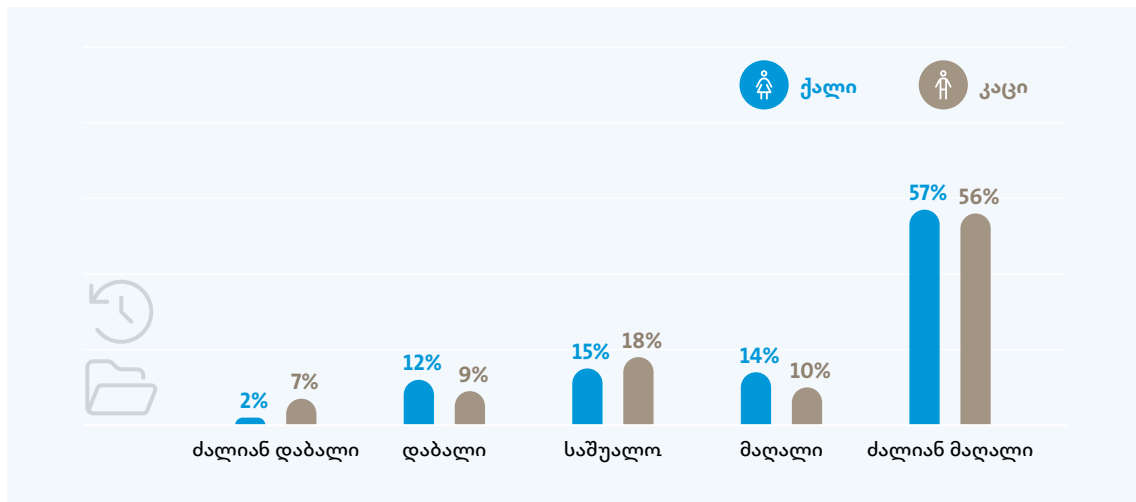
კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები - ინფორმაციული უნარები (სასკოლო განათლების დასრულებისას), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 20.ა კომპიუტერული წიგნიერება / IT უნარები სასკოლო განათლების დასრულებისას (ზოგადი საშუალო განათლება): ინფორმაციული უნარები.

დიაგრამა 3.40

კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები - ინფორმაციული უნარები (დღეის მდგომარეობით), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

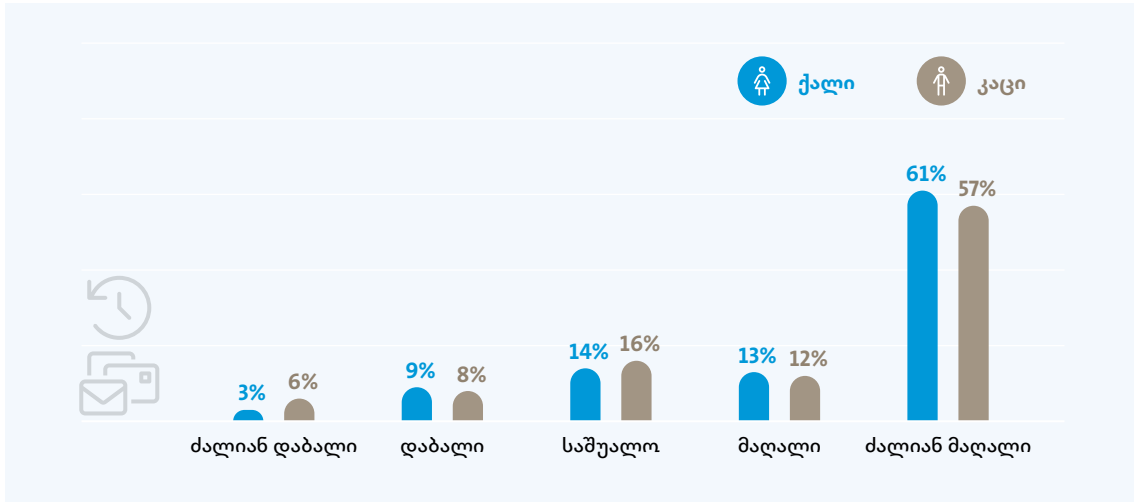

N=190; კითხვა 21.ა კომპიუტერული წიგნიერება / IT უნარები (დღეის მდგომარეობით): ინფორმაციული უნარები.

როგორც დიაგრამა 3.41 და 3.42-დან ჩანს, რესპონდენტი ქალების 74%-მა თავისი საკომუნიკაციო უნარი სასკოლო განათლების დასრულებისას, შეაფასა როგორც მაღალი (4 და 5) და გააუმჯობესა (13%-ით) ICT კურსებზე ჩაბარების შემდეგ, რაც 87%-ს შეადგენს. შედარებისთვის, კაც რესპონდენტთა 69%-მა შეაფასა თავისი ცოდნა როგორც მაღალი, თუმცა, დღეის მდგომარეობით, გამოკითხულ კაცთა 80% აფასებს თავის საკომუნიკაციო უნარს, როგორც მაღალი (11%-იანი ზრდა).

ღიაგრამა 3.41

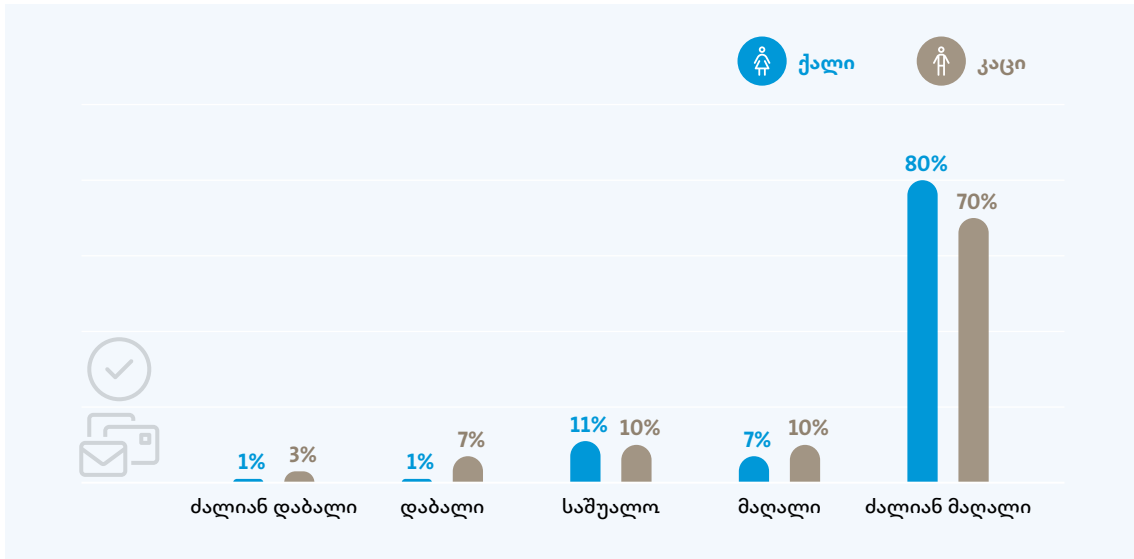
კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები - საკომუნიკაციო უნარები (სასკოლო განათლების დასრულებისას), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 20.ბ კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები სასკოლო განათლების დასრულებისას (ზოგადი საშუალო განათლება): საკომუნიკაციო უნარი.

ღიაგრამა 3.42

კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები - საკომუნიკაციო უნარები (დღეის მდგომარეობით), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

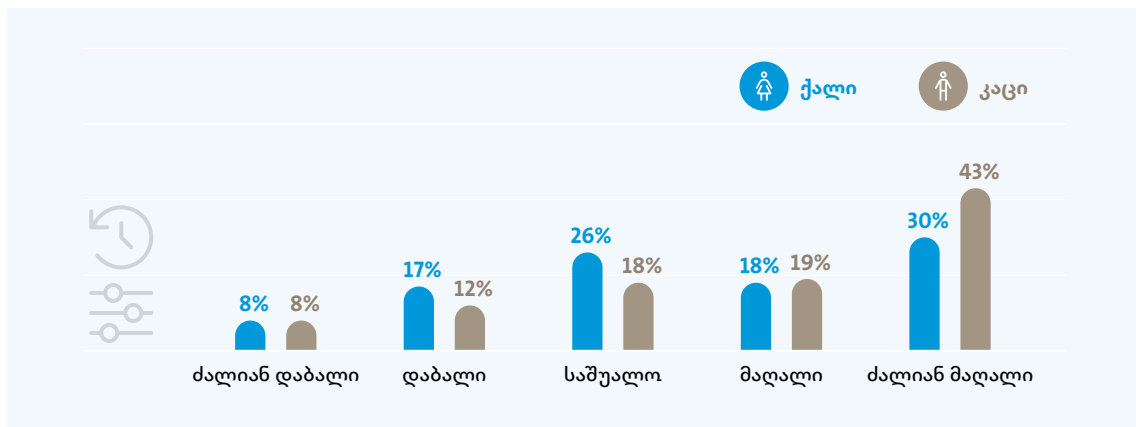

N=190; კითხვა 21.ბ კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები (დღეის მდგომარეობით): საკომუნიკაციო უნარი.

გამოკითხვაში მონაწილე ქალები უფრო დაბალ შეფასებას აძლევენ თავიანთ ცოდნას პრობლემის გადაჭრისა და პროგრამული უზრუნველყოფის უნარების თვალსაზრისით, სკოლის განათლების დასრულებისას. თუმცა, უნივერსიტეტში/VET კოლეჯში ჩარიცხვის შემდეგ, ისინი უფრო სწრაფად ვითარდებიან და კომპიუტერული წიგნიერების უფრო რთულ უნარებს იძენენ, ვიდრე კაცი მონაწილეები.

ღიაგრამა 3.43

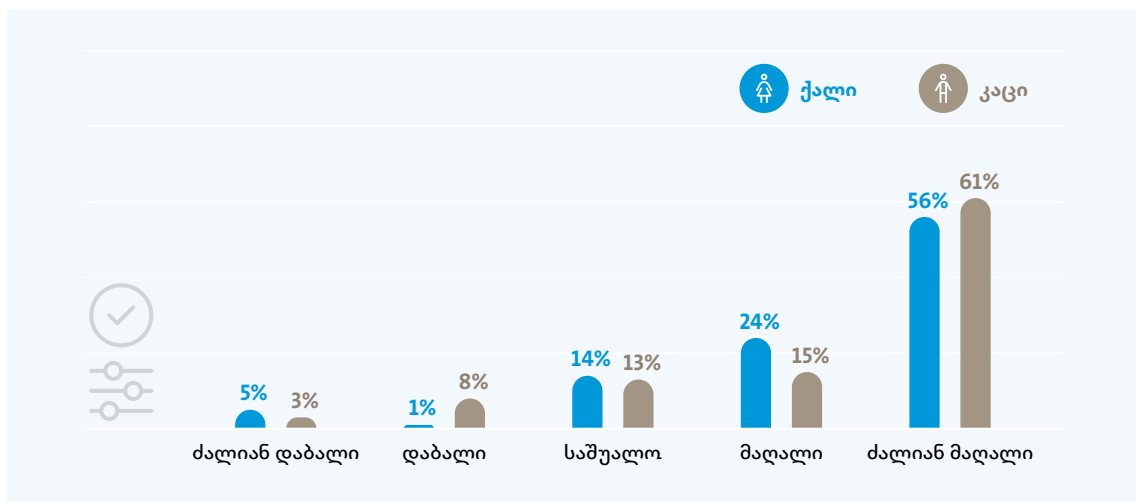
კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები - პრობლემის გადაჭრის უნარები (სასკოლო განათლების დასრულებისას), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 20.გ კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები სასკოლო განათლების (ზოგადი საშუალო განათლება) დასრულებისას: პრობლემის გადაჭრის უნარები

ღიაგრამა 3.44

კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები - პრობლემის გადაჭრის უნარები (დღეის მდგომარეობით), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

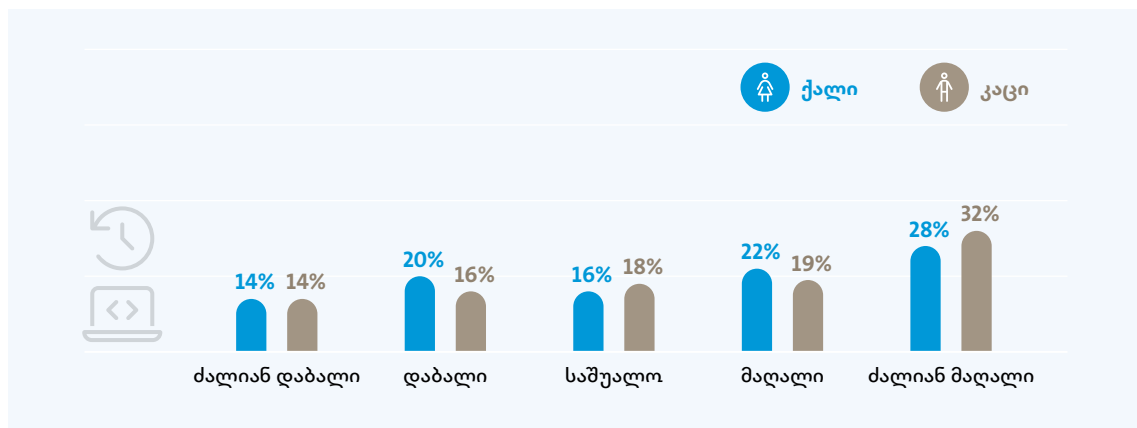
N=190; კითხვა 21.გ კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები (დღეის მდგომარეობით): პრობლემის გადაჭრის უნარები.

პრობლემის გადაჭრის უნარების კუთხით, სტუდენტების თვითშეფასების მიხედვით, რესპონდენტ ქალთა ნახევარზე ნაკლებმა (48%მა) თავისი ცოდნა სასკოლო განათლების დასრულებისას შეაფასა როგორც მაღალი, ხოლო რესპონდენტი კაცების წილი, რომლებმაც საკუთარი უნარები შეაფასეს როგორც მაღალი, 62%-ს შეადგენს. აშკარად იკვეთება პრობლემის გადაჭრის უნარების თვითშეფასების ზრდის ტენდენცია. დღეის მდგომარეობით, სტუდენტი ქალების 85% და სტუდენტი კაცების 76% თავისი ცოდნის დონეს აფასებს როგორც მაღალს, თუმცა, მნიშვნელოვანი ზრდა (37%) შეინიშნება მხოლოდ მონაწილე ქალთა პასუხებში (კაცი მონაწილეების ზრდის მაჩვენებელი მხოლოდ 14%-ია).

როგორც ქვემოთ მოყვანილი დიაგრამა 3.45 და 3.46-დან ჩანს, იგივე ტენდენცია შეინიშნება პროგრამული უზრუნველყოფის უნარების თვითშეფასებისას ქალ და კაც მონაწილეთა შორის. ქალების 50%-მა თავისი პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები სასკოლო განათლების დასრულებისას, შეაფასა როგორც მაღალი; იგივე შეფასება ჰქონდათ კაც მონაწილეთა 51%-ს. დღეის მდგომარეობით, ორივე სქესის წარმომადგენლებში მნიშვნელოვანი ზრდა შეინიშნება, თუმცა, დღეის მდგომარეობით, თავისი ცოდნის დონეს, როგორც მაღალს, აფასებს ქალ სტუდენტთა 79%, ხოლო კაცი სტუდენტებისთვის ეს მაჩვენებელი 66%-ს შეადგენს. კომპიუტერული წიგნიერების/პროგრამული უზრუნველყოფის უნარების 29%-იანი ზრდა მნიშვნელოვანი ზრდაა ქალ მონაწილეთა აღქმისა, მათი უნარების შესახებ, უნივერსიტეტში/VET კოლეჯში ჩარიცხვის შემდეგ.

დიაგრამა 3.45

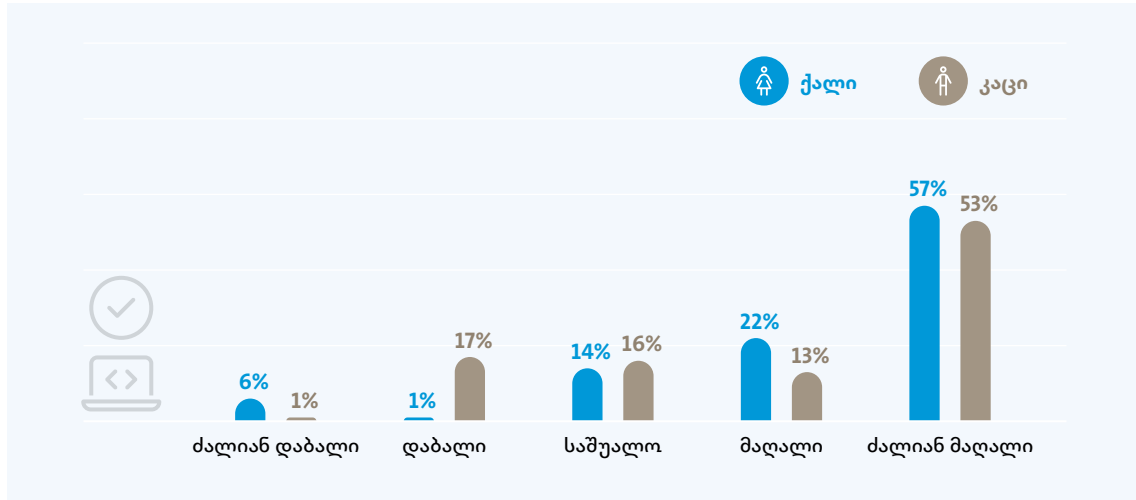
კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები - პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები (სასკოლო განათლების დასრულებისას), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 20.დ კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები სასკოლო განათლების დასრულებისას (ზოგადი საშუალო განათლება): პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები

დიაგრამა 3.46

კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები - პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები (დღეის მდგომარეობით), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 21. კომპიუტერული წიგნიერება/IT უნარები დღეის მდგომარეობით: პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები.

უნივერსიტეტის წარმომადგენლების თქმით, სასკოლო განათლების დასრულებისას კომპიუტერული ცოდნის დონე მნიშვნელოვნად აისახება სტუდენტების სასწავლო პროგრამის გააზრების უნარზე. წარმომადგენლები იმაზეც თანხმდებიან, რომ შესამჩნევი პროგრესი შეინიშნება სტუდენტების საწყისი დონისა კომპიუტერული უნარების კუთხით. სტუდენტების მიერ კომპიუტერული წიგნიერების უნარების თვითშეფასების მიხედვით, დაფიქსირდა, რომ საქართველოს სოფლად და ქალაქებში მცხოვრები მოსწავლეები მნიშვნელოვნად არ განსხვავდებიან ინფორმაციული, საკომუნიკაციო, პრობლემის გადაჭრისა და პროგრამული უზრუნველყოფის უნარების (კომპიუტერული წიგნიერება) თვალსაზრისით.

ფოკუს ჯგუფური დისკუსიებისას, უნივერსიტეტისა და პროფესიული განათლების კოლეჯის სტუდენტებმა საზგასმით აღნიშნეს, რომ სტუდენტებს, რომლებიც სკოლაში სწავლის წლებში კომპიუტერული წიგნიერების კუთხით უფრო მაღალ ცოდნას ავლენდნენ, ნაკლები ბარიერები ჰქონდათ უნივერსიტეტში/პროფესიულ კოლეჯში სწავლის დროს. მიუხედავად იმისა, რომ პროფესიული განათლების კოლეჯები უზრუნველყოფენ ICT-თან დაკავშირებულ პროგრამებს, რომლებიც, ასევე, ფოკუსირებულია კომპიუტერული წიგნიერების საბაზისო უნარებზე, კომპიუტერის დაბალი ცოდნის მქონე სტუდენტები გარკვეულ ბარიერებს მაინც აწყდებიან კოლეჯში სწავლის პროცესში.

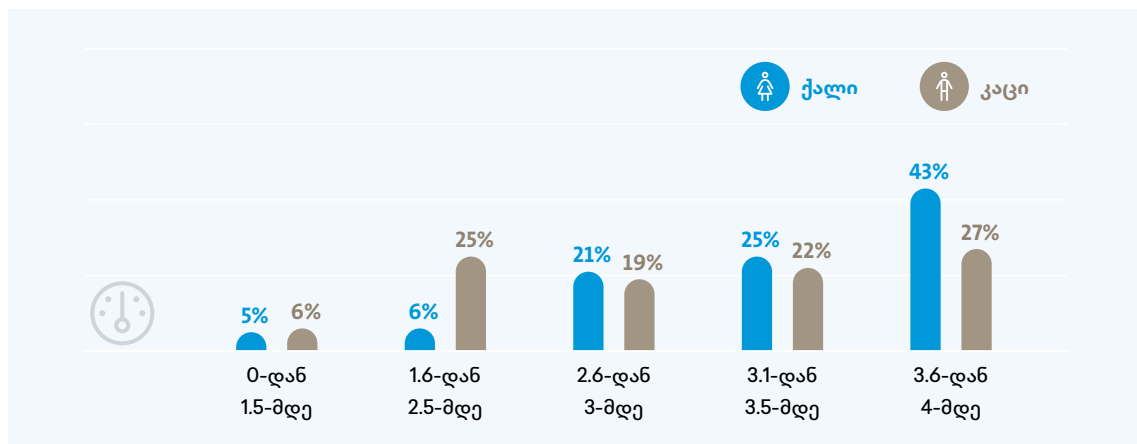
გამოკითხვაში მონაწილე მნიშვნელოვნად მეტ ქალს უკეთესი აკადემიური მოსწრება აქვს უნივერსიტეტის დონეზე (ბაკალავრის ხარისხი), ვიდრე კაც რესპონდენტებს.

იმის დასადგენად, არის თუ არა რაიმე განსხვავება ქალ და კაც მონაწილეთა შორის საუნივერსიტეტო დონეზე აკადემიური მოსწრების ქულების მხრივ, საგანმანათლებლო დაწესებულებების სტუდენტების (გარდა პროფესიული სწავლების კოლეჯის სტუდენტებისა, რადგან მათ აკადემიური მოსწრების ქულების სისტემა არ აქვთ) აკადემიური მოსწრების ქულების ანალიზი ჩატარდა. როგორც დიაგრამა 3.47-დან ჩანს, ქალ მონაწილეთა მნიშვნელოვნად უფრო დიდ ნაწილს უკეთესი აკადემიური მოსწრება აქვს უნივერსიტეტში, ვიდრე კაც მონაწილეებს.

ქალ მონაწილეთა დაახლოებით 43%-ს GPA-ის უმაღლესი მაჩვენებელი (3,6-დან 4-მდე) აქვს მაშინ, როცა იგივე აკადემიური მოსწრება კაცების მხოლოდ 27%-ს აქვს. ქალი სტუდენტების მხოლოდ 13%-ს აქვს GPA 0-დან 2,5-მდე მაშინ, როცა კაცი სტუდენტების მნიშვნელოვნად უფრო დიდ წილს აქვს იგივე GPA მაჩვენებელი (30%). რამდენიმე უნივერსიტეტის მიერ მოწოდებული აკადემიური მოსწრების სტატისტიკის მიხედვით, კაცი სტუდენტების GPA დაახლოებით 2.5-ს შეადგენს, ხოლო ქალ სტუდენტებს უფრო მაღალი აკადემიური მოსწრება აქვთ და მათი საშუალო GPA 2.8-ს შეადგენს.

დიაგრამა 3.47

მონაწილეთა GPA (აკადემიური მოსწრების საშუალო ქულა), სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=121; კითხვა 14. თუ თქვენი საგანმანათლებლო დაწესებულება აფასებს სტუდენტების GPA-ს (აკადემიური მოსწრების საშუალო ქულა), გთხოვთ, აირჩიოთ თქვენი GPA-ს დიაპაზონი.

3.2.4 კარიერული გეგმები

ონლაინ გამოკითხვის მონაწილეებს დასაქმების სტატუსის, დასაქმების ფორმის, დასაქმებასთან დაკავშირებული პრეფერენციების, ასევე, სამუშაოს არჩევისას ძირითადი მამოტივირებელი ფაქტორების შესახებაც ჰკითხეს. ვინაიდან ონლაინ გამოკითხვაში დასაქმებულ რესპონდენტთა წილი შედარებით დაბალია, ანალიზის შედეგები ზოგად ტენდენციებს აჩვენებს იმ ფაქტორების მიმართ, რომლებიც, სტუდენტების აზრით, ICT სექტორში დასაქმებას უკავშირდება.

დასაქმების მაჩვენებლები განსხვავდება სხვადასხვა სასწავლებლებში, მაგრამ დასაქმებული სტუდენტების წილი ბაკალავრებს შორის თანდათან იზრდება სწავლის მეორე წლიდან მეოთხე წლამდე. უნივერსიტეტებთან, საინფორმაციო ტექნოლოგიების კომპანიის წარმომადგენლებთან და თანამშრომლებთან ჩაღრმავებული ინტერვიუების მიხედვით, ICT სექტორში დასაქმებულ სტუდენტებს შედარებით მაღალი ანაზღაურება აქვთ, რაც, ზოგიერთ შემთხვევაში, სასწავლო პროცესისადმი ყურადღების ნაკლებობას იწვევს. მეორე მხრივ, კი დასაქმება შეიძლება, სასკოლო განათლების დასრულებისთანავე დაიწყოს და ახალ აყვანილ თანამშრომლებს სამუშაო ადგილზე სწავლება შესთავაზონ.

ფოკუს ჯგუფების მონაწილეთა უმეტესობა (უნივერსიტეტისა და პროფესიული სასწავლებლების სტუდენტები) დაუსაქმებელი იყო. უნივერსიტეტისა და პროფესიული სასწავლებლების სტუდენტმა ქალებმა აღნიშნეს, რომ მათთვის მთავარი დაბრკოლება დასაქმების კუთხით მათი კვალიფიკაციისადმი ნდობის ნაკლებობაა უნივერსიტეტის/პროფესიული სწავლების კოლეჯის დამთავრებამდე.

სამუშაოს არჩევისას სფეროსადმი ზოგადი ინტერესი და პიროვნული განვითარება ძირითადი მამოტივირებელი ფაქტორებია როგორც ქალი, ისე კაცი მონაწილეებისთვის. თუმცა, მდებარეობით სქესის რესპონდენტები უფრო მეტად არიან მოტივირებული კონკურენტული ხელფასით და მოქნილი სამუშაო გრაფიკით, ვიდრე კაცები.

დიაგრამაში 3.48 ასახულია რესპონდენტთა ძირითადი მამოტივირებელი ფაქტორები სამუშაოს არჩევისას. როგორც ჩანს, ორივე სქესისთვის სამუშაოს არჩევის სამი ძირითადი მამოტივირებელი ფაქტორი არსებობს - ზოგადი ინტერესი ICT სფეროს მიმართ, კონკურენტული ხელფასი და პიროვნული განვითარება. ქალ რესპონდენტთა პასუხების მიხედვით, კონკურენტული ხელფასი (18%) უფრო მნიშვნელოვანი მამოტივირებელი ფაქტორია, ვიდრე პიროვნული განვითარება (16%), ხოლო პიროვნული განვითარება (18%) მნიშვნელოვანი მამოტივირებელი ფაქტორია უფრო მეტი ქალი სტუდენტისთვის, ვიდრე კონკურენტული ხელფასი (14%). განსხვავებები ძირითად მამოტივირებელ ფაქტორებს შორის, ასევე, შეინიშნება პასუხებში სამუშაო საათების მოქნილობაზე /დისტანციურ სამუშაო საათებზე. ქალი სტუდენტების 11%-მა უპასუხა, რომ ეს მე-5 ყველაზე მნიშვნელოვანი მამოტივირებელი ფაქტორია, ხოლო კაცი მონაწილეებისთვის ეს ფაქტორი მე-6 ყველაზე მნიშვნელოვან (რესპონდენტთა 9%) ფაქტორს წარმოადგენს.

დიაგრამა 3.48

ძირითადი მამოტივირებელი ფაქტორები სამუშაოს არჩევისას

ძირითადი მამოტივირებელი ფაქტორები სამუშაოს არჩევისას	ჯამური	♀ ქალი	♂ კაცი
ზოგადი ინტერესი ამ სფეროში	27%	25%	25%
კონკურენტული ხელფასი	17%	18%	14%
პიროვნული განვითარება	15%	16%	18%
სამუშაო გარემო	14%	14%	15%
სამსახურისთვის საჭირო ძირითადი უნარ-ჩვევების არსებობა	11%	11%	10%
მოქნილი სამუშაო გრაფიკი / დისტანციურად მუშაობის შესაძლებლობა	9%	10%	8%
კომპანიაში/ორგანიზაციაში მომუშავე თანამშრომლები	3%	3%	3%
კომპანიის/ორგანიზაციის რეპუტაცია	2%	2%	3%
სამსახურის სიახლოვე ჩემს საცხოვრებელ ადგილთან	2%	0%	3%

N=190; კითხვა 26. რა არის 3 მთავარი მამოტივირებელი ფაქტორი სამუშაოს არჩევისას?

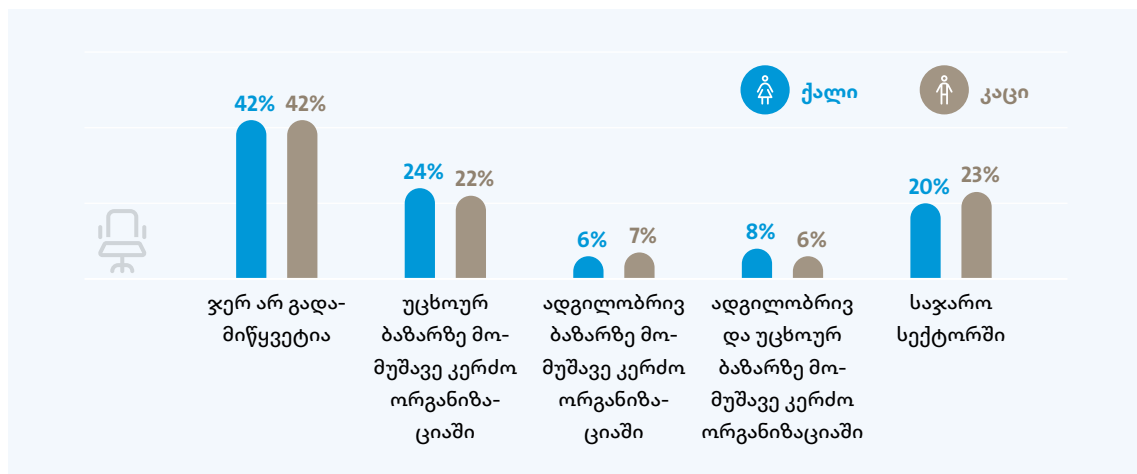
სკოლის მოსწავლეებთან ფოკუს ჯგუფებში დისკუსიის შედეგად გამოიკვეთა, რომ მომავალი დამსაქმებლის არჩევნისას, არანაკლებ მნიშვნელოვანი მოტივაციაა კონკურენტული ხელფასი და კომფორტი ისევე, როგორც გარემო და რეკომენდაციები. უნივერსიტეტისა და პროფესიული სასწავლებლების სტუდენტებთან ფოკუს-ჯგუფების დროს გამოიკვეთა, რომ მთავარი მოტივატორი ამ სექტორში კონკურენტული ხელფასია. მონაწილეთა უმეტესობამ იცოდა, რომ ICT სექტორი სხვადასხვა შესაძლებლობებსა და კონკურენტულ ხელფასს სთავაზობს მათი ოჯახის წევრების/მეგობრების პროფესიული გამოცდილებიდან გამომდინარე.

გამოკითხვის დროს რესპონდენტებს ისიცკითხეს, თუ რას ანიჭებდნენ უპირატესობას დასაქმებისას (დიაგრამა 3.49). დიაგრამიდან ჩანს, რომ ქალ და კაც რესპონდენტთა იგივე რაოდენობას ურჩევნია, კერძო ორგანიზაციაში დასაქმდეს, რომელიც ადგილობრივ და უცხოურ ბაზარზე მუშაობს; ხოლო ქალების ოდნავ მეტ რაოდენობას მუშაობა უცხოურ ბაზარზე მოქმედ კერძო ორგანიზაციაში სურს. საჯარო სექტორს უპირატესობას ქალ და კაც მონაწილეთა თითქმის იგივე რაოდენობა ანიჭებს, თუმცა, ოდნავ მეტი ქალი სტუდენტი ადგილობრივ ბაზარზე მოქმედ კერძო ორგანიზაციაში მუშაობას (ქალების 8% და კაცების 5%) ამჯობინებს. როგორც ქალი, ასევე, კაცი სტუდენტების დაახლოებით 20%-მა კი აღნიშნა, რომ გადაწყვეტილება ჯერ არ მიუღიათ.

სკოლის მოსწავლეებთან ფოკუს ჯგუფების შედეგების მიხედვით, მონაწილეთა უმრავლესობამ იცის, რა არის მათთვის სასურველი მომავალი პროფესია, თუმცა, მოსწავლეთა მნიშვნელოვანი ნაწილი ჯერაც არ ჩამოყალიბებულა სასურველი დასაქმების სფეროზე.

დიაგრამა 3.49

სასურველი დასაქმება, სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N=190; კითხვა 27. გთხოვთ, მიუთითოთ თქვენთვის სასურველი დასაქმება.

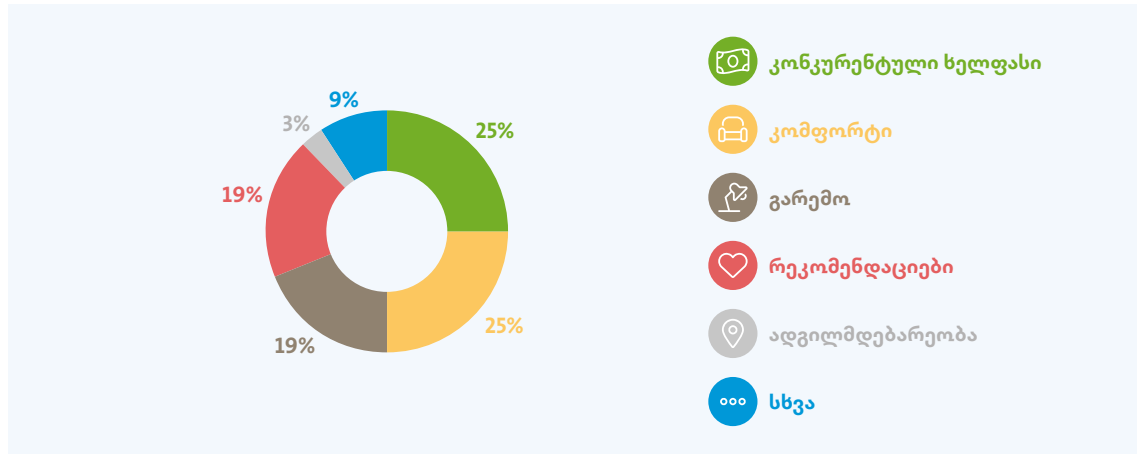
მომავალი დამსაქმებლის არჩევნისას მთავარი ოთხი მამოტივირებელი ფაქტორია კონკურენტული ხელფასი, კომფორტი, მოქნილი სამუშაო საათების ჩათვლით, საოფისე გარემო და მეგობრებისა და ახლობლების/ნათესავების რჩევები (დიაგრამა 3.50).

ICT სექტორის დამსაქმებლებთან ჩაღრმავებული ინტერვიუს მიხედვით, ამ სექტორში კვალიფიციური სპეციალისტების შეზღუდული რაოდენობა კომპანიებს შორის კონკურენციას იწვევს მაღალი ანაზღაურების შეთავაზების თვალსაზრისით. საუკეთესო კანდიდატების მოზიდვისა და შენარჩუნების მიზნით, კომპანიები სხვადასხვა სამუშაო გარემოსა და კულტურას, საინტერესო პროექტებსა და პიროვნული განვითარების შესაძლებლობებს სთავაზობენ. სამუშაოს ხასიათი, უმეტეს

შემთხვევაში, საშუალებას აძლევს კომპანიებს, თავიანთ თანამშრომლებს დისტანციური მუშაობა და მოქნილი სამუშაო საათები შესთავაზონ, რაც, დამსაქმებლების აზრით, უფრო პრიორიტეტულია დაოჯახებული ქალი თანამშრომლებისთვის.

დიაგრამა 3.50

მთავარი მამოტივირებელი ფაქტორები მომავალი დამსაქმებლის არჩევისას

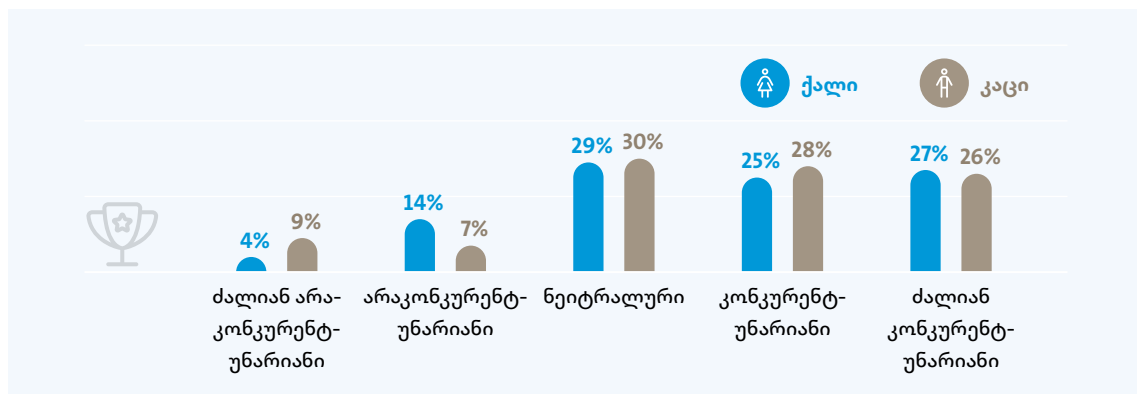
შენიშვნა: დიაგრამა 3.50 ეფუძნება ფოკუს ჯგუფების შედეგების ანალიზს.

გამოკითხვაში მონაწილე მცირედით მეტი კაცი აღიქვამს საკუთარ თავს ქალ მონაწილეებზე უფრო კონკურენტუნარიანად შრომის ბაზარზე.

დიაგრამა 3.51-ზე შედარებულია კაცი და ქალი რესპონდენტების აღქმა შრომის ბაზარზე მათი კონკურენტუნარიანობისა - 1-დან (ყველაზე ნაკლებად კონკურენტუნარიანი) 5-მდე (ყველაზე კონკურენტუნარიანი). ქალების დაახლოებით ნახევარი (52%) თავს კონკურენტუნარიანად მიიჩნევს (4 და 5), ხოლო კაცების დაახლოებით 54% თვლის თავს კონკურენტუნარიანად შრომის ბაზარზე.

დიაგრამა 3.51

შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანობის აღქმა, სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

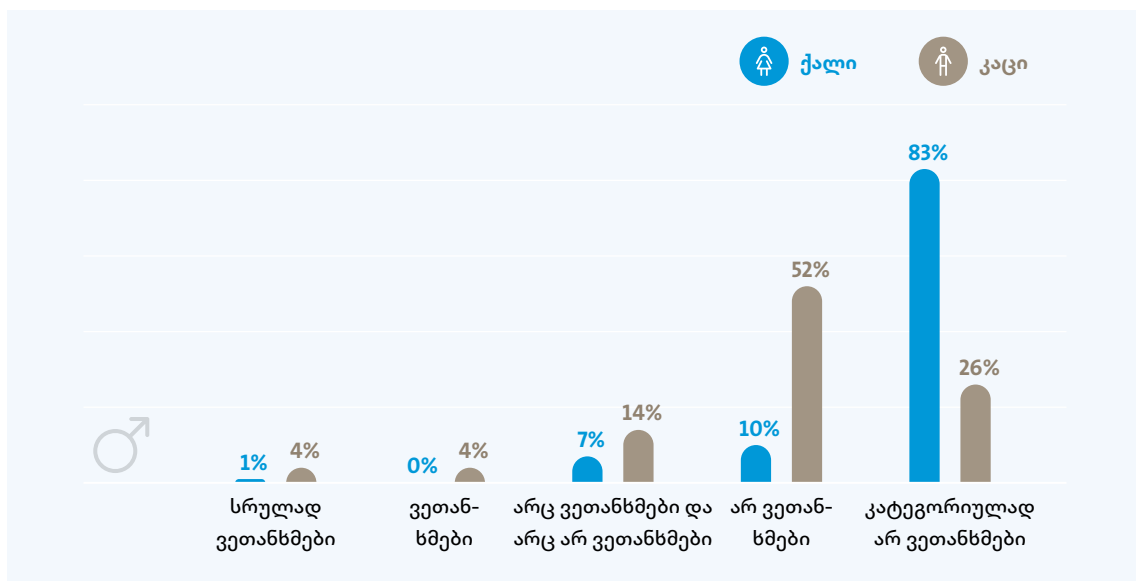
N=190; კითხვა 31. როგორ ფიქრობთ, იქნებით კონკურენტუნარიანი შრომის ბაზარზე თქვენი უნარებისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით? (გთხოვთ, აირჩიოთ 1-დან 5-მდე)

მონაწილეებს შორის უფრო მეტი კაცი აღიქვამს ICT-სკაცის პროფესიად ვიდრე ქალი.

დიაგრამა 3.52-ზე შედარებულია ორივე სქესის რესპონდენტთა მიერ ICT-ის კაცის პროფესიად აღქმა. ნათლად ჩანს, რომ, ძირითადად, ქალი რესპონდენტები არ ეთანხმებიან ან კატეგორიულად არ ეთანხმებიან ამ მოსაზრებას. ქალ მონაწილეთა დაახლოებით 93% არ ეთანხმება ან კატეგორიულად არ ეთანხმება, ხოლო კაცების 77% არ ეთანხმება/კატეგორიულად არ ეთანხმება ამ მოსაზრებას. ამავდროულად, გამოკითხული კაცების დაახლოებით 8% ან ეთანხმება ამ მოსაზრებას, ან ურჩევნია, თავისი პოზიცია (14%) არ გამოხატოს. გამოკითხული ქალების მხოლოდ 1% ეთანხმება ან მტკიცედ ეთანხმება ამ განცხადებას.

დიაგრამა 3.52

ICT-ის კაცის პროფესიად აღქმა, სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

N-161; კითხვა 25. რამდენად ეთანხმებით შემდეგ მოსაზრებას: „ICT არის კაცის პროფესია, რადგან კაცები მათემატიკაში უკეთესები არიან, ვიდრე ქალები“.

3.2.5 ბარიერები და გამოწვევები

ონლაინ გამოკითხვის კითხვარში განხილული იყო ბარიერები, რომლებიც სასწავლო სფეროს არჩევამდე წარმოიშვა, ასევე, შესაბამის სფეროში სწავლის წლებში წარმოქმნილი პრობლემები და ICT-ის დასაქმების გზაზე არსებული გამოწვევები. ბარიერების/გამოწვევების ანალიზი ამ კონკრეტულ კითხვებზე ICT სტუდენტების პასუხების გათვალისწინებით კეთდება.

იმ მონაწილეებს, რომლებმაც განაცხადეს, რომ სასწავლო დაწესებულებებში სხვა (არა-ICT) პროგრამებზე სწავლობდნენ, ჰკითხეს, თუ რა მიზეზების გამო არ აირჩიეს ICT სასწავლო სფეროდ.

ქალ მონაწილეთა დიდმა ნაწილმა უნივერსიტეტში ან პროფესიულ სასწავლებელში განათლების სფეროდ არ აირჩია ICT ამ სფეროსათვის საჭირო საბაზისო უნარების ნაკლებობის გამო.

არა-ICT სექტორის სტუდენტების პასუხების ანალიზის მიხედვით (დიაგრამა 3.53), არა-ICT სექტორის სტუდენტების თითქმის მეოთხედი (26%) თვლის, რომ მათ ICT სფეროსა და მასთან დაკავშირებული საგნების მიმართ ინტერესი არ აქვთ, ხოლო გამოკითხულთა 24%-ის აზრით, გამოცდილება არ

ეყოს ICT-ის საგანმანათლებლო სფეროდ ასარჩევად (ქალი და კაცი სტუდენტების თანაბარი წილი). მონაწილე ქალებისთვის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი იმისა, თუ რატომ არ აირჩიეს ICT განათლების სფეროდ, იყო ამ სფეროსთვის საჭირო საბაზისო უნარების არქონა (18%, ხოლო კაცი სტუდენტების შემთხვევაში უფრო დაბალი - 14%). სფეროში მისაბაძი მაგალითის არარსებობა, ასევე, მნიშვნელოვანი ფაქტორი აღმოჩნდა მომავალი განათლების სფეროს არჩევისას როგორც ქალი, ასევე კაცი მონაწილეებისთვის.

ფოკუს ჯგუფების მონაწილეებმა დაადასტურეს, რომ უნივერსიტეტისა და პროფესიული განათლების კოლეჯების სტუდენტ ქალებს არ ჰყავდათ მისაბაძი როლური მოდელი ამ სფეროში, გარდა ოჯახის წევრებისა/ნათესავებისა, რომლებიც ICT სექტორში მუშაობენ.

სხვა მიზეზები, როგორცაა ტერიტორიული მანძილი, სწავლის საფასური, სკოლის მასწავლებლების მხრიდან წახალისების არარსებობა, დაფინანსების შესაძლებლობების ნაკლებობა, ზეწოლა მშობლების/უფროსი თანატოლების/სხვების მხრიდან, ან გავრცელებული სტერეოტიპები ICT პროფესიის გოგოებისთვის/ბიჭებისთვის შეუსაბამობის შესახებ, მნიშვნელოვან ფაქტორებს არ წარმოადგენდა სტუდენტებისთვის, რომლებიც ICT მიმართულებაზე არ სწავლობენ. ტერიტორიული მანძილი საგანმანათლებლო დაწესებულებასა და საცხოვრებელ ადგილს შორის კაცი სტუდენტებისთვის უფრო მნიშვნელოვანი ფაქტორი აღმოჩნდა (ბიჭების - 8% და გოგოების - 4%).

ლიზრამა 3.53

ICT მიმართულების არ არჩევის მიზეზები

ICT განათლების არ არჩევის მიზეზი	ჯამური	♀ ქალი	♂ კაცი
არ მქონდა ზოგადი ინტერესი ამ სფეროსა და მასთან დაკავშირებული საგნების მიმართ	26%	27%	24%
არ მქონდა ამ სფეროში წარსული გამოცდილება	24%	24%	24%
არ მქონდა ამ სფეროსთვის საჭირო საბაზისო უნარ-ჩვევები	17%	18%	14%
არ მყავდა ჩემთვის მისაბაძი მაგალითი (role model) ამ სფეროში	14%	14%	14%
ამ მიმართულების საგანმანათლებლო დაწესებულების ტერიტორიული სიშორე ჩემს საცხოვრებელ ადგილთან	5%	4%	8%
სწავლის საფასური	4%	4%	5%
სკოლის მასწავლებლებისგან დემოტივაცია	3%	4%	3%
არ არსებობს სტიპენდიის/დაფინანსების შესაძლებლობები	3%	2%	4%
მშობლებისგან/უფროსი თანატოლებისგან/სხვების მხრიდან წნეხი	2%	2%	1%
საზოგადოებაში გავრცელებული სტერეოტიპები	1%	1%	3%

N=190; კითხვა 1.ა ვთხოვთ, მიუთითოთ მიზეზი, რის გამოც არ აირჩიეთ ICT განათლების სფეროდ. (შენიშვნა: კითხვა განკუთვნილი იყო მხოლოდ იმ სტუდენტებისთვის, რომლებმაც არ აირჩიეს ICT როგორც განათლების სფეროდ).

ფოკუს ჯგუფების მონაწილეებმა (უნივერსიტეტის/VET კოლეჯის სტუდენტები), ასევე, საზგასმით აღნიშნეს, რომ მათ სკოლაში შეექმნათ გარკვეული ბარიერები, რომლებიც გოგოებისთვის ICT პროფესიის შეუსაბამობის სტერეოტიპებს უკავშირდება. ამავდროულად, სკოლის მოსწავლეებთან ფოკუს-ჯგუფების დროს გამოიკვეთა, რომ პროფესიის არჩევის პროცესში უმნიშვნელოვანეს როლს ოჯახი და მასწავლებლები თამაშობენ, რადგან მათ გადამწყვეტი გავლენა აქვთ მოსწავლეებზე. სხვადასხვა ჯგუფისთვის მნიშვნელობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, შემდეგია (ყველაზე მნიშვნელოვანიდან ყველაზე ნაკლებად მნიშვნელოვანამდე):

- ოჯახი
- მასწავლებლები
- მეგობრები
- საზოგადოება
- სკოლა

როგორც სკოლის მოსწავლეებთან დისკუსიის დროს დაფიქსირდა, მათ ვერ დაასახელეს როლური მოდელები ასეთი მოდელების არარსებობის გამო და, შესაბამისად, მათი მომავალი განათლების სფეროს არჩევანი ამ კონკრეტულ ფაქტორს არ ეფუძნება.

ერთ-ერთი მთავარი ბარიერი, რომელსაც გამოკითხვაში მონაწილე ქალები განათლების სფეროს არჩევისას წააწყდნენ, არის გავრცელებული სტერეოტიპები ქალებისთვის ICT-ს პროფესიის შეუსაბამობის შესახებ.

ქვემოთ მოცემული დიაგრამა 3.54 ყველა იმ ბარიერს/გამოწვევას ასახავს, რომელსაც კვლევის მონაწილეები განათლების სფეროს არჩევამდე აწყდებიან. ზოგიერთი ბარიერი საერთოა ორივე სქესისთვის: (1) სკოლაში გამოცდილი და მცოდნე მასწავლებლების ნაკლებობა, (2) საკმარისი სახსრების არქონა სწავლის საფასურის გადასახდელად და (3) გავრცელებული სტერეოტიპები გოგოებისთვის/ბიჭებისთვის ICT პროფესიის შესაბამისობასთან დაკავშირებით. თუმცა, ბარიერები და გამოწვევები, რომლებსაც მონაწილეები განათლების სფეროს არჩევამდე აწყდებიან, სქესის მიხედვით განსხვავდება. ქალი მონაწილეებისთვის ყველაზე გავრცელებული ბარიერი/გამოწვევა იყო სკოლაში გამოცდილი და მცოდნე მასწავლებლების ნაკლებობა, ასევე, გავრცელებული სტერეოტიპები გოგოებისთვის/ბიჭებისთვის ICT პროფესიის შეუსაბამობის შესახებ, თუმცა, კაცი მონაწილეებისთვის სტერეოტიპებთან დაკავშირებული ბარიერები ან გამოწვევები იშვიათია.

უნივერსიტეტისა და პროფესიული განათლების კოლეჯის სტუდენტებთან ფოკუს ჯგუფების დროს გამოვლინდა, რომ განათლების სფეროდ ICT-ის არჩევის მთავარი დაბრკოლება ამ სფეროში გამოცდილი და კვალიფიციური მასწავლებლების ნაკლებობა იყო სკოლაში.

შეიძლება ითქვას, რომ IT ინფრასტრუქტურაზე წვდომის არარსებობა ან შეზღუდული წვდომა არ არის გავრცელებული ბარიერი, რომელსაც რესპონდენტთა უმრავლესობა აწყდება და ამ კუთხით პასუხებიც არ განსხვავდება მონაწილეთა სქესის მიხედვით.

ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ კაც მონაწილეთა მნიშვნელოვნად დიდ რაოდენობას (36%), ქალ რესპონდენტებთან შედარებით (20%), რაიმე ბარიერი/გამოწვევა არ შექმნია.

დიაგრამა 3.54

ბარიერები/გამოწვევები, რომლებსაც განათლების სფეროს არჩევამდე წააწყდით, სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

განათლების სფეროს არჩევამდე არსებული ბარიერები/გამოწვევები	ჯამური	♂ ქალი	♀ კაცი
ამ სფეროში გამოცდილი და მცოდნე სკოლის მასწავლებლების შეზღუდული რაოდენობა	22%	24%	18%
სწავლის საფასურის დასაფარად არასაკმარისი ფულადი სახსრები	13%	14%	11%
საზოგადოებაში გავრცელებული სტერეოტიპები	9%	14%	4%
ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული ბარიერები (მაგ. მანძილი სასწავლო დაწესებულებასა და სახლს შორის)	8%	5%	10%
IT ინფრასტრუქტურაზე შეზღუდული წვდომა	6%	5%	6%
საცხოვრებელ ადგილთან დაკავშირებით შექმნილი ბარიერები	6%	5%	6%
ენობრივი ბარიერი	4%	3%	4%
სკოლის მასწავლებლები ეჭვქვეშ აყენებდნენ ჩემს შესაძლებლობებს, მესწავლა STEM საგნები	3%	4%	3%
მშობლებმა/ოჯახმა მხარი არ დაუჭირა ჩემს მიერ შერჩეულ სასწავლო პროგრამას	2%	4%	1%
არ შემხვედრია ბარიერი/გამოწვევა	27%	20%	36%

N=190; კითხვა 22. გთხოვთ, მიუთითოთ ძირითადი ბარიერები/გამოწვევები, რომლებსაც განათლების სფეროს არჩევამდე წააწყდით (გთხოვთ, აირჩიოთ მაქსიმუმ 3 პასუხი)

სკოლის მოსწავლეებთან ფოკუს ჯგუფების დროს გამოიკვეთა, რომ საქართველოს სოფლებისა და ქალაქების სკოლის მოსწავლეებს განსხვავებული ბარიერები და გამოწვევები აქვთ.

როგორც დიაგრამა 3.55-დან ჩანს, მათთვის მნიშვნელოვანი ბარიერებია IT ინფრასტრუქტურის მიუწვდომლობა/შეზღუდული წვდომა და საცხოვრებელი უზრუნველყოფის საკითხები, თუმცა, იგივე საქართველოს ქალაქში მცხოვრები სტუდენტების უფრო მცირე ნაწილმა აღნიშნა. ასევე, ხაზგასასმელია ისიც, რომ ქალაქელი სტუდენტების თითქმის მესამედს რაიმე ბარიერი/გამოწვევა არ შექმნია; იგივე აღნიშნა სოფლად მცხოვრები სტუდენტების მნიშვნელოვნად უფრო მცირე ნაწილმაც.

დიაგრამა 3.55

ბარიერები/გამოწვევები განათლების სფეროს არჩევანზე გადაწყვეტილების მიღებამდე, სეგრეგირებული საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით

განათლების სფეროს არჩევანზე არსებული ბარიერები/გამოწვევები	🏠 ჯამური	🏘️ ქალაქად	🏡 სოფლად
ამ სფეროში გამოცდილ და მცოდნე სკოლის მასწავლებლების შეზღუდული რაოდენობა	22%	22%	21%
სწავლის საფასურის დასაფარად არასაკმარისი ფულადი სახსრები	13%	13%	12%
საზოგადოებაში გავრცელებული სტერეოტიპები	9%	9%	9%
ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული ბარიერები (მაგ.მანძილი სასწავლო დაწესებულებასა და სახლს შორის)	8%	7%	10%
IT ინფრასტრუქტურაზე შეზღუდული წვდომა	6%	4%	12%
საცხოვრებელ ადგილთან დაკავშირებით შექმნილი ბარიერები	6%	4%	12%
ენობრივი ბარიერი	4%	4%	4%
სკოლის მასწავლებლები ეჭვქვეშ აყენებდნენ ჩემს შესაძლებლობებს მესწავლა STEM საგნები	3%	3%	6%
მშობლებმა/ოჯახმა მხარი არ დაუჭირა ჩემს მიერ შერჩეულ სასწავლო პროგრამას	2%	3%	0%
არ შემხვედრია ბარიერი/გამოწვევა	27%	31%	15%

N=190; კითხვა 22. ვთხოვთ, მიუთითოთ ძირითადი ბარიერები/გამოწვევები, განათლების სფეროს არჩევანზე გადაწყვეტილების მიღებამდე (ვთხოვთ, აირჩიოთ მაქსიმუმ 3 პასუხი).

დიაგრამა 3.56 იმ ბარიერებს/გამოწვევებს ასახავს, რომლებსაც კვლევის მონაწილეები სწავლის წლებში აწყდებოდნენ. როგორც ქალი, ასევე კაცი მონაწილეებისთვის ყველაზე გავრცელებული დაბრკოლება ამ სფეროში საკმარისი წინა გამოცდილების არქონა, მუშაობის პარალელურად სწავლასთან დაკავშირებული სირთულეები და სწავლის საფასურის გადასახდელად საკმარისი სახსრების არქონა იყო. ამ სფეროში საკმარისი წინა გამოცდილების ნაკლებობა მნიშვნელოვანი ბარიერი იყო ქალებისთვის (ქალ მონაწილეთა 27% და კაც მონაწილეთა 15%). IT ინფრასტრუქტურაზე მიუწვდომლობა/შეზღუდული წვდომა, ასევე, ბარიერი იყო ოდნავ მეტი ქალი მონაწილისთვის.

გავრცელებული სტერეოტიპები გოგოებისთვის/ბიჭებისთვის ICT პროფესიის შეუსაბამობის შესახებ მნიშვნელოვანი გამოწვევაა ქალი მონაწილეებისთვის (ქალების 8% და მონაწილე კაცების 2%), ხოლო მამრობითი სქესის მონაწილეთა უფრო დიდი რაოდენობისთვის (9%) სატრანსპორტო პრობლემებია მნიშვნელოვანი დაბრკოლება.

ღიაგრამა 3.56

ბარიერები/გამოწვევები სწავლის წლებში

ბარიერები/გამოწვევები სწავლის წლებში	ჯამური	♂ ქალი	♀ კაცი
არასაკმარისი გამოცდილება ამ სფეროში	21%	27%	15%
მუშაობისა და სწავლის შეთავსების სირთულე	11%	11%	12%
სწავლის საფასურის დასაფარად არასაკმარისი ფულადი სახსრები	9%	11%	7%
IT ინფრასტრუქტურაზე შეზღუდული წვდომა	6%	7%	5%
სწავლისთვის შეზღუდული დრო სხვა მოვალეობების გამო (ოჯახური ვალდებულებები, საოჯახო საქმე, ბავშვები)	6%	5%	7%
საზოგადოებაში გავრცელებული სტერეოტიპები	5%	8%	2%
ტრანსპორტირების საკითხები (მაგ. მანძილი სასწავლო დაწესებულებასა და სახლს შორის)	5%	2%	9%
საცხოვრებელ ადგილთან დაკავშირებით შექმნილი ბარიერები	4%	5%	3%
ენობრივი ბარიერი	3%	1%	5%
ინტერესის ნაკლებობა	2%	1%	4%
თავდაჯერებულობის ნაკლებობა საკუთარ ICT უნარებში	1%	1%	1%
მასწავლებლები/პროფესორები ეჭვქვეშ აყენებენ ჩემს შესაძლებლობებს STEM საგნებში	1%	2%	0%
არ შემხვედრია ბარიერი/გამოწვევა	26%	21%	30%

N=190; კითხვა 23. გთხოვთ, მიუთითოთ ბარიერები/გამოწვევები, რომლებსაც სწავლის წლებში წააწყდით (გთხოვთ, აირჩიოთ მაქსიმუმ 3 პასუხი).

ღიაგრამა 3.57-ზე წარმოდგენილია ყველა ის ბარიერი/გამოწვევა, რომელიც სტუდენტებს უკვე შეექმნათ ICT სექტორში დასაქმების გზაზე. აღსანიშნავია, რომ გამოკითხულთა თითქმის მეოთხედს ICT სექტორში დასაქმება ჯერ არ უცდია, მეორე მეოთხედს კი რაიმე ბარიერი/გამოწვევა არ შექმნია. მონაწილეთა პასუხებიდან ჩანს, რომ სირთულეები მათ შემდეგის გამო შეექმნათ: (1) პარალელურად მუშაობდა და სწავლობდა (ქალების 18% და კაცების 16%), (2) დამსაქმებლებს კი ეჭვი ეპარებოდათ

მათ კვალიფიკაციასა და ცოდნაში. პასუხების ანალიზის საფუძველზე, დამსაქმებლები ქალი სტუდენტების კვალიფიკაციას/ცოდნას (ქალ მონაწილეთა 15%) უფრო ხშირად აყენებენ კითხვის ნიშნის ქვეშ, ვიდრე კაცი მონაწილეებისა (12%).

უფრო მეტი ქალი სტუდენტი თვლის, რომ ამ სფეროში დასაქმებისთვის აუცილებელია ნაცნობობა (ქალი სტუდენტების საერთო რაოდენობის 9%, კაცებისა - 6%). ასევე, როგორც დიაგრამიდან ჩანს, გაცილებით მეტ კაც მონაწილეს არ შეექმნა რაიმე ბარიერი/გამოწვევა ICT სექტორში დასაქმების გზაზე, ვიდრე ქალ მონაწილეს. ქალების 12%-ისა და კაცების 6%-ის აზრით, საგანმანათლებლო დაწესებულებები საკმარის ცოდნას არ აძლევენ მათ დასაქმებისთვის.

დამსაქმებლებთან ჩაღრმავებული ინტერვიუების დროს გამოიკვეთა, რომ საგანმანათლებლო დაწესებულებებს მნიშვნელოვანი დრო სჭირდებათ ახალი კურსების შემუშავებისა და დამტკიცებისთვის, შესაბამისად, დამსაქმებლები პრიორიტეტს ანიჭებენ არსებით უნარებს, რომლებსაც სტუდენტები საგანმანათლებლო დაწესებულებებში იძენენ და ყურადღებას სამუშაოსთან დაკავშირებულ კონკრეტულ უნარებზე ამახვილებენ, თანამშრომელთა განვითარების პროგრამების მეშვეობით.

ღიაგრამა 3.57

ბარიერები/გამოწვევები ICT სექტორში დასაქმებისას, სეგრეგირებული სქესის მიხედვით

ბარიერები/გამოწვევები ICT სექტორში დასაქმებისას	ჯამური	♂ ქალი	♀ კაცი
მუშაობისა და სწავლის შეთავსების სირთულე	18%	17%	17%
დამსაქმებლებმა ეჭვქვეშ დააყენეს ჩემი კვალიფიკაცია / ცოდნა	14%	15%	12%
სამსახურის დასაწყებად არასაკმარისი ცოდნა/ გამოცდილება	10%	12%	6%
ამ სფეროში დასაქმებისთვის აუცილებელია ნაცნობობა / ნაცნობების ყოლა	8%	9%	6%
დამსაქმებლების მხრიდან გენდერული ნიშნით დისკრიმინაცია	3%	4%	2%
ენობრივი ბარიერი	0%	0%	1%
არ მიცდია ICT სექტორში დასაქმება	24%	27%	24%
არ შემხვედრია ბარიერი/გამოწვევა	24%	16%	31%

N=190; კითხვა 24. გთხოვთ, მიუთითოთ ის ბარიერები/გამოწვევები, რომლებსაც ICT სექტორში დასაქმებისას წააწყდით (გთხოვთ, აირჩიოთ მაქსიმუმ 3 პასუხი).

ღიაგრამა 3.58

ბარიერები/გამოწვევები ICT-ს სექტორში დასაქმების გზაზე, სეგრეგირებული საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით

ბარიერები/გამოწვევები ICT-ს სექტორში დასაქმების გზაზე	ჯამური	ქალაქად	სოფლად
მუშაობისა და სწავლის შეთავსების სირთულე	18%	18%	20%
დამსაქმებლებმა ეჭვქვეშ დააყენეს ჩემი კვალიფიკაცია / ცოდნა	14%	15%	10%
სამსახურის დასაწყებად არასაკმარისი ცოდნა/გამოცდილება	10%	12%	2%
ამ სფეროში დასაქმებისთვის აუცილებელია ნაცნობობა / ნაცნობების ყოლა	8%	7%	12%
დამსაქმებლების მხრიდან გენდერული ნიშნით დისკრიმინაცია	3%	3%	0%
ენობრივი ბარიერი	0%	0%	0%
არ მიცდია ICT სექტორში დასაქმება	24%	21%	36%
არ შემხვედრია ბარიერი/გამოწვევა	24%	24%	20%

N=190; კითხვა 24. გთხოვთ, მიუთითოთ ის ბარიერები/გამოწვევები, რომლებსაც ICT სექტორში დასაქმებისას წააწყდით (გთხოვთ, აირჩიოთ მაქსიმუმ 3 პასუხი).

ძირითადი მიზნებების
შეჯამება

მეორადი და პირველადი კვლევის შედეგებზე და მონაცემების ანალიზზე დაყრდნობით, პროექტის ძირითადი მიგნებები მომზადდა. კვლევის მიზნების გათვალისწინებით, მიგნებები წარმოდგენილია სამი კატეგორიის მიხედვით: ICT ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობა, განათლება და კარიერულ გეგმები.

4.1 ICT ინფრასტრუქტურაზე წვდომა

- ④ საქართველოს ინდიკატორები, რომლებიც დაკავშირებულია ICT ინფრასტრუქტურის წვდომასთან (კომპიუტერთან წვდომა, მობილური ტელეფონის გამოყენება, ინტერნეტის გამოყენება) მსოფლიო საშუალო მაჩვენებლებზე მაღალია. თუმცა, წვდომასთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანი სხვაობაა ქვეყნის ქალაქსა და სოფლად მცხოვრებ მოსახლეობას შორის. ინტერნეტის ძირითადი წყარო მობილური ინტერნეტია.
- ④ ციფრულ ინფრასტრუქტურაზე წვდომა მნიშვნელოვან დაბრკოლებას არ წარმოადგენს ICT სტუდენტებისთვის, რომლებიც ონლაინ გამოკითხვაში მონაწილეობდნენ. ტენდენცია საკმაოდ მსგავსია კვლევის ქალი და კაცი მონაწილეებისთვის. ზოგადად, სკოლის დასასრულისთვის, ბიჭებთან შედარებით, გოგოების ოდნავ უფრო მცირე ნაწილს ჰქონდა წვდომა სხვადასხვა ICT ინფრასტრუქტურაზე, თუმცა, ICT სფეროში ფორმალური განათლების დაწყების შემდეგ კვლევის მონაწილე ქალების წვდომა გაიზარდა. ICT საგანმანათლებლო სფეროში ჩართვის შემდეგ, კაცებთან შედარებით, იგივე რაოდენობას ან ოდნავ მეტ ქალ მონაწილეს მიუწვდება ყოველდღიურად ხელი ICT ინფრასტრუქტურაზე.
- ④ იზრდება იმ მოსახლეობის წილიც, რომელიც ციფრულ ინფრასტრუქტურას იყენებს, თუმცა, შეზღუდული წვდომა კვლავაც პრობლემად რჩება სოფლად მცხოვრები მოსახლეობისთვის.
- ④ ინტერნეტის ხარისხი და ფასი ყველაზე დიდი დაბრკოლებაა მოსახლეობისთვის ინტერნეტით სარგებლობის გასაზრდელად.
- ④ კომპიუტერის გამოყენების მიზნობრიობის შესახებ სტატისტიკური მონაცემების არარსებობა დაბრკოლებად რჩება ციფრულ ინფრასტრუქტურასთან წვდომასთან დაკავშირებული გენდერული ასპექტების სიღრმისეული ანალიზის კუთხით.

4.2 ICT განათლება

საქართველოში

- ⊗ საბაკალავრო და პროფესიული განათლების პროგრამებზე ICT სტუდენტების რაოდენობის ზრდის მიუხედავად, ICT პროგრამებზე აბიტურიენტებისა და სტუდენტების გენდერულ ბალანსში კაცები კვლავაც მნიშვნელოვნად დომინირებენ. ქალები სტუდენტების მხოლოდ 14%-ს შეადგენენ საბაკალავრო პროგრამებზე, ხოლო პროფესიული განათლების პროგრამებზე - 29%-ს.
- ⊗ ძირითადი დაბრკოლებები, რომლებსაც ონლაინ გამოკითხვაში მონაწილე კაცები და ქალები განათლების სფეროს არჩევამდე წააწყდნენ, არის:
 - ⋘ სკოლაში გამოცდილი და მცოდნე მასწავლებლების ნაკლებობა;
 - ⋘ სწავლის საფასურის გადასახდელად საკმარისი სახსრების არქონა;
 - ⋘ გავრცელებული სტერეოტიპები ქალებისთვის ICT პროფესიის შეუსაბამობასთან დაკავშირებით.

აღსანიშნავია, რომ, როგორც ონლაინ გამოკითხვაში მონაწილე კაცების უმრავლესობამ განაცხადა, პროფესიის არჩევისას არანაირი დაბრკოლება არ შეხვედრიათ.

- ⊗ ICT სექტორში ქალთა ჩართულობის ერთ-ერთი მთავარი ბარიერი, განსაკუთრებით საგანმანათლებლო დონეზე, საზოგადოებაში დამკვიდრებულ სტერეოტიპებს უკავშირდება. ოჯახის გავლენა პროფესიის არჩევაში მნიშვნელოვანია. ოჯახის წევრების მიერ ICT-ის კაცის პროფესიად აღქმა, ქალებს თავისუფალი არჩევანის გაკეთებაში აფერხებთ. გამოკითხულ ქალთა უმრავლესობა ან არ ეთანხმება, ან კატეგორიულად არ ეთანხმება მოსაზრებას, რომ „ICT კაცის პროფესია“ მაშინ, როდესაც კაც გამოკითხულთა საგრძნობლად ნაკლები მონაწილე ამ მოსაზრებას არ ეთანხმება (ქალ მონაწილეთა 90% და კაც მონაწილეთა 75% არ ეთანხმება/კატეგორიულად არ ეთანხმება ამ მოსაზრებას). სექტორში როლური მოდელი ქალების არარსებობა, ასევე, უარყოფითად აისახება ICT პროგრამების პოპულარულობაზე.
- ⊗ ახალგაზრდა თაობა შესაბამისად ინფორმირებული არ არის ICT პროფესიისა და მისი უპირატესობების შესახებ (მაღალი ანაზღაურება, უნარების ექსპორტის შესაძლებლობა, საზღვარგარეთ მუშაობა, მოქნილობა). ახალგაზრდა თაობას, რომელიც ამ შესაძლებლობებს აცნობიერებს, პროფესიის სტაბილურობის შესახებ ცოდნა არ აქვს საშუალო და გრძელვადიან პერსპექტივაში.
- ⊗ მიუხედავად იმისა, რომ ქალი სტუდენტების ნაკლები რაოდენობა სწავლობს ICT პროგრამებზე, ქალ მონაწილეთა უფრო მეტ რაოდენობას უკეთესი აკადემიური მოსწრება აქვს უნივერსიტეტში, ვიდრე კაცებს.
- ⊗ საგანმანათლებლო დაწესებულებებს თავიანთ პროგრამებში კვალიფიციური მასწავლებლების/პროფესორების მოზიდვა უჭირთ, რადგან კონკურენცია უწევთ ICT კომპანიებთან, სადაც პროფესიონალები მნიშვნელოვნად მაღალ ანაზღაურებას იღებენ.
- ⊗ საგანმანათლებლო დაწესებულებებს სექტორში ცვლილებების სწრაფი ტემპის შესაბამისად სასწავლო პროგრამების რეგულარული განახლება უჭირთ, რაც ამ სფეროში არსებულ კომპანიებს აიძულებს, თავიანთი პროფესიული განვითარების პროგრამები დანერგონ.

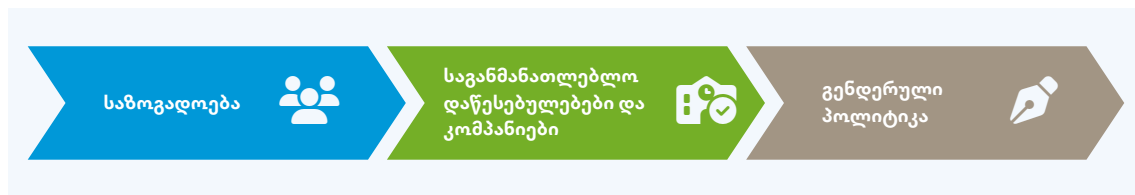
- ICT სექტორში კადრების მიწოდების დეფიციტის შესამცირებლად, ზოგიერთი ორგანიზაცია სამსახურში სკოლის კურსდამთავრებულებს იყვანს. თუმცა, ფორმალური განათლება მნიშვნელოვან ფაქტორად რჩება, რადგან ის უფრო მაღალი დამატებითი ღირებულების სერვისების შექმნის საშუალებას იძლევა.

4.3 კარიერული გეგმები

- როგორც ჩალრმავებული ინტერვიუებისას გამოიკვეთა, ბაზარზე ICT პროფესიონალებზე საკმაოდ მზარდი მოთხოვნაა, თუმცა, რეალური ზრდისა და სხვა ტენდენციების დეტალური ანალიზისთვის მნიშვნელოვანია უფრო დეტალური ქვე-სექტორული დასაქმების სტატისტიკის არსებობა.
- ICT სექტორში გაზრდილი მოთხოვნა მაღალ კონკურენციას იწვევს ICT პროფესიონალებზე, რაც ამ სექტორში გაზრდილი ხელფასებით გამოიხატება.
- ქალების უფრო მაღალი ჩართულობა მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ ქალთა გაძლიერების თვალსაზრისით, არამედ დასაქმების ხარვეზის შესავსებად და ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობისთვის.
- ერთ-ერთი მთავარი დაბრკოლება, რომელსაც კვლევის მონაწილეები ICT-ის სფეროში დასაქმებისას აწყდებიან, დამსაქმებლების მიერ მათ კვალიფიკაციასა და ცოდნაში ეჭვის შეტანაა. ქალი სტუდენტების კვალიფიკაციას/ცოდნას კი უფრო ხშირად აყენებენ დამსაქმებლები კითხვის ნიშნის ქვეშ, ვიდრე კაცებისა (ქალი სტუდენტების 14% და კაცების 12%).
- ქალ რესპონდენტთა უფრო დიდი ნაწილი მიიჩნევს, რომ ნაცნობების ყოლა აუცილებელია ICT სექტორში დასაქმებისთვის და ამას ბარიერად აღიქვამს (ქალების 10% და კაცების 6%).
- ორი მთავარი მოტივატორი ფაქტორი ორივე სქესისთვის სამუშაოს არჩევისას, ICT სექტორის მიმართ ზოგადი ინტერესი და პიროვნული განვითარებაა. გარდა ამისა, ქალი რესპონდენტები მნიშვნელოვანმოტივატორად სამუშაო საათების მოქნილობასა და/ან დისტანციურად მუშაობის შესაძლებლობას თვლიან.
- კაც სტუდენტებთან შედარებით, ნაკლები ქალი სტუდენტი თვლის თავს კონკურენტუნარიანად შრომის ბაზარზე, რაც შეიძლება, ქალი სტუდენტების თავდაჯერებულობის ნაკლებობით იყოს გამოწვეული.
- ჩალრმავებული ინტერვიუების დროს არ გამოიკვეთა ICT კომპანიების მიერ მხარდაჭერილი ინიციატივები, რომლებიც სექტორში კონკრეტულად ქალების მონაწილეობის გაზრდაზეა მიმართული.

ქმედებაზე
ორიენტირებული
რეკომენდაციები ICT
სექტორის ძირითადი
აქტორებისთვის

პირველადი და მეორადი მონაცემებიდან მიღებულ ძირითად დასკვნებზე დაყრდნობით, რეკომენდაციები შემუშავდა სამ დონეზე, კერძოდ: საზოგადოება, საგანმანათლებლო დაწესებულებები და კომპანიები და გენდერული პოლიტიკის მოქმედებისა და ინტერვენციის დონე.

5.1 საზოგადოება

რესპონდენტები აცხადებენ, რომ მნიშვნელოვანია მთავრობის როლი როგორც დაწყებითი განათლების დონეზე ცნობიერების ამაღლების, ასევე, სტერეოტიპებთან დაკავშირებულ საკითხებზე მუშაობის კუთხით.

- ④ **სტერეოტიპებთან ბრძოლა** – გაბატონებული სტერეოტიპის დაძლევა, რომ ICT-კაცის პროფესიაა:
 - როლური მოდელი - ქალების ჩართულობა სკოლის მოსწავლეებთან მუშაობის პროცესში. წარმატებული მაგალითების შექმნა და მათი პოპულარიზაციის ხელშეწყობა.
 - ოჯახის წევრებთან მუშაობა, რათა ცნობიერება ამაღლდეს საზოგადოების დონეზე გოგონებისა და ქალებისთვის ICT პროფესიის მიზანშეწონილობის შესახებ და შემცირდეს გენდერული დისკრიმინაცია ისევე, როგორც ამ სფეროში არსებული ნეგატიური სტერეოტიპები.
- ④ **ICT სექტორის შესახებ ცნობიერების ამაღლება** – ცნობიერების ამაღლება საზოგადოებაზე მიმართული მედია გზავნილების მეშვეობით და ძალისხმევის გაზრდა, რათა ხელი შეეწყოს ICT-ის, როგორც მომავლის პროფესიის პოპულარიზაციას:
 - მზარდი ბაზარი
 - მოთხოვნადი პროფესიები
 - მაღალი/საშუალოზე მაღალი ხელფასი
 - მოქნილი სამუშაო გრაფიკი
 - საქართველოს ფარგლებს გარეთ დასაქმების შესაძლებლობა

5.2 საგანმანათლებლო დაწესებულებები და კომპანიები

5.2.1 საგანმანათლებლო დაწესებულებები

➤ **სტერეოტიპებთან ბრძოლა** – მასწავლებლებთან მუშაობა ზოგად საგანმანათლებლო დონეზე გენდერული თანასწორობის მიმართულებით, მათი ცნობიერების ამაღლების მიზნით, განსაკუთრებული აქცენტით - ტექნიკურ პროფესიებში ქალთა ჩართვის სტერეოტიპების შემცირებაზე. ყურადღება უნდა გამახვილდეს სკოლებში ახალი მასწავლებლების მიღების დროს:

➤ ტრენინგების ჩატარება, სემინარები და შესაძლებლობების გაზრდის აქტივობები სკოლებში მასწავლებლებისთვის, მათ შორის ახალი მასწავლებლებისთვის, რომელზეც მათ გენდერული თანასწორობის, ასევე ICT სექტორში მეტი ქალის ჩართვის უპირატესობასა და საჭიროებას აუხსნიან. ამ პროცესში მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრს (TPDC) მნიშვნელოვანი როლი შეუძლია, შეასრულოს.

➤ ICT სექტორში ქალების/გოგოების როლური მოდელების შესახებ ცნობიერების ამაღლების მიზნითა და, ამავე დროს, თავდაჯერებულობის პრობლემის გადასაჭრელად, სკოლებმა მიზნობრივი კამპანიების მეშვეობით, ან გოგოებისთვის კვოტების შემოღებით, პრიორიტეტი უნდა მიანიჭონ უფრო მეტი ქალის/გოგოს მონაწილეობას სასკოლო ICT ოლიმპიადებში.

გოგოები, რომლებიც ოლიმპიადებზე მაღალ შედეგებს მიაღწევენ, შესაძლოა, თანატოლებისთვის მისაბაძი როლური მოდელები გახდნენ.

სკოლების, უნივერსიტეტებისა და პროფესიული განათლების კოლეჯების წარმატებული სტუდენტები, რომლებიც ICT სექტორის მიმართ დაინტერესებას გამოხატავენ, შესაძლოა, როლური მოდელები გახდნენ და ამით ცნობიერება გაზარდონ ICT სექტორში ქალთა ჩართულობის შესახებ.

➤ **უნარების გაძლიერება** – უკეთესი უნარ-ჩვევების შესაძენად სტუდენტების მხარდაჭერა ზოგად საგანმანათლებლო საფეხურზე, განსაკუთრებით სოფლად.

➤ ისეთი ღონისძიებების მხარდაჭერა, რომლებიც ტექნიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ზრდას ისახავს მიზნად, მათ შორის გამოცდილ და მცოდნე მასწავლებლებზე და აკადემიურ პერსონალზე წვდომას სკოლის, კოლეჯისა და უნივერსიტეტის დონეზე.

საინფორმაციო ტექნოლოგიების საგანმანათლებლო დაწესებულებებში კვალიფიციური სამეცნიერო პერსონალისა და მასწავლებლების რაოდენობის ზრდის ხელშეწყობა, საინფორმაციო ტექნოლოგიების ქალი პედაგოგების/მასწავლებლების ჩათვლით.

➤ უმაღლესი განათლების სტუდენტებისთვის ანაზღაურებადი სტაჟირების შეთავაზება, როგორც სადისერტაციო ნაშრომის ალტერნატივა. მნიშვნელოვანია, რომ სტუდენტებმა აღნიშნული ალტერნატივის არჩევისას თანაბარი ECTs ქულები მიიღონ.¹ ამ სტაჟირების გავლა ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებშიც შეიძლება, სადაც უნივერსიტეტის სტუდენტები სკოლის მოსწავლეებისთვის ICT გაკვეთილებს ჩაატარებენ.

სტუდენტებისთვის შესაძლოა, საჭირო გახდეს დამატებითი მოკლე კურსები პედაგოგიაში, რათა უკეთ წარმართონ სასწავლო პროცესი.

- » ისეთი ღონისძიებების ხელშეწყობა, რომელიც სერვისებზე წვდომის შესაძლებლობებს აძლიერებს და საშუალებას აძლევს სხვადასხვა სქესის სტუდენტებს, მაღალი დონის ცოდნა ჰქონდეთ STEM საგნებში, ინგლისურ ენასა და კომპიუტერულ ტექნოლოგიებში.

სტიპენდიის მიღების შესაძლებლობის მხარდაჭერა, რაც ზრდის ტექნიკურ რესურსებზე წვდომასა და ინგლისური ენისა და კომპიუტერული ტექნოლოგიების ცოდნის გაუმჯობესებას.

- » სკოლებში დაგეგმილი გაკვეთილების მიღმა კომპიუტერულ ინფრასტრუქტურაზე წვდომის უზრუნველყოფა, რათა მოსწავლეებს ვარჯიშისა და კომპიუტერული უნარების შემდგომი გაუმჯობესების საშუალება ჰქონდეთ.

- » საზაფხულო ტექნიკური ბანაკები საშუალებას მისცემს სკოლის მოსწავლეებს, თავიანთი შესაძლებლობები გამოსცადონ ICT უნარებში და ახალი უნარებიც შეიძინონ. ეს კი ICT პროფესიების მიმართ ინტერესის გაჩენასა და ICT უნარებში სტუდენტების თავდაჯერებულობის გაზრდას შეუწყობს ხელს.

➤ **ICT პროფესიების შესახებ ცნობადობის გაზრდა** – სკოლის მოსწავლეებისთვის ინფორმაციის მიწოდება კარიერული შესაძლებლობების შესახებ, ICT-თან დაკავშირებული პროფესიების ჩათვლით:

- » კარიერული საკონსულტაციო სერვისების დამატება ზოგადსაგანმანათლებლო დონეზე. პროგრამის ეფექტურობის უზრუნველსაყოფად, განხორციელების საწყის ეტაპზე, ეს შესაძლოა, ონლაინ პლატფორმის გამოყენებით გაკეთდეს, რომლის მეშვეობითაც თითოეული კონსულტანტი ერთდროულად რამდენიმე სკოლისა და რეგიონის დაფარვასაც შეძლებს.

ამგვარად, სკოლის მოსწავლეებს შესაძლებლობა მიეცემათ, მომავალი კარიერული შესაძლებლობები გამოიკვლიონ და გარკვეული რჩევებიც მიიღონ მომავალი პროფესიის არჩევისას, მათ შორის ICT სექტორში.

- » მენტორობის პროგრამების მხარდაჭერა, რაც მისაბაძი როლური მოდელების რაოდენობას გაზრდის გოგოებისთვის, რათა მათ განვითარება, ტექნიკური განათლების მიღება და დასაქმება შეძლონ ICT სექტორში.

გოგოებისა და ქალების მენტორობის პროგრამების ხელშეწყობა სასკოლო და უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, რათა ხელმისაწვდომობა, ცნობადობა და ცნობიერება გაიზარდოს ICT საგანმანათლებლო შესაძლებლობების შესახებ.

- » რადგან ქალებისთვის პროფესიის არჩევანზე ოჯახს მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს და სტუდენტები, მეტწილად, ოჯახის დაფინანსებაზე არიან დამოკიდებულნი, დონორმა ორგანიზაციებმა/მთავრობამ შეიძლება, ფინანსური წახალისება და სტიპენდიები განიხილოს გოგოებისთვის, რომლებიც ICT-ს აირჩევენ განათლების სფეროდ.

პროცესში შეიძლება, ჩაერთონ განვითარების სხვადასხვა საერთაშორისო პარტნიორები და საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტები, რომელთათვისაც გენდერული თანასწორობა და სოციალური ინკლუზიურობა პრიორიტეტულია.

5.2.2 ICT კომპანიები

- **ქალთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა** – ICT სექტორში ქალთა უფრო მეტი ჩართულობის მხარდასაჭერად, კერძო სექტორის კომპანიებს მნიშვნელოვანი როლის შესრულება შეუძლიათ ქალების, როგორც მისაბაძი როლური მოდელების, პოპულარიზაციის გზით; ასევე, თავიანთი თანამშრომლების მხარდაჭერით, რათა მათ სამუშაო ადგილზე განვითარების საშუალება და უსაფრთხო და ინკლუზიური სამუშაო გარემო ჰქონდეთ:
 - მენტორობის პროგრამების მხარდაჭერა ქალი თანამშრომლებისთვის, რათა გაიზარდოს მათი თავდაჯერებულობა და ლიდერული პოზიციებისთვის მოამზადოს ისინი.
 - წარმატებული ქალი თანამშრომლების პოპულარიზაციის მხარდაჭერა, როგორც როლური მოდელისა - ფართო საზოგადოებისთვის. მნიშვნელოვანია, რომ მეტ ქალს მიეცეს თავისი უნარებისა და წარმატების ისტორიების წარდგენის შესაძლებლობა. ამ მხრივ, მნიშვნელოვანი როლის შესრულება განვითარების საერთაშორისო პარტნიორებს შეუძლიათ, წარმატების ისტორიების გაზიარების პლატფორმის შემუშავებით. პლატფორმას ქალები თავიანთი უნარების პოპულარიზაციისთვისა და დასაქმების შესაძლებლობების მოსაძიებლად გამოიყენებენ.
 - თანაბარი და ინკლუზიური სამუშაო გარემოს შესაქმნელად, ტრენინგებზე წვდომა კომპანიის ხელმძღვანელობასა და ქალი თანამშრომლებისთვის:
 - ▶ კომპანიის მენეჯმენტში ქალი თანამშრომლების მოზიდვა და შენარჩუნება
 - ▶ თავდაჯერებულობისა და ლიდერობის უნარების ტრენინგები ქალი თანამშრომლებისთვის
 - განვითარების სააგენტოებსა და მთავრობას შეუძლიათ, მხარი დაუჭიროონ ICT კომპანიებს შიდა პოლიტიკის გადახედვაში, თანაბარი და ინკლუზიური სამუშაო გარემოს უზრუნველსაყოფად:
 - ▶ დასაქმება
 - ▶ დაწინაურება
 - ▶ ტრენინგი
 - ▶ წახალისება
 - ▶ ოჯახის და/ან ბავშვის მოვლა
 - ▶ დეკრეტული შვებულება
 - ▶ პოლიტიკა სექსუალური შევიწროების ან დისკრიმინაციის სხვა ფორმების წინააღმდეგ
 - **უწყვეტი სწავლის შესაძლებლობების მხარდაჭერა** – თანამშრომლების უწყვეტი სწავლის შესაძლებლობების უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია, რომ კომპანიებმა სამსახურში ტრენინგების ჩატარება გააგრძელონ. თუმცა, ასევე, მნიშვნელოვანია იმ თანამშრომლების მხარდაჭერაც, რომლებიც ამჟამად სწავლობენ ICT პროგრამებზე მოქნილი სამუშაო გრაფიკის შეთავაზებით.
 - **მუშაობა საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან** – საგანმანათლებლო დაწესებულებიდან ICT პროფესიონალების მიწოდება ICT კომპანიების მოთხოვნას რომ შეესაბამებოდეს, მნიშვნელოვანია მხარეებს შორის ფორმალური და უწყვეტი დიალოგის უზრუნველყოფა. უნივერსიტეტების მიერ მოთხოვნადი პროფესიებისა და უნარების შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, გამყარებული კერძო სექტორის მონაცემებით, ასევე დაეხმარება სტუდენტებს მომავალი პროფესიის არჩევაში.

➤ **გენდერულ ჭრილში სტატისტიკის შეგროვება** – მონაცემთა შეგროვება და ანალიზი გენდერული კუთხით საშუალებას მისცემს ICT კომპანიებს, ინფორმირებული გადაწყვეტილებები მიიღონ და ხელფასების სხვაობის საკითხი დაძლიონ. გენდერული ანალიზისთვის მნიშვნელოვანი ძირითადი პარამეტრებია:

- ▶ კანდიდატების რაოდენობა სხვადასხვა პროფესიის მიხედვით
- ▶ დასაქმების სტატისტიკა სხვადასხვა პროფესიის მიხედვით
- ▶ ხელფასები პროფესიებისა და პოზიციების მიხედვით
- ▶ დაწინაურების სტატისტიკა
- ▶ სამსახურიდან წასვლის სტატისტიკა და ამის ზოგადი მიზეზები

5.3 გენდერული პოლიტიკა

⊙ **დაგეგმილი ინიციატივების განხორციელების მართვა** – ICT სექტორში ქალების მონაწილეობის ზრდის უზრუნველსაყოფად სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია, რომ გენდერული პოლიტიკის დონის გადაწყვეტილებებს მთავრობა იღებდეს და მხარს პარლამენტის გენდერული კომიტეტი უჭერდეს. პირველი ნაბიჯი სამოქმედო გეგმის მომზადებაა, რომელიც რეკომენდაციების შესრულებას უზრუნველყოფს და ICT სექტორში ქალებისთვის ბარიერების შემცირებაზე იქნება მიმართული. სამოქმედო გეგმის მომზადების შემდეგ, მთავრობამ ზედამხედველობის პასუხისმგებლობა იმ ორგანოებს უნდა დააკისროს, რომლებიც მონიტორინგს გაუწევენ და მოხსენებას მოამზადებენ სამოქმედო გეგმის განხორციელების შესახებ. რეკომენდაციები, რომლებიც მოცემულია ამ კვლევაში და მთავრობის ზედამხედველობას მოითხოვს, შემდეგ სფეროებს ეხება:

- ბრძოლა სტერეოტიპებთან, რომლებიც ICT-ის კაცის პროფესიად აღიქვამს;
- ცნობიერების ამაღლება საზოგადოების დონეზე, ICT პროფესიის შესახებ ინფორმირებულობის გასაზრდელად;
- ინფრასტრუქტურის განვითარების დაგეგმვა მასზე წვდომის გაზრდის მიზნით;
- საჯარო სკოლებში მასწავლებელთა უნარების ამაღლებისა და სასკოლო სასწავლო გეგმის გადახედვის მიზნით, შესაბამის სამინისტროებთან და სამთავრობო უწყებებთან თანამშრომლობა, რათა უზრუნველყოფილი იყოს მომავალი პროფესიებისთვის (მათ შორის ICT) მნიშვნელოვანი ძირითადი უნარების განვითარება სკოლის მოსწავლეებში.
- გენდერული სტატისტიკის შეგროვების უზრუნველყოფა

⊙ **ინფრასტრუქტურაზე წვდომის შემდგომი გაუმჯობესება** – იმის გათვალისწინებით, რომ სულ უფრო მეტ პროფესიონალს შეუძლია დისტანციურად მუშაობა, მნიშვნელოვანია სოფლად მცხოვრები ქალების უზრუნველყოფა მაღალი ხარისხის ინტერნეტთან და კომპიუტერთან წვდომით. ხარისხიან ინტერნეტსა და კომპიუტერზე წვდომა ერთ-ერთ ბარიერია ქალებისთვის სოფლად. აღნიშნული ბარიერის აღმოსაფხვრელად, მთავრობამ პრიორიტეტი ამ ინფრასტრუქტურაზე წვდომის გაუმჯობესებას უნდა მიანიჭოს:

- ინფრასტრუქტურული პროექტების ხელშეწყობა, რომელიც სოფლის მოსახლეობას მაღალი ხარისხის ინტერნეტზე წვდომის საშუალებას მისცემს.

➤ მაღალი ფასების გამო ინტერნეტსა და კომპიუტერზე შეზღუდული წვდომის გარკვეულ-წილად აღმოსაფხვრელად, განსაკუთრებით საქართველოს რეგიონებში, მთავრობას შეუძლია, განიხილოს საჭირო ინფრასტრუქტურით აღჭურვილი სათემო/ტექნიკური ცენტრების შექმნა. მნიშვნელოვანია, რომ ქალებს ყველა რეგიონში ჰქონდეთ თანაბარი შესაძლებლობები ICT ინფრასტრუქტურაზე წვდომის გასაზრდელად. თანაბარი წვდომის უზრუნველსაყოფად კი მნიშვნელოვანია სხვადასხვა ინიციატივების მონიტორინგი და კოორდინაცია.

GITA-ს მიერ საქართველოს რამდენიმე რეგიონში შექმნილი ტექნოპარკები ხელმისაწვდომი ინფრასტრუქტურის კარგი მაგალითია, რომელიც შეიძლება, საქართველოს სხვა რეგიონებზეც გავრცელდეს.

🔍 **საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში ICT სექტორში ქალების მონაწილეობის მხარდაჭერა** – სამთავრობო უწყებებმა ICT-თან დაკავშირებული ვაკანსიებისთვის სამუშაო მოთხოვნა „მინიმუმ ბაკალავრის დიპლომი“ უნდა შეცვალონ მოთხოვნით – „მინიმუმ პროფესიული განათლების ხარისხი“ (მინიმუმ, მე-4 და მე-5 დონეები).

ეს საშუალებას მისცემს ICT პროფესიული განათლების კურსდამთავრებულებს (მათ შორის ქალებს), სახელმწიფო ორგანიზაციებში დასაქმდნენ დაინტერესსაც გაზრდის ICT VET პროგრამების მიმართ.

🔍 **გენდერულად სეგრეგირებული მონაცემების შეგროვება** – მონაცემთა ხელმისაწვდომობის შეზღუდვა გენდერული ასპექტების უფრო ღრმა ანალიზს აბრკოლებს. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია სქესის მიხედვით სეგრეგირებული მონაცემების შეგროვებისა და წარდგენის ხელშეწყობა რამდენიმე მიმართულებით:

🏠 **წვდომა ინფრასტრუქტურაზე**

- ▶ შინამეურნეობებისა და ინდივიდუალური წვდომის/ინტერნეტის გამოყენებისა და კომპიუტერთან წვდომის დიფერენცირება, სქესის მიხედვით სეგრეგირებული;
- ▶ კომპიუტერთან წვდომა სოფლად, სქესის მიხედვით სეგრეგირებული;
- ▶ ინტერნეტთან წვდომა სოფლად, სქესის მიხედვით სეგრეგირებული;
- ▶ მობილურის მფლობელობა/გამოყენება სოფლად, სქესის მიხედვით სეგრეგირებული;
- ▶ თვითაღქმის შეფასება ICT ინფრასტრუქტურის სწავლისა და დასვენებისთვის გამოყენებასთან დაკავშირებით.

🎓 **განათლება**

- ▶ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვების პროცესში, კატეგორია „კომპიუტერული საქმის“ განმარტების ICT სექტორის განმარტებასთან შესაბამისობაში მოყვანა;
- ▶ ICT პროგრამებიდან გარიცხულთა რაოდენობა, სქესის მიხედვით სეგრეგირებული;
- ▶ ICT პროგრამებიდან სხვა პროგრამებზე გადასულ სტუდენტთა რაოდენობა, სქესის მიხედვით სეგრეგირებული;
- ▶ ICT კვალიფიკაციის მქონე მასწავლებლების პროპორცია სკოლებში, საცხოვრებელი ადგილისა და სქესის მიხედვით სეგრეგირებული.

დასაქმება

- ▶ ICT სექტორში დასაქმების სტატისტიკის ქვესექტორების, სქესის მიხედვით სეგრეგირებული, მონაცემების გამოქვეყნება: (1) საგამომცემლო საქმიანობა; (2) კინოფილმების, ვიდეო და სატელევიზიო პროგრამების წარმოება, ხმის ჩაწერის და მუსიკალური გამოცემის საქმიანობები; (3) პროგრამების შექმნის და ტელერადიომუწყებლობის საქმიანობები; (4) ტელეკომუნიკაციები; (5) კომპიუტერული დაპროგრამება, კონსულტირება და მათთან დაკავშირებული საქმიანობები; (6) საინფორმაციო სამსახურების საქმიანობები.
- ▶ დასაქმების სტატისტიკა ICT სექტორში, პროფესიისა და სქესის მიხედვით სეგრეგირებული;
- ▶ დასაქმების სტატისტიკა ICT სექტორში, სამუშაო ფუნქციებისა და სქესის მიხედვით სეგრეგირებული;
- ▶ დასაქმების სტატისტიკა ICT სექტორში მაღალ თანამდებობებზე, დირექტორთა საბჭოს ან/და მფლობელების დონეზე, სქესის მიხედვით სეგრეგირებული;
- ▶ საშუალო თვიური ნომინალური შემოსავალი ICT სექტორში, ფუნქციებისა და სქესის მიხედვით სეგრეგირებული.

6. რომელი შეესაბამება თქვენს ამჟამინდელ დასაქმების ფორმას?
- » დასაქმებული ვარ სრული განაკვეთით
 - » დასაქმებული ვარ არასრული განაკვეთით
 - » ანაზღაურებად სტაჟირებას გავდივარ
 - » არაანაზღაურებად სტაჟირებას გავდივარ
7. გთხოვთ, მიუთითოთ თქვენი საშუალო თვიური შემოსავალი:
- » 0–1,000 ლარი
 - » 1001–2000 ლარი
 - » 2001–3000 ლარი
 - » 3001–4000 ლარი
 - » 4001 და ზემოთ
 - » არ ვიცი/მირჩევნია არ გავამჟღავნო
8. გთხოვთ, აირჩიოთ საგანმანათლებლო დაწესებულება, სადაც ამჟამად სწავლობთ:
- » ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
 - » სსიპ - ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
 - » სსიპ - ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
 - » ა(ა)იპ - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი
 - » სსიპ - იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
 - » სსიპ - საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
 - » შპს - თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტი
 - » შპს - საქართველოს უნივერსიტეტი
 - » შპს - კავკასიის უნივერსიტეტი
 - » შპს - შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი
 - » შპს - ქართულ-ამერიკული უნივერსიტეტი
 - » შპს - საქართველოს დავით აღმაშენებლის სახელობის უნივერსიტეტი
 - » ა(ა)იპ - ნიუ ვიჟენ-უნივერსიტეტი
 - » შპს - ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტი
 - » სსიპ - ქუთაისის საერთაშორისო უნივერსიტეტი
 - » სსიპ - გორის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
 - » სან დიეგოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი საქართველო
 - » შპს - საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ
 - » შპს - ევროპის უნივერსიტეტი
 - » სსიპ - კოლეჯი „ინფორმაციული ტექნოლოგიების აკადემია“
 - » სსიპ - კოლეჯი „მერმისი“
 - » სსიპ - კოლეჯი „სპექტრი“
 - » სსიპ - კოლეჯი „ბლექსი“
 - » სსიპ - კოლეჯი „მოდუსი“

9. გთხოვთ, მიუთითოთ თქვენი სასწავლო პროგრამა (რომელზეც ამჟამად სწავლობთ):

- » პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა
- » საბაკალავრო პროგრამა
- » სამაგისტრო პროგრამა
- » სადოქტორო პროგრამა

10. გთხოვთ, აირჩიოთ თქვენი ფაკულტეტი/კვალიფიკაცია:

- » კომპიუტერული მეცნიერება
- » საინფორმაციო სისტემები
- » საინფორმაციო ტექნოლოგიები
- » კომპიუტერული ინჟინერია
- » პროგრამული ინჟინერია
- » ტელეკომუნიკაციები
- » ინჟინერია
- » კიბერუსაფრთხოების ერთობლივი პროგრამა
- » ბიზნესი და საინფორმაციო ტექნოლოგიები
- » საინფორმაციო სისტემების მართვა
- » საინფორმაციო ტექნოლოგიები და სისტემები ბიზნესში
- » ინფორმატიკა
- » მათემატიკა და კომპიუტერული მეცნიერება
- » ელექტრო და კომპიუტერული ინჟინერია
- » მონაცემთა მეცნიერება და საინფორმაციო ტექნოლოგიები
- » ციფრული სატელეკომუნიკაციო ტექნოლოგიები
- » საინფორმაციო ტექნოლოგიები ბირთვულ ინჟინერიაში
- » საინფორმაციო ტექნოლოგიების მართვა
- » ბლოკჩეინი - დეცენტრალიზებული ინფორმაციული სისტემები
- » საინფორმაციო ტექნოლოგიების მხარდაჭერა
- » ვებ ტექნოლოგია
- » კომპიუტერული ქსელი და სისტემები
- » კომპიუტერული ქსელის ადმინისტრირება
- » სხვა (გთხოვთ, მიუთითოთ)

11. რომელ სკოლაში სწავლობდით?

- » საჯარო სკოლა
- » კერძო სკოლა

12. გთხოვთ, მიუთითოთ, სად ცხოვრობდით სკოლის წლებში (სად გაატარეთ თქვენი ზოგადი საშუალო განათლების წლების უმეტესი ნაწილი):

 თბილისში

 სხვა ქალაქში

 სოფლად

13. რა იყო თქვენი მთავარი მოტივაცია მითითებული ფაკულტეტის/კვალიფიკაციის არჩევისთვის? (გთხოვთ, აირჩიოთ არა უმეტეს 5 პასუხისა)

- » ზოგადი ინტერესი ამ სფეროსა და მასთან დაკავშირებული საგნების მიმართ
- » მქონდა ამ სფეროსთვის საჭირო საბაზისო უნარ-ჩვევები
- » სწავლის გაგრძელება იმავე სფეროში (მაგ. საბაკალავრო და სამაგისტრო პროგრამა იმავე სფეროში)
- » კონკურენტული ხელფასი შრომის ბაზარზე
- » მომავალში ამ პროფესიაზე მაღალი მოთხოვნის მოლოდინი
- » სტიპენდიის/დაფინანსების შესაძლებლობები
- » პიროვნული განვითარება
- » მოთხოვნა ამჟამინდელ სამუშაო ადგილზე/კარიერული წინსვლის შესაძლებლობები
- » სამუშაო საათების მოქნილობა / დისტანციური მუშაობის შესაძლებლობა
- » მშობლების / უფროსი მეგობრების / სხვების რჩევა
- » სკოლაში მასწავლებლების რჩევა
- » უნივერსიტეტის/კვალიფიკაციის მაღალი რეიტინგი
- » სწავლის საფასურის ხელმისაწვდომობა
- » ტერიტორიული სიახლოვე ჩემს საცხოვრებელ ადგილთან
- » საგანმანათლებლო დაწესებულების სარეკლამო კამპანია
- » ჩემთვის მისაბაძი ადამიანის (role model) გავლენა

14. თუ თქვენი საგანმანათლებლო დაწესებულება სტუდენტებს GPA-ით (მოსწრების საერთო საშუალო ქულა) აფასებს, გთხოვთ, აირჩიოთ თქვენი GPA-ს დიაპაზონი, სხვა შემთხვევაში მიუთითეთ თქვენი ქულა/შეფასება, რომელსაც თქვენი საგანმანათლებლო დაწესებულება იყენებს (არასავალდებულო)

» 0-დან 1.5-მდე

» 2.6-დან 3-მდე

» 3.6-დან 4-მდე

» 1.6-დან 2.5-მდე

» 3.1-დან 3.5-მდე

ნაწილი 2: ICT (საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები) ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობა

კითხვებზე პასუხის გაცემისას გთხოვთ, მიუთითოთ მაქსიმალურად მიახლოებული შეფასება და მოიაზროთ საქმიანობა ჩვეული გარემოებებისას

15. გთხოვთ, მიუთითოთ თქვენ მიერ კომპიუტერის გამოყენების სიხშირე

- ა) თქვენი სასკოლო განათლების ბოლო 5 წლის განმავლობაში (ზოგადი საშუალო განათლება)
- ▶ დღეში ერთხელ მაინც
 - ▶ კვირაში ერთხელ მაინც (ყოველდღე არა)
 - ▶ თვეში ერთხელ მაინც (არა ყოველ კვირა)
 - ▶ წელიწადში რამდენჯერმე
 - ▶ არ მქონდა წვდომა კომპიუტერზე
- ბ) უნივერსიტეტში/კოლეჯში ჩარიცხვის შემდეგ (რომელიც მიუთითეთ მე-5 კითხვაში)
- ▶ დღეში ერთხელ მაინც
 - ▶ კვირაში ერთხელ მაინც (ყოველდღე არა)
 - ▶ თვეში ერთხელ მაინც (არა ყოველ კვირა)
 - ▶ წელიწადში რამდენჯერმე
 - ▶ არ მქონდა წვდომა კომპიუტერზე

16. გთხოვთ, მიუთითოთ მობილურ ტელეფონზე წვდომის სიხშირე

- ა) თქვენი სასკოლო განათლების ბოლო 5 წლის განმავლობაში (ზოგადი საშუალო განათლება)
- ▶ დღეში ერთხელ მაინც
 - ▶ კვირაში ერთხელ მაინც (ყოველდღე არა)
 - ▶ თვეში ერთხელ მაინც (არა ყოველ კვირა)
 - ▶ წელიწადში რამდენჯერმე
 - ▶ არ მქონდა წვდომა მობილურ ტელეფონზე
- ბ) უნივერსიტეტში/კოლეჯში ჩარიცხვის შემდეგ (რომელიც მიუთითეთ მე-5 კითხვაში)
- ▶ დღეში ერთხელ მაინც
 - ▶ კვირაში ერთხელ მაინც (ყოველდღე არა)
 - ▶ თვეში ერთხელ მაინც (არა ყოველ კვირა)
 - ▶ წელიწადში რამდენჯერმე
 - ▶ არ მქონდა წვდომა მობილურ ტელეფონზე

- 17.** გთხოვთ, მიუთითოთ ინტერნეტით სარგებლობის სიხშირე
- ა) თქვენი სასკოლო განათლების ბოლო 5 წლის განმავლობაში (ზოგადი საშუალო განათლება)
 - ▶ დღეში ერთხელ მაინც
 - ▶ კვირაში ერთხელ მაინც (ყოველდღე არა)
 - ▶ თვეში ერთხელ მაინც (არა ყოველ კვირა)
 - ▶ წელიწადში რამდენჯერმე
 - ▶ არ მქონდა წვდომა ინტერნეტზე
 - ბ) უნივერსიტეტში/კოლეჯში ჩარიცხვის შემდეგ (რომელიც მიუთითეთ მე-5 კითხვაში)
 - ▶ დღეში ერთხელ მაინც
 - ▶ კვირაში ერთხელ მაინც (ყოველდღე არა)
 - ▶ თვეში ერთხელ მაინც (არა ყოველ კვირა)
 - ▶ წელიწადში რამდენჯერმე
 - ▶ არ მქონდა წვდომა ინტერნეტზე
- 18.** თქვენი ფაკულტეტის/კვალიფიკაციის არჩევისას, რამდენად დიდი როლი ითამაშა ICT ინფრასტრუქტურასთან ხელმისაწვდომობამ? (გთხოვთ, აირჩიოთ 1-დან 5-მდე)

ნაწილი 3: უნარები და განათლება

გთხოვთ, შეაფასოთ თქვენი ცოდნა და უნარები 1-დან (ყველაზე დაბალი) 5-მდე (უმაღლესი შეფასება) შემდეგ უნარ-ჩვევებთან მიმართებაში:

- 19.** ინგლისური ენის ცოდნა
- ა) სასკოლო განათლების დასრულებამდე (ზოგადი საშუალო განათლება)
 - ბ) ამჟამად
- 20.** კომპიუტერის ცოდნა და IT უნარ-ჩვევები სასკოლო განათლების (ზოგადი საშუალო განათლება) დამთავრებისას.
- ა) ინფორმაციული უნარები (კოპირება, ფაილების ან ფოლდერების გადატანა; ფაილების შენახვა; ინფორმაციის მიღება და მოპოვება ვებსაიტებიდან)
 - ბ) კომუნიკაციის უნარები (წერილების გაგზავნა/მიღება; სოციალურ ქსელში ჩართულობა; სატელეფონო/ვიდეო ზარების განხორციელება ინტერნეტის მეშვეობით; სხვადასხვა მასალების ვებგვერდებზე ატვირთვა და ა.შ.)
 - გ) პრობლემის გადაჭრის უნარები (ფაილების გადატანა კომპიუტერულ მოწყობილობებს შორის; პროგრამების და აპლიკაციების დაინსტალირება; პროგრამების პარამეტრების შეცვლა, მათ შორის ოპერაციული სისტემის და უსაფრთხოების პროგრამების)
 - დ) პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები (Word-ის, Excel-ის და/ან მსგავსი პროგრამების გამოყენება; პრეზენტაციის ან დოკუმენტის შექმნა ტექსტის/სურათის/სქემის/ცხრილის გაერთიანებით; ცხრილების (Excel, spreadsheet) გაფართოებული ფუნქციების გამოყენება მონაცემთა ანალიზისთვის, მაგ., დახარისხება, ფილტრაცია, ფორმულების გამოყენება; პროგრამირების ენაზე კოდის დაწერა)

21. კომპიუტერის ცოდნა და IT უნარ-ჩვევები ამ დროისთვის

- ა) ინფორმაციული უნარები (კოპირება, ფაილების ან ფოლდერების გადატანა; ფაილების შენახვა; ინფორმაციის მიღება და მოპოვება ვებსაიტებიდან)
- ბ) კომუნიკაციის უნარები (წერილების გაგზავნა/მიღება; სოციალურ ქსელში ჩართულობა; სატელეფონო/ვიდეო ზარების განხორციელება ინტერნეტის მეშვეობით; სხვადასხვა მასალების ვებგვერდებზე ატვირთვა და ა.შ.)
- გ) პრობლემის გადაჭრის უნარები (ფაილების გადატანა კომპიუტერულ მოწყობილობებს შორის; პროგრამების და აპლიკაციების დაინსტალირება; პროგრამების პარამეტრების შეცვლა, მათ შორის ოპერაციული სისტემის და უსაფრთხოების პროგრამების)
- დ) პროგრამული უზრუნველყოფის უნარები (Word-ის, Excel-ის და/ან მსგავსი პროგრამების გამოყენება; პრეზენტაციის ან დოკუმენტის შექმნა ტექსტის/სურათის/სქემის/ცხრილის გაერთიანებით; ცხრილების (Excel, spreadsheet) გაფართოებული ფუნქციების გამოყენება მონაცემთა ანალიზისთვის, მაგ., დახარისხება, ფილტრაცია, ფორმულების გამოყენება; პროგრამირების ენაზე კოდის დაწერა)

ნაწილი 4: ბარიერები/გამოწვევები

22. გთხოვთ, მიუთითოთ ძირითადი ბარიერები/გამოწვევები, რომლებიც საგანმანათლებლო პროგრამის არჩევამდე შეგზვდათ (გთხოვთ, აირჩიოთ არაუმეტეს 3 პასუხისა)

- IT ინფრასტრუქტურაზე შეზღუდული წვდომა (მაგ. კომპიუტერი, ინტერნეტი, მობილური ტელეფონი)
- ამ სფეროში გამოცდილ და მცოდნე სკოლის მასწავლებლებთან შეზღუდული წვდომა
- სწავლის საფასურის დასაფარად არასაკმარისი ფულადი სახსრები
- საზოგადოებაში გავრცელებული სტერეოტიპები ICT პროფესიის გოგოსთვის/ბიჭისთვის შეუფერებლობაზე
- მშობლებმა/ოჯახმა მხარი არ დაუჭირა ჩემს მიერ შერჩეულ სასწავლო პროგრამას
- სკოლის მასწავლებლები ეჭვქვეშ აყენებდნენ ჩემს შესაძლებლობებს მესწავლა STEM (მეცნიერება, ტექნოლოგიები, ინჟინერია, მათემატიკა) საგნები
- საცხოვრებელ ადგილთან დაკავშირებით შექმნილი ბარიერები
- ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული ბარიერები (მაგ. მანძილი სასწავლო დაწესებულებასა და სახლს შორის)
- ენობრივი ბარიერი
- არ შემხვედრია რაიმე ბარიერი/გამოწვევა

23. გთხოვთ, მიუთითოთ ბარიერები/გამოწვევები, რომლებსაც აწყდებით ახლა, საგანმანათლებლო პროგრამაზე სწავლის პერიოდში (გთხოვთ, აირჩიოთ არაუმეტეს 3 პასუხისა)

- IT ინფრასტრუქტურაზე შეზღუდული წვდომა (მაგ. კომპიუტერი, ინტერნეტი, მობილური ტელეფონი)
- სწავლის საფასურის დასაფარად არასაკმარისი ფულადი სახსრები
- არასაკმარისი გამოცდილება ამ სფეროში

- » საზოგადოებაში გავრცელებული სტერეოტიპები ICT პროფესიის გოგოსთვის/ბიჭისთვის შეუფერებლობაზე
- » მასწავლებლები/პროფესორები ეჭვქვეშ აყენებენ ჩემს შესაძლებლობებს STEM (მეცნიერება, ტექნოლოგიები, ინჟინერია, მათემატიკა) საგნების შესწავლაში
- » სწავლისთვის შეზღუდული დრო სხვა მოვალეობების გამო (ოჯახური ვალდებულებები, მაგ. საოჯახო საქმე, ბავშვები)
- » თვითრწმენის ნაკლებობა ჩემ ICT უნარებში ჩემი სქესიდან გამომდინარე
- » მუშაობის და სწავლის შეთავსების სირთულე
- » ენობრივი ბარიერი
- » მშობლები/ოჯახი მხარს არ უჭერენ ჩემს მიერ არჩეულ საგანმანათლებლო პროგრამას
- » საცხოვრებელ ადგილთან დაკავშირებით შექმნილი ბარიერები
- » ტრანსპორტირების საკითხები (მაგ. მანძილი სასწავლო დაწესებულებასა და სახლს შორის)
- » მასწავლებლების მხრიდან განსხვავებული დამოკიდებულება ჩემი სქესის ნიშნის გამო
- » მაქვს ინტერესის ნაკლებობა
- » არ შემხვედრია რაიმე ბარიერი/გამოწვევა

24. გთხოვთ, მიუთითოთ ბარიერები/გამოწვევები, რომლებიც ICT სექტორში სამსახურის ძიების პროცესში შეგხვდათ? (გთხოვთ, აირჩიოთ არაუმეტეს 3 პასუხისა)

- » დამსაქმებლებმა ეჭვქვეშ დააყენეს ჩემი კვალიფიკაცია/ცოდნა
- » საგანმანათლებლო დაწესებულებამ ვერ მომცა სამსახურისათვის აუცილებელი ცოდნა
- » დამსაქმებლების მხრიდან გენდერული ნიშნით დისკრიმინაცია
- » Language barrier
- » ამ სფეროში დასაქმებისთვის ნაცნობობა/ნაცნობების ყოლა აუცილებელია
- » მუშაობის და სწავლის შეთავსების სირთულე
- » არ მიცდია ICT სექტორში დასაქმება
- » არ შემხვედრია ბარიერები/გამოწვევები

25. რამდენად ეთანხმებით შემდეგ მოსაზრებას: „ICT კაცის საქმეა, რადგან მათემატიკური/ტექნიკური აზროვნება სჭირდება“:

- » სრულად ვეთანხმები
- » არ ვეთანხმები
- » ვეთანხმები
- » კატეგორიულად არ ვეთანხმები
- » არც ვეთანხმები და არც არ ვეთანხმები

ნაწილი 5: დასაქმება და კარიერული გეგმები

26. რა არის თქვენთვის 3 ყველაზე მნიშვნელოვანი სამოტივაციო ფაქტორი სამუშაოს არჩევისას?

- » ზოგადი ინტერესი ამ სფეროში
- » სამსახურისთვის საჭირო ძირითადი უნარ-ჩვევების არსებობა

- » კონკურენტული ხელფასი
- » პიროვნული განვითარება
- » მოქნილი სამუშაო გრაფიკი/დისტანციურად მუშაობის შესაძლებლობა
- » სამსახურის სიახლოვე საცხოვრებელ ადგილთან
- » კომპანიის/ორგანიზაციის რეპუტაცია
- » სამუშაო გარემო
- » კომპანიაში/ორგანიზაციაში მომუშავე თანამშრომლები

27. გთხოვთ, მიუთითოთ, სად ისურვებდით დასაქმებას

- » ადგილობრივ ბაზარზე მომუშავე კერძო ორგანიზაციაში
- » უცხოურ ბაზარზე მომუშავე კერძო ორგანიზაციაში
- » ადგილობრივ და უცხოურ ბაზარზე მომუშავე კერძო ორგანიზაციაში
- » საჯარო სექტორში
- » ჯერ არ გადამიწყვეტია

28. გთხოვთ, აირჩიოთ თქვენთვის სასურველი პროფესია (გთხოვთ, აირჩიოთ არაუმეტეს 3 პასუხისა)

» მონაცემთა ანალიტიკოსი	» ტელეკომუნიკაციების ინჟინერიის სპეციალისტი
» მონაცემთა მეცნიერი	» სოციალური მედიის კონსულტანტი/მენეჯერი
» მონაცემთა ცენტრის ტექნიკოსი	» ICT ლექტორი/პროფესორი
» Hardware ინჟინერი	» Back-end დეველოპერი
» IT კონსულტანტი	» Front-end დეველოპერი
» IT მენეჯერი	» მონაცემთა ბაზების ადმინისტრატორი
» მულტიმედია დეველოპერი	» მონაცემთა ცენტრის ტექნიკოსი
» ბიზნეს ანალიტიკოსი	» ხელოვნური ინტელექტის ინჟინერი
» კიბერუსაფრთხოების სპეციალისტი	» IT ბიზნეს ანალიტიკოსი
» პროგრამისტი	» პროდუქტის მენეჯერი
» ვებ დიზაინერი	» Blockchain ინჟინერი
» Software დეველოპერი	» IoT architect
» Software ანალიტიკოსი	» DevOps ინჟინერი
» ქსელის ადმინისტრატორი	» მობილური აპლიკაციების დეველოპერი
» ქსელის ინჟინერი	» UI/UX დიზაინერი
» სისტემების ინჟინერი	
» ტექნიკური მხარდაჭერის სპეციალისტი	
» Full stack დეველოპერი	

29. დღეს საქართველოში ICT სექტორში დასაქმება

- » უფრო მარტივია ქალისთვის
- » უფრო მარტივია კაცისთვის
- » თანაბარ სირთულეს წარმოადგენს ორივე სქესისთვის

30. თქვენი აზრით, რამდენად მარტივია სამსახურის პოვნა თქვენ მიერ არჩეულ პროფესიაში?
(გთხოვთ, აირჩიოთ 1-დან 5-მდე)

31. როგორ ფიქრობთ, თქვენი უნარებისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით, ხართ თუ არა კონკურენტუნარიანი შრომის ბაზარზე? (გთხოვთ, აირჩიოთ 1-დან 5-მდე)

32. კვლევის ბოლო ეტაპზე, ვგეგმავთ ფოკუს ჯგუფების ორგანიზებას. თუ გსურთ მონაწილეობის მიღება, გთხოვთ, მოგვაწოდოთ თქვენი ელექტრონული ფოსტის მისამართი.

დანართი B – ონლაინ გამოკითხვაში მონაწილე უნივერსიტეტებისა და პროფესიული კოლეჯების სია

1. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
2. სსიპ - ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
3. სსიპ - ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
4. ა(ა)იპ - საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი
5. სსიპ - იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
6. სსიპ - საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
7. შპს - თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტი
8. შპს - საქართველოს უნივერსიტეტი
9. შპს - კავკასიის უნივერსიტეტი
10. შპს - შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი
11. შპს - ქართულ-ამერიკული უნივერსიტეტი
12. შპს - საქართველოს დავით აღმაშენებლის სახელობის უნივერსიტეტი
13. ა(ა)იპ - ნიუ ვიუენ-უნივერსიტეტი
14. შპს - ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტი
15. სსიპ - ქუთაისის საერთაშორისო უნივერსიტეტი
16. სსიპ - გორის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
17. სან დიეგოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი საქართველო
18. შპს - ევროპის უნივერსიტეტი
19. სსიპ - კოლეჯი „ინფორმაციული ტექნოლოგიების აკადემია“
20. სსიპ - კოლეჯი „მერმისი“
21. სსიპ - კოლეჯი „სპექტრი“
22. სსიპ - კოლეჯი „ბლექსი“
23. სსიპ - კოლეჯი „მოდუსი“

დანართი C – ჩატარებული ინტერვიუების სია (კომპანიების, ორგანიზაციებისა და უნივერსიტეტების ჩამონათვალი)

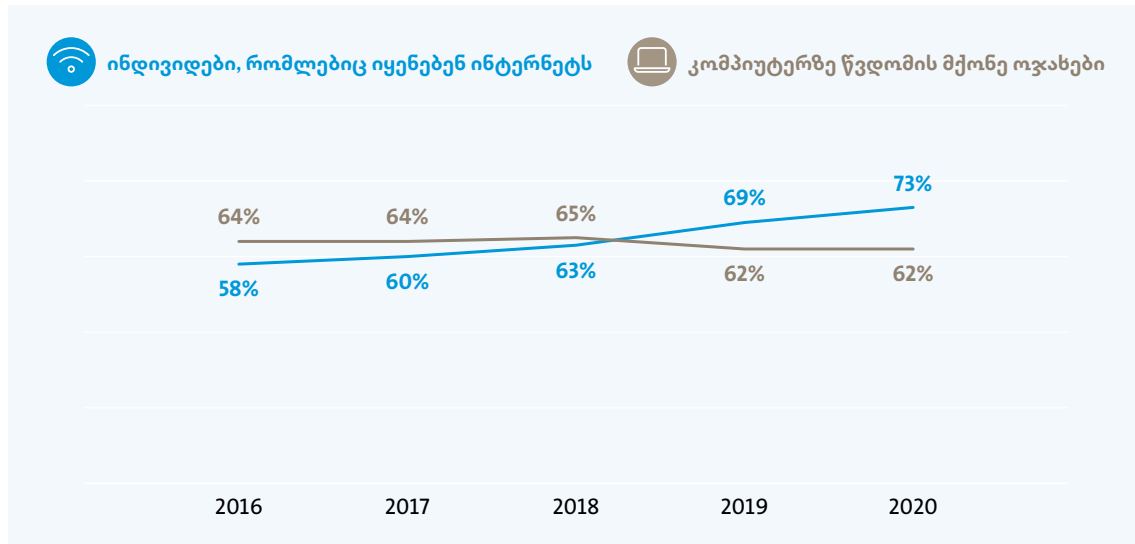
სამიზნე აუდიტორია	მეთოდი	რაოდენობა	მონაწილეები
უნივერსიტეტებისა და პროფესიული განათლების წარმომადგენლები და ექსპერტები	ჩაღრმავებული ინტერვიუები	7	▶ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ▶ კავკასიის უნივერსიტეტი ▶ ქუთაისის საერთაშორისო უნივერსიტეტი ▶ ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტი ▶ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი ▶ კოლეჯი „ინფორმაციული ტექნოლოგიების აკადემია“ ▶ კოლეჯი „მოდუსი“
ICT კომპანიების წარმომადგენლები და კომპანიების ქალი თანამშრომლები	ჩაღრმავებული ინტერვიუები	8 (თითო კომპანიიდან ორი)	▶ Sweeft Digital ▶ Lemondo ▶ United Global Technologies ▶ Leavingstone
დარგის ექსპერტები	ჩაღრმავებული ინტერვიუები	5	▶ საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო ▶ EU4Digital ▶ საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა (GCCCI) ▶ აწარმოე საქართველოში
სკოლის მოსწავლეები	ჩაღრმავებული ინტერვიუები	3	▶ 2 ფოკუს ჯგუფი რეგიონში ▶ 1 ფოკუს ჯგუფი თბილისში
უნივერსიტეტებისა და პროფესიული კოლეჯების ICT სტუდენტების შერჩეული ჯგუფი	ფოკუს ჯგუფები	3	ICT სტუდენტები საბაკალავრო და პროფესიული კოლეჯების პროგრამებიდან

დანართი D – მეორადი კვლევა: დამატებითი მონაცემები

წვდომა საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურაზე

ღიაგრამა E.1

ინტერნეტის გამოყენებისა და კომპიუტერზე წვდომის ტრენდი საქართველოში (2016/20 წწ.)

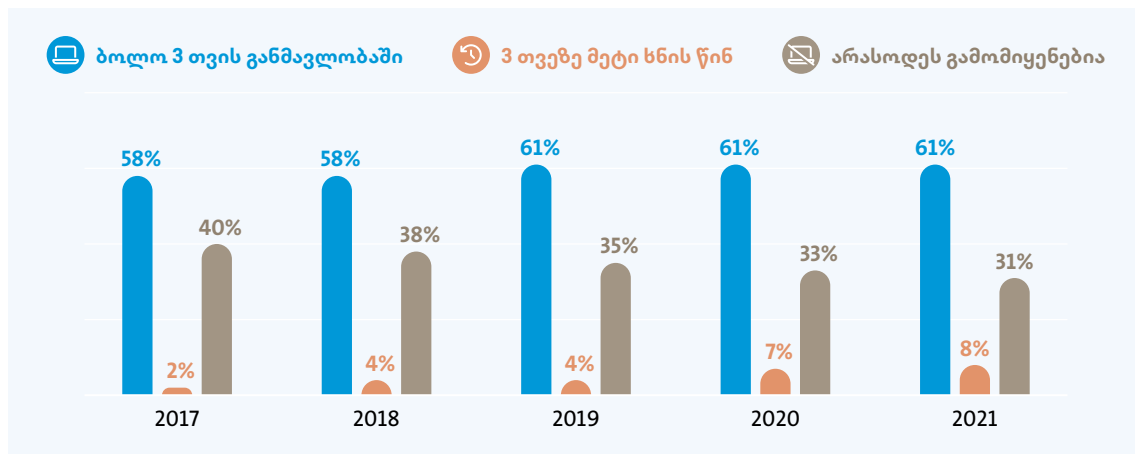

წყარო: საერთაშორისო ტელეკომუნიკაციების კავშირი, 2017–2020 წწ.

კომპიუტერის გამოყენების სტატისტიკა

ღიაგრამა E.2

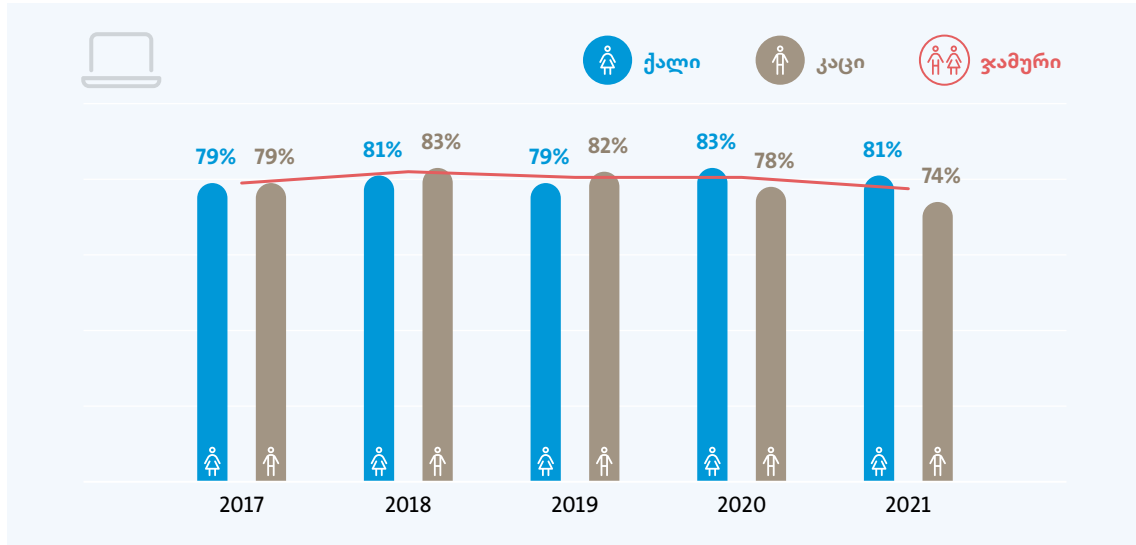
საქართველოში მოსახლეობის მიერ კომპიუტერის გამოყენების წილი მთლიან მოსახლეობაში (2017/21 წწ.)

წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

დიაგრამა E.3

კომპიუტერის ყოველდღიური და თითქმის ყოველდღიური მომხმარებლები საქართველოში, სეგრეგირებული სქესის მიხედვით (2017/21 წწ.)

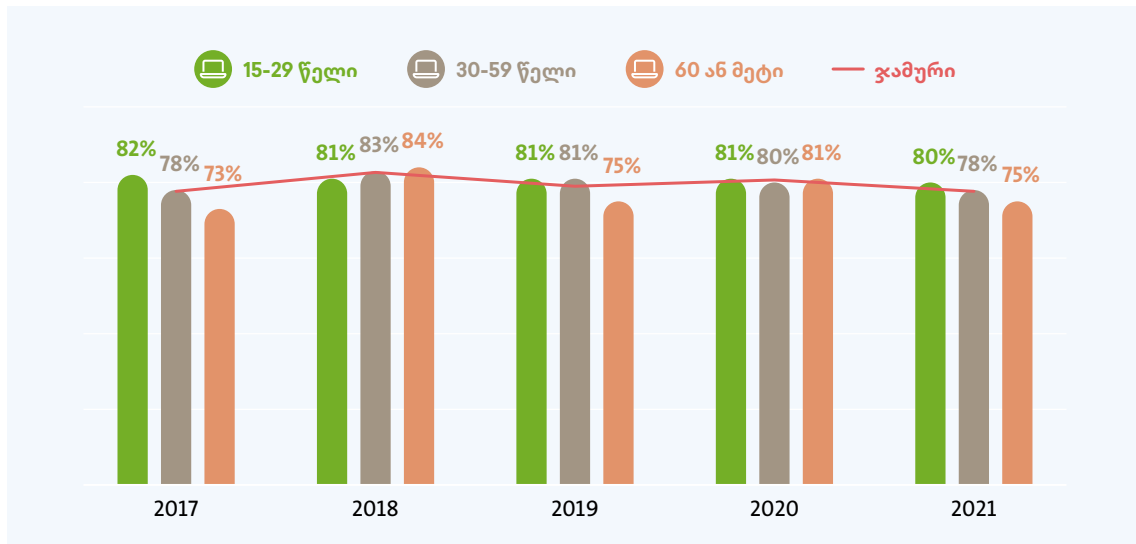

წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

შენიშვნა: მოიცავს მხოლოდ იმ ადამიანებს, რომლებმაც გამოიყენეს კომპიუტერი ბოლო 3 თვის განმავლობაში.

დიაგრამა E.4

კომპიუტერის ყოველდღიური და თითქმის ყოველდღიური მომხმარებლები საქართველოში, სეგრეგირებული ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით (2017–2021)

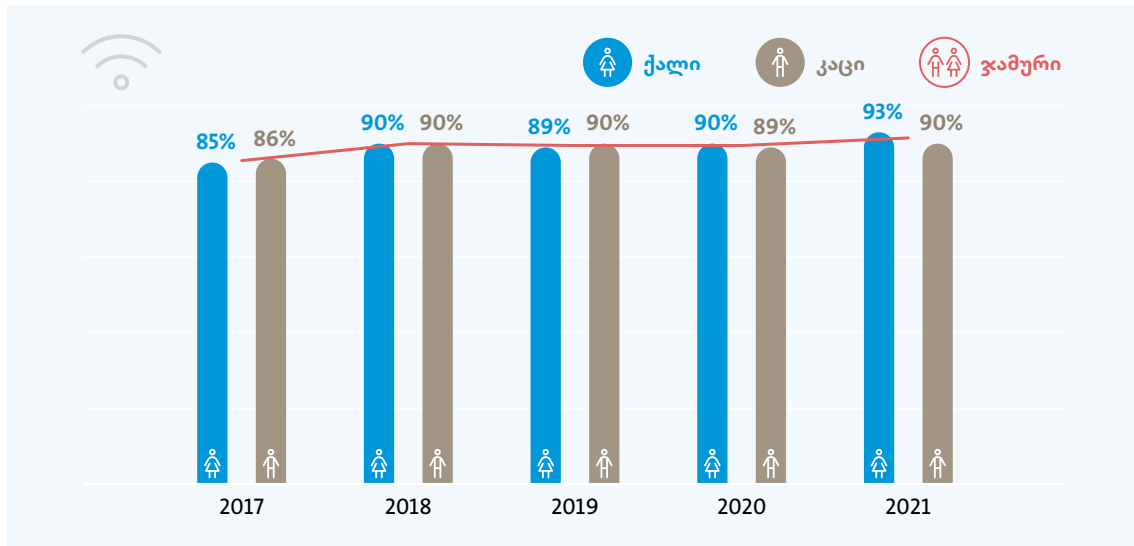
წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

შენიშვნა: მოიცავს მხოლოდ იმ ადამიანებს, რომლებმაც გამოიყენეს კომპიუტერი ბოლო 3 თვის განმავლობაში.

ინტერნეტის გამოყენების სტატისტიკა

ღიაზრამა E.5

ინტერნეტის ყოველდღიური და თითქმის ყოველდღიური მომხმარებლები საქართველოში, სერვეგირებული სქესის მიხედვით (2017/21 წწ.)

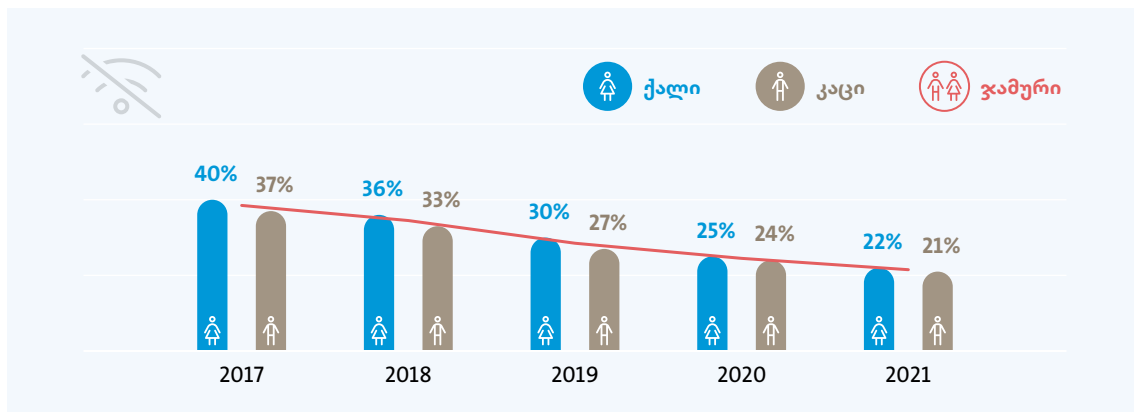

წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

შენიშვნა: მოიცავს მხოლოდ იმ ადამიანებს, რომლებმაც გამოიყენეს ინტერნეტი ბოლო 3 თვის განმავლობაში.

ღიაზრამა E.6

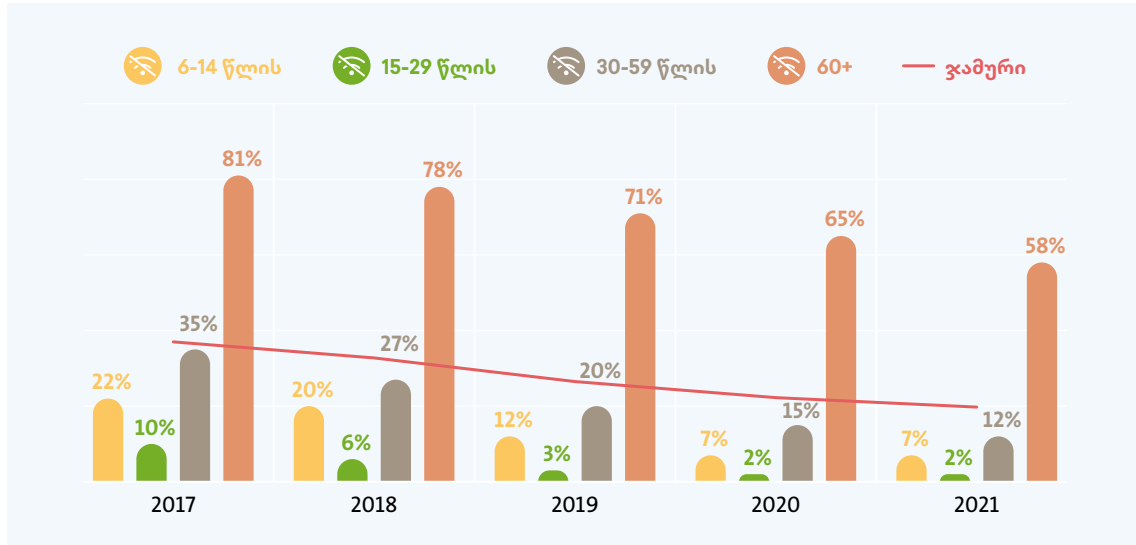
საქართველოს მოსახლეობა, რომელსაც არასოდეს უსარგებლია ინტერნეტით, სერვეგირებული სქესის მიხედვით (2017/21 წწ.)

წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

ღიაგრამა E.7

საქართველოს მოსახლეობა, რომელსაც არასოდეს უსარგებლია ინტერნეტით, სეგრეგირებული ასაკობრივი ჯგუფის მიხედვით (2017/21 წწ.)

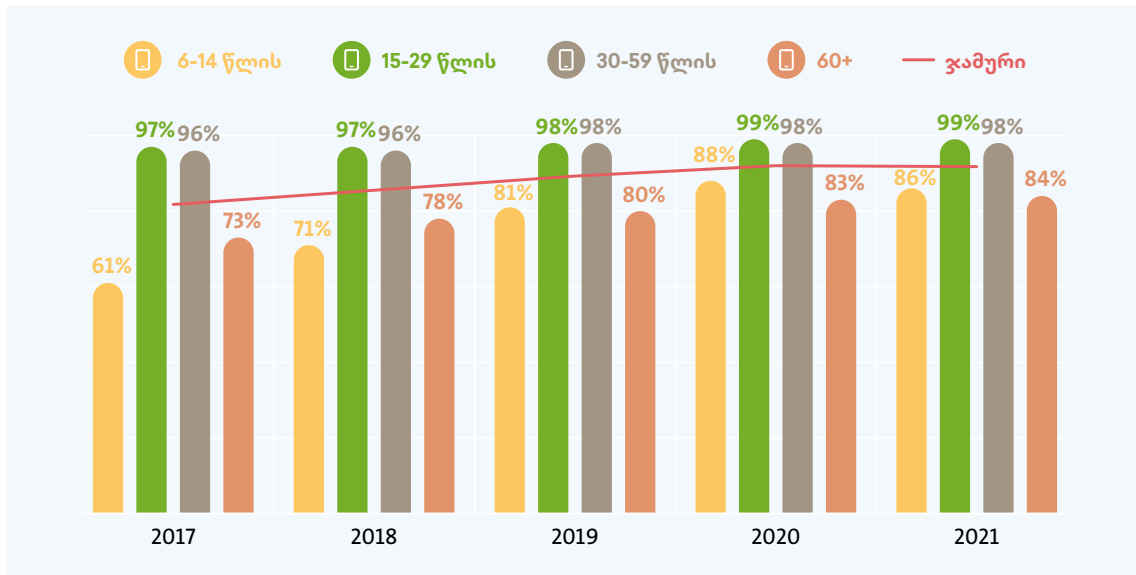

წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

მობილური ტელეფონის გამოყენების სტატისტიკა

ღიაგრამა E.8

საქართველოში მობილური ტელეფონით მოსარგებლე მოსახლეობა, სეგრეგირებული ასაკობრივი ჯგუფის მიხედვით (2017/21 წწ.)

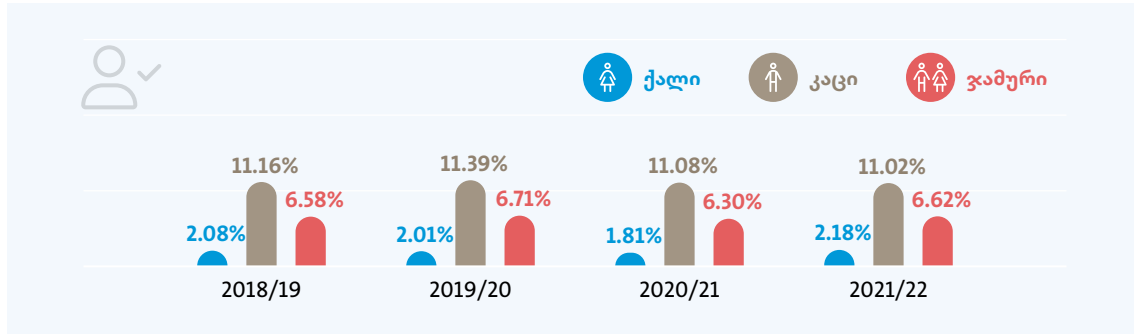

წყარო: საქსტატი, 2017–2021 წწ.

განათლება

ღიაზრამა E.9

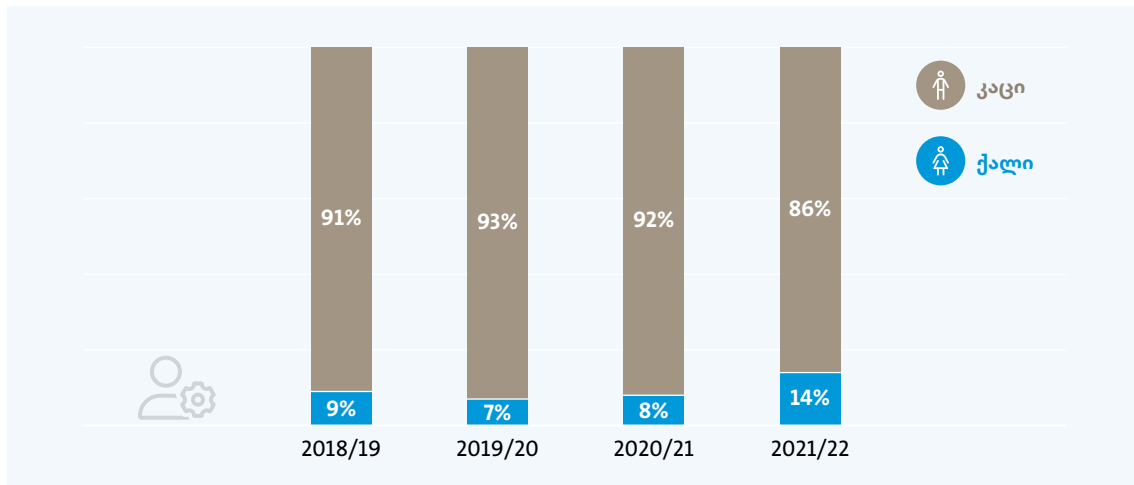
IT საბაკალავრო პროგრამებზე ჩარიცხული სტუდენტების წილი ყველა საბაკალავრო პროგრამაზე ჩარიცხულ სტუდენტებში

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაზრამა E.10

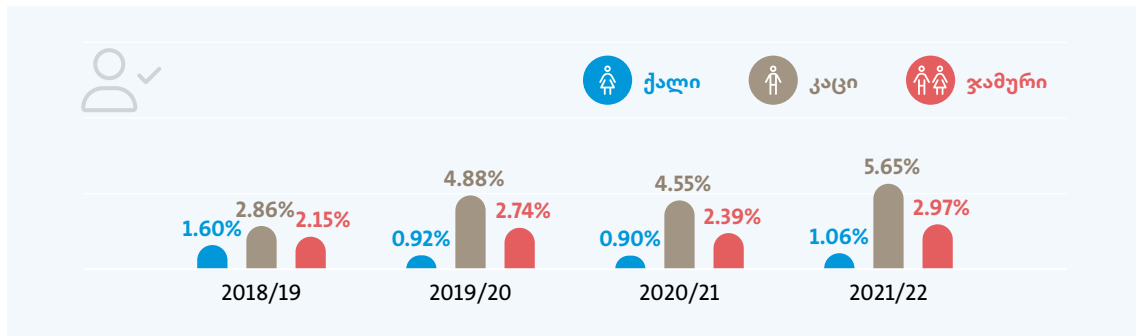
ინჟინერიის საბაკალავრო პროგრამებზე ჩარიცხული სტუდენტების გენდერული ბალანსი

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.11

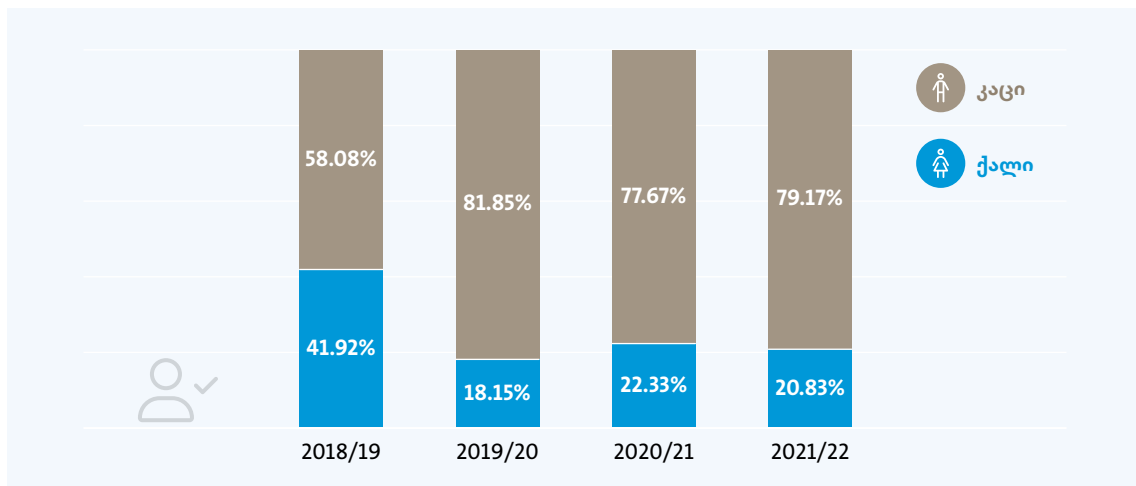
IT სამაგისტრო პროგრამებზე ჩარიცხული სტუდენტების წილი ყველა სამაგისტრო პროგრამაზე ჩარიცხულ სტუდენტებში

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.12

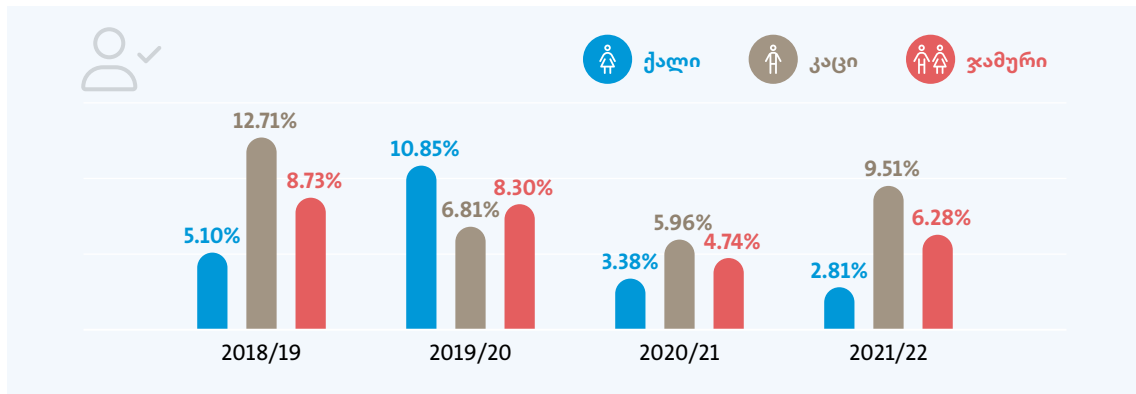
IT სამაგისტრო პროგრამებზე ჩარიცხული სტუდენტების გენდერული ბალანსი

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.13

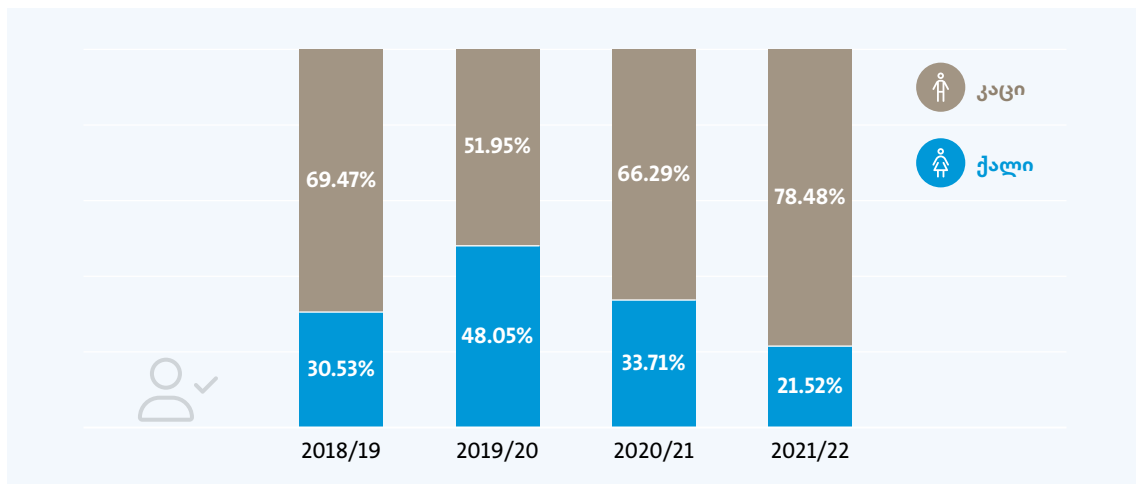
ICT სადოქტორო პროგრამებზე ჩარიცხული სტუდენტების წილი ყველა სადოქტორო პროგრამაზე ჩარიცხულ სტუდენტებში

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.14

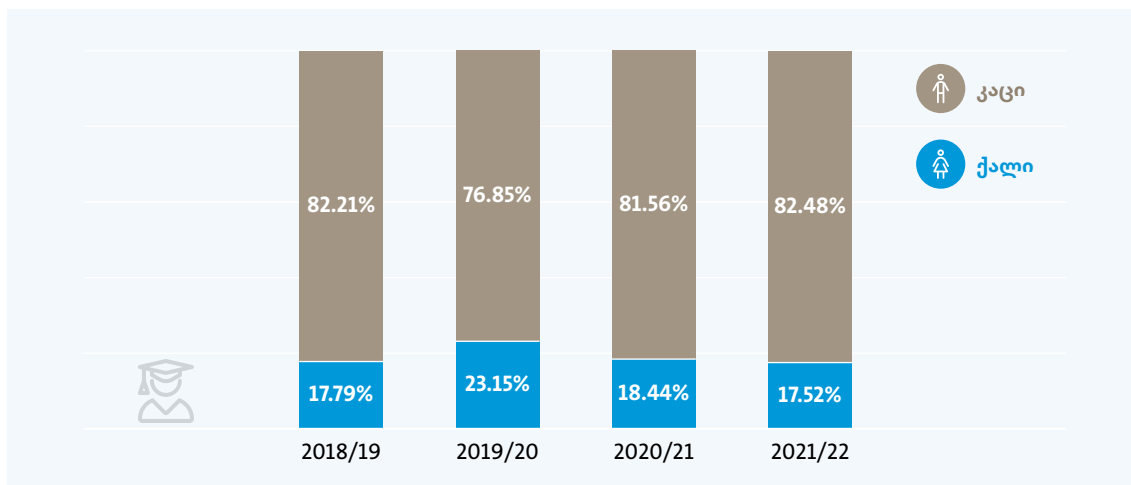
ICT სადოქტორო პროგრამებზე ჩარიცხული სტუდენტების გენდერული ბალანსი

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.15

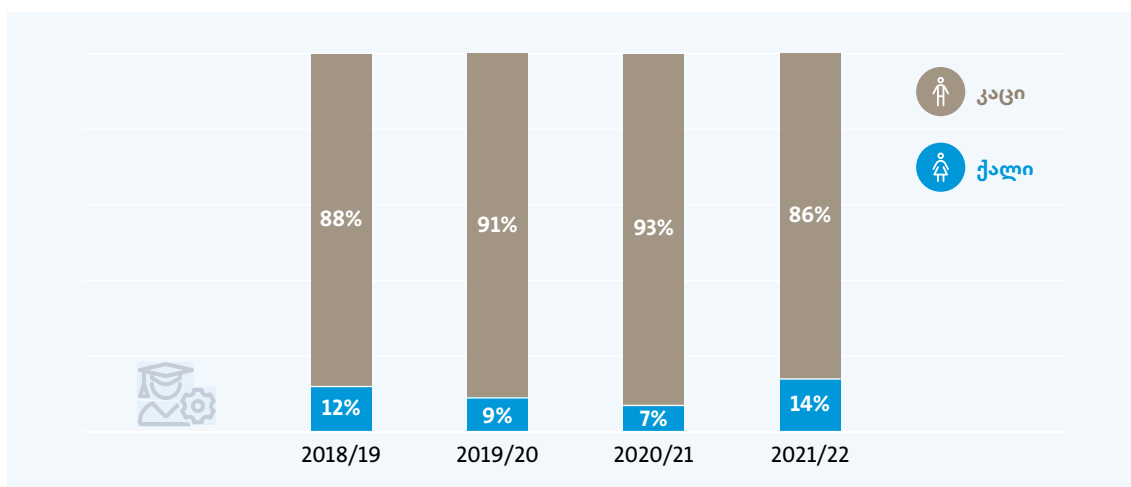
ICT საბაკალავრო პროგრამების კურსდამთავრებულთა გენდერული ბალანსი

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.16

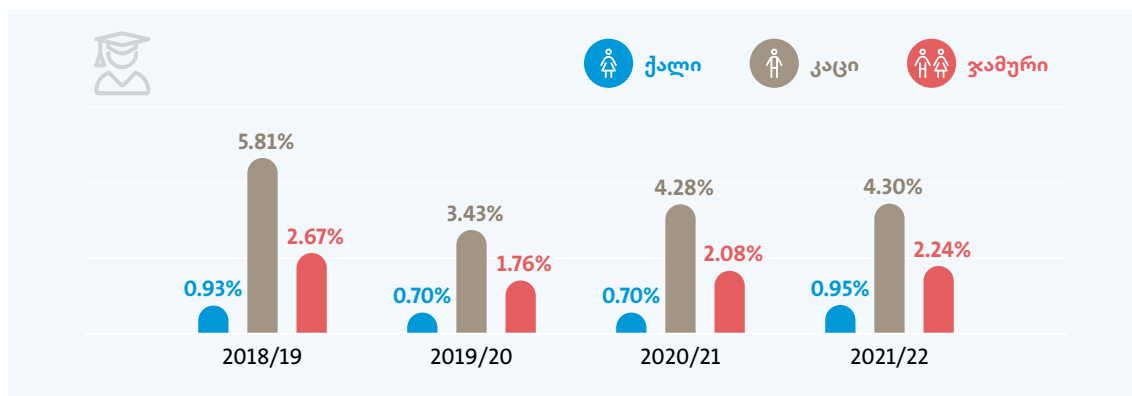
საინჟინრო ბაკალავრიატის კურსდამთავრებულთა გენდერული ბალანსი

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.17

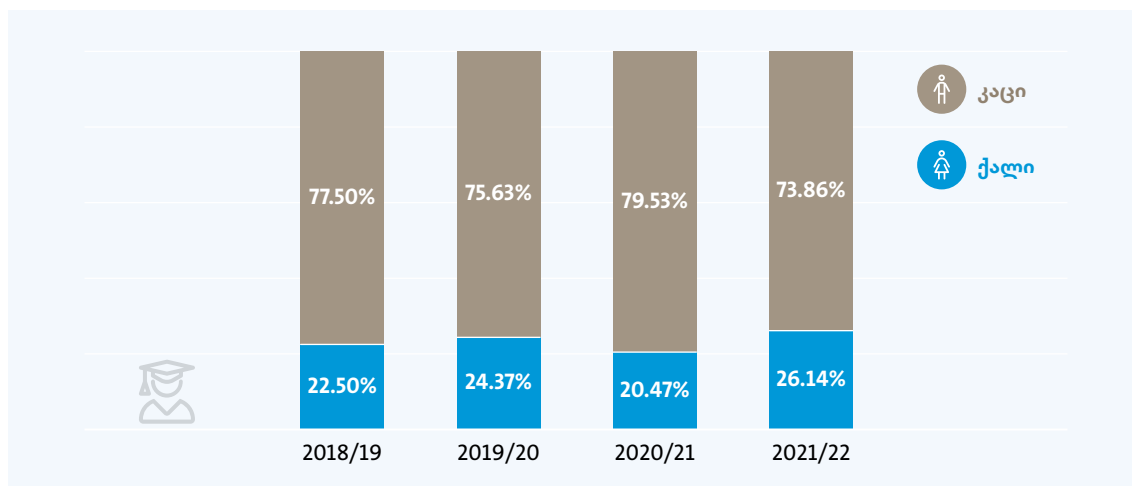
ICT სამაგისტრო პროგრამების კურსდამთავრებულთა წილი ყველა სამაგისტრო პროგრამის კურსდამთავრებულთა შორის

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.18

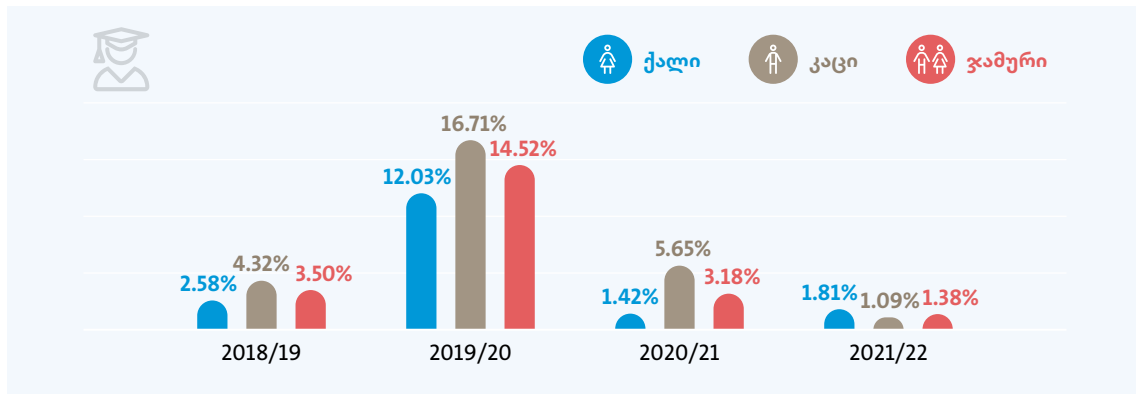
ICT სამაგისტრო პროგრამების კურსდამთავრებულთა გენდერული ბალანსი

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.19

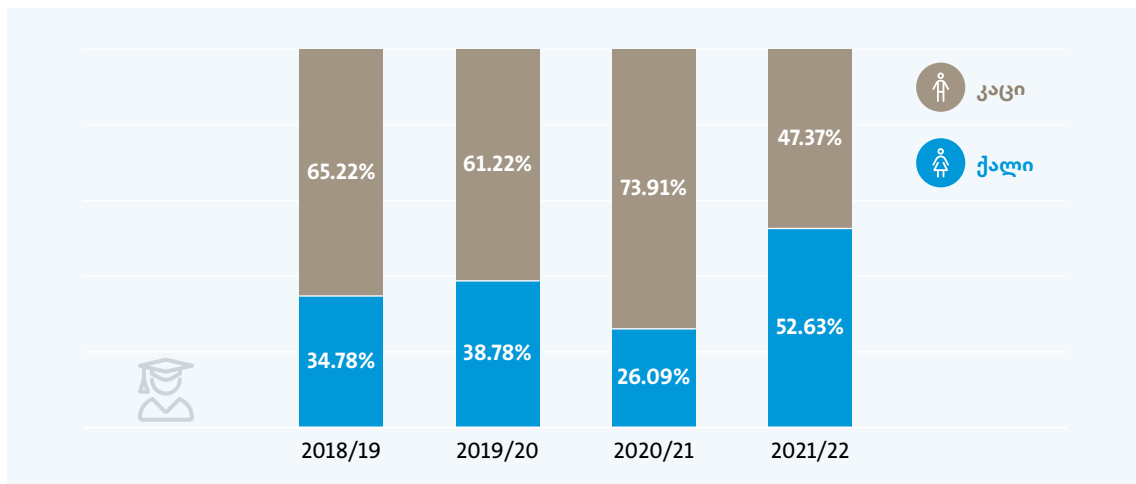
ICT სადოქტორო პროგრამების სტუდენტების წილი ყველა სადოქტორო პროგრამის სტუდენტებში

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

ღიაგრამა E.20

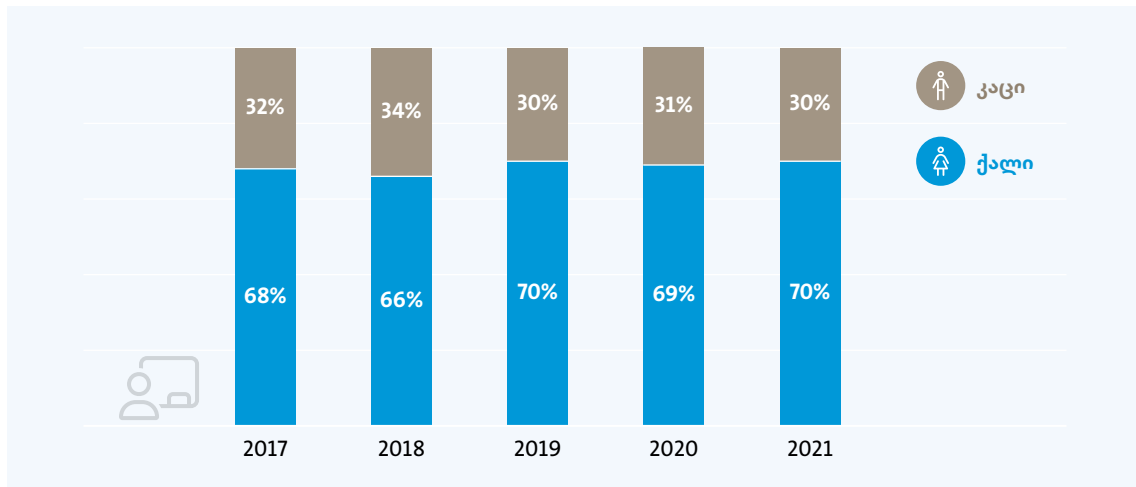
ICT სადოქტორო პროგრამების კურსდამთავრებულთა გენდერული ბალანსი

წყარო: საქსტატი, 2018–2022 წწ.

დიაგრამა E.21

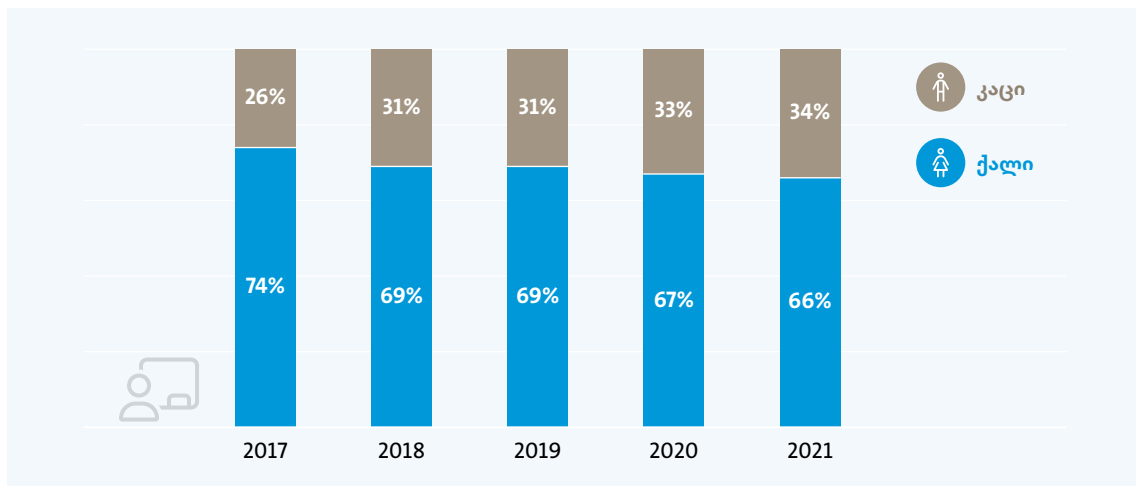
პროფესიული განათლების კოლეჯის მასწავლებლების გენდერული ბალანსი

წყარო: პროფესიული უნარების სააგენტო, 2017–2021 წწ.

დიაგრამა E.22

პროფესიული განათლების კოლეჯის IT მიმართულების მასწავლებლების გენდერული ბალანსი

წყარო: პროფესიული უნარების სააგენტო, 2017–2021 წწ.

შენიშვნები

თავი 1

- 1 ITU 2021b.
- 2 World Bank 2021.
- 3 ICT სექტორის მიერ მოცული სექტორების განმარტება სხვადასხვა წყაროს მიხედვით განსხვავდება. გაეროს ქალთა ორგანიზაციასთან შეთანხმებით, კვლევის ძირითადი აქცენტი გაკეთებულია ტექნოლოგიურ სექტორთან დაკავშირებულ პროფესიებსა და კომპიუტერულ ინჟინერიასთან დაკავშირებულ საინჟინრო პროფესიებზე.

თავი 3

- 1 OECD 2002, დანართი 1.
- 2 CompTIA 2022.
- 3 OECD 2020.
- 4 ITU 2021a.
- 5 Eurofound 2021.
- 6 Statista 2022.
- 7 Eurostat 2022.
- 8 EIGE 2020.
- 9 WEF 2022.
- 10 ფართოზოლოვანი (Broadband) გულისხმობს მაღალსიჩქარიანი ინტერნეტის წვდომას, რომელიც ტრადიციული dial-up წვდომასთან შედარებით, უფრო სწრაფია. ფართოზოლოვანი მოიცავს რამდენიმე მაღალსიჩქარიანი გადაცემის ტექნოლოგიას, როგორცაა: ციფრული სააბონენტო ხაზი (DSL), საკაბელო მოდემი, ბოჭკოვანი, უსადენო, სატელიტი და Broadband Powerlines (BPL) (FCC 2014).
- 11 ITU 2021a.
- 12 ITU 2017–2020 (კონკრეტულად 2020).
- 13 მობილური ფიჭური ქსელის აბონენტები გულისხმობს აბონენტების რაოდენობას, რომლებიც იყენებენ მობილურ სატელეფონო სერვისებს, რომლებიც, თავის მხრივ, უზრუნველყოფენ წვდომას საჯარო ჩართულ სატელეფონო ქსელში (PSTN) ფიჭური ტექნოლოგიის გამოყენებით. მასში შედის შემდგომში გადამხდელი აბონენტების რაოდენობა და აქტიური წინასწარ გადახდილი ანგარიშების რაოდენობა.
- 14 ფიქსირებული სატელეფონო აბონენტი არის ჯამი ყველა აქტიური ანალოგიური ფიქსირებული სატელეფონო ხაზის, VoIP ციფრული ტელეფონის აბონენტების, ფიქსირებული უკაბელო ლოკალური მარყუჟის (WLL) აბონენტების, ISDN ხმის არხების ეკვივალენტების, ფიქსირებული საჯარო სატელეფონო აბონენტებისა და თანამგზავრზე დაფუძნებული კავშირით მოსარგებლების, რომელიც მოწოდებულია ფიქსირებულ ადგილებში და ხმოვანი კომუნიკაციის საშუალებას იძლევა.
- 15 ITU 2017–2020.

- 16 ფიქსირებული ფართოზოლოვანი აბონენტები მოიცავს ფიქსირებული მაღალსიჩქარიანი საჯარო ინტერნეტის აბონენტების რაოდენობას, გაყოფილი მოსახლეობის რაოდენობაზე და გამრავლებული 100-ზე.
- 17 აქტიური მობილური ფართოზოლოვანი აბონენტობა ნიშნავს ტელეფონზე და კომპიუტერზე დაფუძნებულ (USB/dongles) მობილური ფართოზოლოვანი აბონენტების ჯამს.
- 18 ITU 2017–2020 (კონკრეტულად 2020).
- 19 Ibid.
- 20 კომუნიკაციების ომბუდსმენი 2020.
- 21 Ookla 2021.
- 22 ITU 2017–2020 (specifically 2020).
- 23 Ibid.
- 24 ITU 2017–2020.
- 25 Ibid.
- 26 ITU 2021a.
- 27 ITU 2017–2020.
- 28 საქსტატი 2017–2021დ.
- 29 Ibid.
- 30 საქსტატი 2017–2021ბ (კონკრეტულად 2021).
- 31 საქსტატი 2017–2021ა (კონკრეტულად 2021).
- 32 საქსტატი 2017–2021ვ.
- 33 საქსტატი 2017–2021ე.
- 34 საქსტატი 2017–2021ა.
- 35 საქსტატი 2017–2021ბ.
- 36 Ibid.
- 37 საქსტატი 2021.
- 38 საქსტატი 2017–2021დ.
- 39 საქართველოს მთავრობა 2020.
- 40 საქსტატი 2018–2022. საქსტატი განსაზღვრავს გამოთვლით პროგრამებს/პროგრამულ საქმეს იუნესკოს სტატისტიკის ინსტიტუტის, განათლების საერთაშორისო სტანდარტული კლასიფიკაციის (ISCED) 2011 მიხედვით. გამოთვლითი პროგრამები მოიცავს კომპიუტერულ მეცნიერებებს: სისტემის დიზაინი, კომპიუტერული პროგრამირება, მონაცემთა დამუშავება, ქსელები და ოპერაციული სისტემები (მხოლოდ პროგრამული უზრუნველყოფის შემუშავება).
- 41 საქსტატი 2018–2022.
- 42 STEM საგნებს, რომლებიც მოიცავს მეცნიერებას, ტექნოლოგიას, ინჟინერიას და მათემატიკას, მოხსენიებულია როგორც ტექნიკური საგნები.
- 43 საქსტატი 2018–2022.
- 44 Ibid.
- 45 Ibid.
- 46 Ibid.
- 47 Ibid.

- 48 Ibid.
- 49 Ibid.
- 50 Eurostat 2008.
- 51 Ibid.
- 52 ძირითადი მიზეზები, რის გამოც არ აირჩიეს ICT სტუდენტებმა თავიანთ საგანმანათლებლო მიმართულებად, შეჯამებულია დიაგრამაში 3.57.

თავი 5

- 1 კრედიტების ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპული სისტემა (ECTS) არის უნივერსიტეტების მიერ გამოყენებული ქულების სისტემა, რომელზეც შეთანხმებული არიან მთავრობები, რათა საერთაშორისო განათლება უფრო ადვილად ხელმისაწვდომი გახდეს საზღვრებს გარეთ.

გამოყენებული ლიტერატურა

- Communications Ombudsman. 2020. Annual Report 2020. <https://bit.ly/2PyPsLU>.
- CompTIA (Computing Technology Industry Association). 2022. "IT industry Outlook 2023." Accessed 23 December 2022. <https://connect.comptia.org/content/research/it-industry-trends-analysis>.
- EIGE (European Institute for Gender Equality). 2020. Gender Equality Index 2020: Digitalisation and the future of work. Luxembourg: EIGE. <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2020-report>.
- Eurofound. 2021. "COVID-19 and digitalisation." 15 December. Accessed 23 December 2022. <https://www.eurofound.europa.eu/data/digitalisation/research-digests/covid-19-and-digitalisation>.
- Eurostat. 2008. NACE Rev.2: Statistical Classification of Economic Activities in the European Community. Luxembourg: European Communities. https://www.geostat.ge/media/20893/1-NACE_rev.2.pdf.
- . 2022. "ICT specialists in employment." Accessed 23 December 2022. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=ICT_specialists_in_employment.
- FCC (Federal Communications Commission). 2014. "Types of Broadband Connections." Accessed 23 December 2022. <https://www.fcc.gov/general/types-broadband-connections>.
- Geostat (National Statistics Office of Georgia). 2017–2021a. "Distribution of Population by Frequency of Computer Use." Accessed 23 December 2022. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/106/information-and-communication-technologies-usage-in-households>.
- . 2017–2021b. "Distribution of Population by Frequency of Internet Use." Accessed 23 December 2022. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/106/information-and-communication-technologies-usage-in-households>.
- . 2017–2021c. "Distribution of Population by Last Computer Use." Accessed 23 December 2022. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/106/information-and-communication-technologies-usage-in-households>.
- . 2017–2021d. "Distribution of Population by Last Internet Use." Accessed 23 December 2022. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/106/information-and-communication-technologies-usage-in-households>.
- . 2017–2021e. "Share of Population who Own Mobile Phone." Accessed 23 December 2022. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/106/information-and-communication-technologies-usage-in-households>.
- . 2017–2021f. "Share of Population who Uses Mobile Phone." Accessed 23 December 2022. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/106/information-and-communication-technologies-usage-in-households>.
- . 2018–2022. "Admission, Number of Students and Graduates of Institutions by Programmes." Accessed 23 December 2022. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/61/higher-education>.
- . 2021. "Distribution of Average Monthly Incomes of the Total Population by Urban and Rural Areas." Accessed 23 December 2022. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/50/households-income>.
- Government of Georgia. 2020. Government Program 2021–2024: Toward Building a European State. https://www.gov.ge/files/41_78149_280277_GP.pdf.
- GSMA (GSM Association). 2019. "The GSMA Mobile Connectivity Index." Accessed 23 December 2022. <https://www.mobileconnectivityindex.com/#year=2018&zonesocode=GEO&analysisView=GEO>.

- ITU (International Telecommunication Union). 2017–2020. “DataHub: Georgia.” Accessed 23 December 2022. <https://datahub.itu.int/data/?i=&e=GEO>.
- . 2021a. Digital Development Country Profile: Georgia. <https://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/Europe/Documents/Events/2021/Regional%20Innovation%20Forum/Georgia.pdf>.
- . 2021b. Digital Trends in Europe 2021: ICT Trends and Developments in Europe, 2017–2020. https://www.itu.int/en/ITU-D/Conferences/WTDC/WTDC21/Documents/RPM/EUR/Digital-Trends_Europe-E.pdf.
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). 2002. Measuring the Information Economy. <https://www.oecd.org/digital/ieconomy/1835738.pdf>.
- . 2018. “Education GPS: Georgia – Student performance (PISA 2018).” Accessed 23 December 2022. <https://gpseducation.oecd.org/CountryProfile?primaryCountry=GEO&treshold=10&topic=PI>.
- . 2020. Policy Options to Support Digitalization of Business Models during COVID-19: Annex – Report for the G20 Digital Economy Task Force, Saudi Arabia, 2020. <https://www.oecd.org/sti/policy-options-to-support-digitalization-of-business-models-during-covid-19-annex.pdf>.
- Ookla. 2021. “Speedtest Global Index: Median Country Speeds May 2021.” Accessed 1 June 2022. <https://www.speedtest.net/global-index>.
- Portulans Institute. 2021. The Network Readiness Index 2021. <https://networkreadinessindex.org/>.
- Statista. 2022. “Full-time employment in the information and communication technology (ICT) industry worldwide in 2019, 2020 and 2023 (in millions).” Accessed 23 December 2022. <https://www.statista.com/statistics/1126677/it-employment-worldwide/>.
- UN DESA (United Nations Department of Economic and Social Affairs). 2016. United Nations E-Government Survey 2016: E-Government in Support of Sustainable Development – Annex. <https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2016-Survey/Annexes.pdf>.
- WEF (World Economic Forum). 2019. The Global Competitiveness Report 2019. Geneva: World Economic Forum. https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf.
- . 2022. Global Gender Gap Report 2022. Geneva: World Economic Forum. https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2022.pdf.
- World Bank. 2021. Country Gender Assessment: Georgia. Washington, DC: World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/35366>.

გაეროს ქალთა ორგანიზაციის (UN Women)
საქართველოს წარმომადგენლობა
ფალიაშვილის ქუჩა 87, ოფისი 4, 0179
თბილისი, საქართველო
ტელ: (995 32) 222 06 04
(995 32) 222 08 70

www.unwomen.org
georgia.unwomen.org